

รายงาน

สถานการณ์โทษประหารชีวิต

และการประหารชีวิต

ในปี 2564

AMNESTY
INTERNATIONAL
THAILAND

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเป็นขบวนการระดับโลกที่มีผู้ร่วมการรณรงค์
10 ล้านคน เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนในโลกได้รับการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน
เรามีวิสัยทัศน์ว่าผู้นำในโลกปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา เคารพกฎหมาย
ระหว่างประเทศ และต้องถูกตรวจสอบได้ เราเป็นหน่วยงานอิสระ
ไม่ขึ้นกับรัฐบาล อุดมการณ์ทางการเมือง ไม่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
หรือศาสนา และได้รับการสนับสนุนจากค่าสมาชิกและการบริจาคสาธารณะ
เราเชื่อว่าการให้กำลังใจและการแสดงความเห็นใจต่อผู้คนทุกแห่งหน
จะสามารถเปลี่ยนแปลงให้สังคมดีขึ้นได้

© Amnesty International 2020

Except where otherwise noted, content in this document is licensed under a Creative Commons (attribution, non-commercial, no derivatives, international 4.0) licence.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

For more information please visit the permissions page on our website:
www.amnesty.org

Where material is attributed to a copyright owner other than Amnesty International this material is not subject to the Creative Commons licence.

First published in 2022 by Amnesty International Ltd
Peter Benenson House, 1 Easton Street, London WC1X 0DW, UK

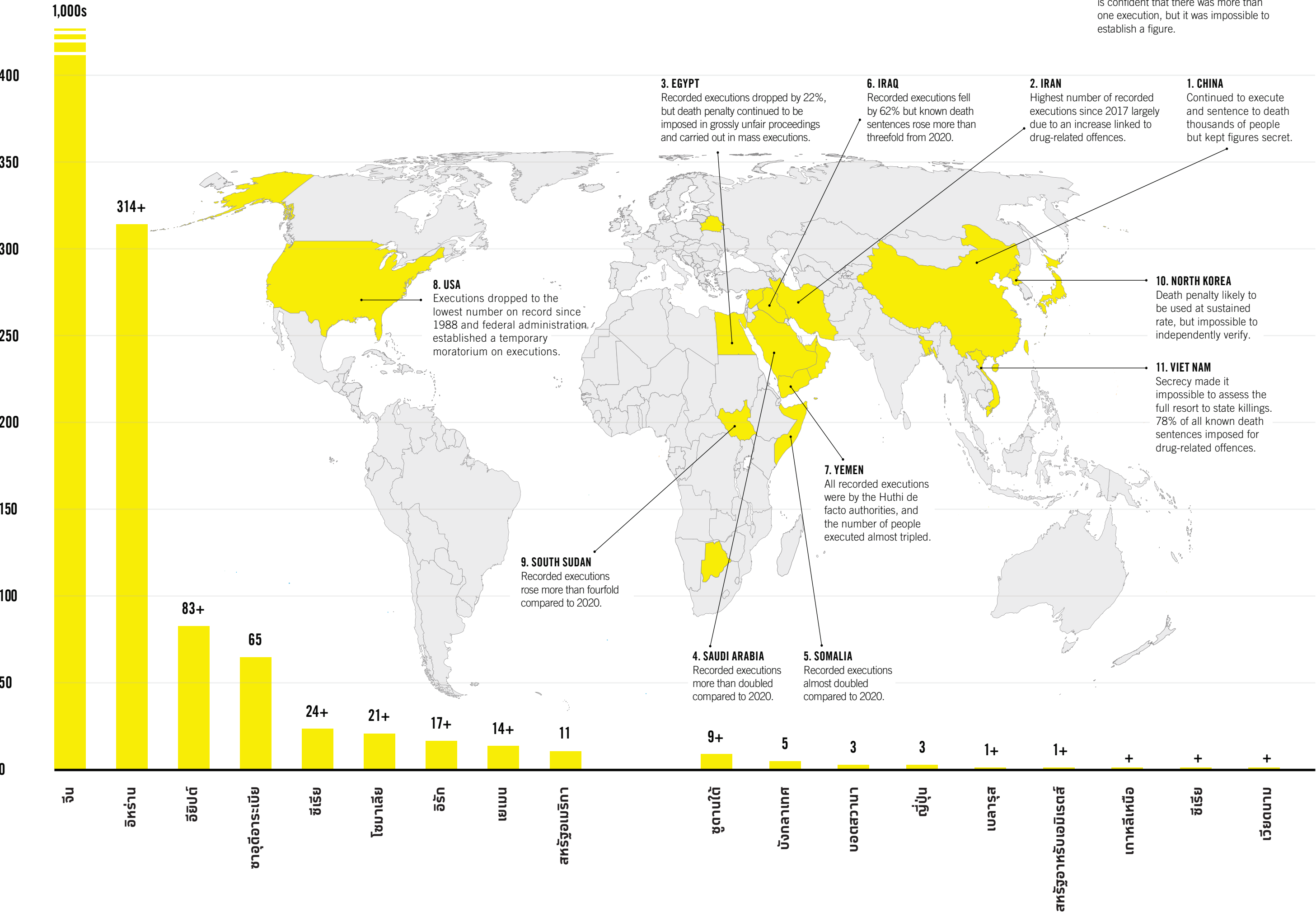
Index: ACT 50/5418/2022
Original language: English
amnesty.org

สารบัญ

ประเทศที่ประหารชีวิตบุคคลในปี 2564	2
หมายเหตุเกี่ยวกับสถิติการใช้โทษประหารชีวิตของแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล	4
การใช้โทษประหารชีวิตในปี 2564	6
แนวโน้มระดับโลก	6
การประหารชีวิต	9
วิธีการประหารชีวิตในปี 2564	12
การตัดสินให้ประหารชีวิต	13
การเปลี่ยนโทษ การอภัยโทษ และการล้างมลทิน	15
การใช้โทษประหารชีวิตละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ	16
ภาพรวมระดับภูมิภาค	19
ทวีปอเมริกา	19
เอเชีย-แปซิฟิก	32
ยุโรปและเอเชียกลาง	49
ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ	52
แอฟริกาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา	69
ภาคผนวก I: การประหารชีวิตและการตัดสินให้ประหารชีวิต ที่มีการบันทึกข้อมูลในปี 2564	82
การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	82
การตัดสินประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	83
ภาคผนวก II: ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตและประเทศที่ยังคง บทลงโทษประหารชีวิต ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564	84
ภาคผนวก III: การให้สัตยาบันรับรองสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564	87

ประเทศที่ประหารชีวิตบุคคลในปี 2564

หมายเหตุเกี่ยวกับสถิติการใช้โทษประหารชีวิตของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล

รายงานฉบับนี้ครอบคลุมข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตตามคำสั่งศาลระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2564 เช่นเดียวกับปีที่ผ่าน ๆ มา เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหลายแหล่ง ทั้งตัวเลขอย่างเป็นทางการ การตัดสินโทษประหารชีวิต ข้อมูลจากผู้ที่ถูกตัดสินลงโทษประหารชีวิต ครอบครัว และตัวแทนของพวกเขา ข้อมูลจากการรายงานข่าวของสื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคมในบางประเทศที่มีการระบุไว้ กรณีที่ไม่มีข้อมูลอย่างเป็นทางการที่เปิดเผยไว้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล จะเขียนจดหมายขอความร่วมมือให้ทางการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในขอบเขตของการใช้โทษประหารชีวิต

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล รายงานเฉพาะการประหารชีวิต การตัดสินให้ประหารชีวิต และแง่มุมอื่น ๆ ของการใช้โทษประหารชีวิต รวมทั้งการลดโทษ การเปลี่ยนโทษและการล้างมลทิน โดยใช้สถิติที่น่าเชื่อถือมากที่สุด รัฐบาลในหลายประเทศไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิต ซึ่งยากต่อการยืนยันข้อเท็จจริง ในประเทศจีนและเวียดนาม ทางภาคใต้ของข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตเป็นข้อมูลลับทางราชการ ระหว่างปี 2564 เราแทบไม่ได้รับข้อมูลจากบางประเทศเลย โดยเฉพาะประเทศเบลารุส ลาว และเกาหลีเหนือ (สาธารณรัฐประชาธิปไตยเกาหลี) เนื่องจากการควบคุมอย่างเข้มงวดของรัฐ

ด้วยเหตุดังกล่าว ในหลายประเทศ ตัวเลขการใช้โทษประหารชีวิตของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล จึงเป็นตัวเลขขั้นต่ำ ตัวเลขโดยรวมที่แท้จริงมีแนวโน้มที่สูงกว่านี้ กรณีที่ทางองค์กรได้รับข้อมูลอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับประเทศใดในปีนั้น ๆ จะมีการใส่เป็นหมายเหตุไว้ในรายงาน

ตั้งแต่ปี 2552 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ยุติการตีพิมพ์ตัวเลขโดยประมาณเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตในจีน การตัดสินใจดังกล่าวถือเป็นการสะท้อนถึงข้อกังวลว่าทางการจีนอาจนำตัวเลขการประณามของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ไปตีความอย่างไม่ถูกต้อง แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ประกาศชัดเจนเสมอมาว่า ตัวเลขที่สามารถตีพิมพ์ได้เกี่ยวกับประเทศจีนต่ำกว่าความเป็นจริงมาก เนื่องจากการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล อีกทั้งจีนยังคงไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ตัวเลขใด ๆ เกี่ยวกับโทษประหารชีวิต อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่มีอยู่ระบุว่า ในแต่ละปีมีการประหารชีวิตและการตัดสินประหารชีวิตบุคคลหลายพันคนในประเทศจีน แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล เรียกร้องอีกครั้งให้ทางการจีนเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศจีน

กรณีที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ได้รับและสามารถยืนยันข้อมูลใหม่ภายหลังการตีพิมพ์รายงานแล้ว จะมีการปรับปรุงข้อมูลตัวเลขในเว็บไซต์ [amnesty.org/en/what-we-do/death-penalty](https://www.amnesty.org/en/what-we-do/death-penalty)

ในตารางและรายชื่อ เครื่องหมาย “+” ที่ตามหลังชื่อประเทศ อย่างเช่น มาเลเซีย (14+) หมายถึง แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ยืนยันว่าการประหารชีวิตหรือการตัดสินให้ประหารชีวิตในมาเลเซีย 14 ครั้ง แต่เชื่อว่าอาจมีมากกว่า 14 ครั้ง ส่วนเครื่องหมาย “+” ที่อยู่หลังประเทศและไม่มีตัวเลขอยู่ด้านหน้า อย่างเช่น โอมาน (+) หมายถึง แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ประมวลข้อมูลจากหลักฐาน และเชื่อว่าการประหารชีวิตหรือการตัดสินให้ประหารชีวิต (มากกว่าหนึ่งครั้ง) ในประเทศนั้น เพียงแต่ไม่มีข้อมูลมากพอ ที่จะระบุตัวเลขขั้นต่ำที่น่าเชื่อถือได้ สำหรับการคำนวณตัวเลขรวมในระดับโลกและระดับภูมิภาค เครื่องหมาย “+” ให้นับว่าเป็น 2 รวมทั้งกรณีของประเทศจีน

แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล คัดค้านโทษประหารชีวิตทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้น ไม่ว่าจะเป็น ความผิดทางอาญาประเภทใด ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีบุคลิกลักษณะใด ไม่ว่าจะมี ความผิดหรือ บริสุทธิ์ หรือไม่ว่าทางการจะใช้วิธีประหารชีวิตแบบใด แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ยึดมั่นรณรงค์ ให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยสิ้นเชิง

การใช้โทษประหารชีวิต ในปี 2564

“โดยพื้นฐานแล้ว ระบบในการใช้โทษประหารชีวิตมีข้อบกพร่อง มันไม่เสมอภาค ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่เหมาะต่อการใช้ในเครื่องจักรภาพ หรือในประเทศนี้ รัฐเวอร์จิเนียกำลังจะประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ในอีกไม่กี่วันข้างหน้า และจำเลยพิวสีย์ มักเป็นผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตมากกว่ากลุ่มอื่น การยกเลิกการปฏิบัติที่ไร้มนุษยธรรมเช่นนี้ จึงเป็นหน้าที่ทางศีลธรรม ที่ควรปฏิบัติ”

รฟ เอส นอร์ธแทม อดีตผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนีย, 24 มีนาคม 2564¹

แนวโน้มระดับโลก

ในปี 2564 บางประเทศมีการกลับมาใช้โทษประหารชีวิตเพิ่มขึ้น จากการติดตามข้อมูล แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล พบว่าการประหารชีวิตเพิ่มขึ้นในระดับโลก 20% เมื่อเปรียบเทียบกับตัวเลข ปี 2563 (จากอย่างน้อย 483 ครั้ง เป็นอย่างน้อย 579 ครั้ง) โดยจำนวนการใช้โทษประหารชีวิตเท่าที่มีข้อมูล เพิ่มขึ้นเกือบ 40% (จากอย่างน้อย 1,477 ครั้งในปี 2563 เป็นอย่างน้อย 2,052 ครั้ง ในปี 2564)

ตัวเลขเหล่านี้ยังไม่รวมการประหารชีวิตและการใช้โทษประหารชีวิตอีกหลายพันครั้ง ทางองค์กร เชื่อว่าได้มีการดำเนินการและมีการกำหนดโทษในประเทศจีน ซึ่งยังคงเป็นประเทศชั้นนำของโลกที่มีการประหารชีวิตบุคคล ความล่าช้าข้อมูลในเกาหลีเหนือและเวียดนาม รวมถึงการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลในอีกหลายประเทศ ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการประเมินแนวโน้มระดับโลกได้อย่างครบถ้วน

¹รฟ เอส นอร์ธแทม อดีตผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนีย, “ผู้ว่าการนอร์ธแทมลงนามประกาศใช้กฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตในรัฐเวอร์จิเนีย”, 24 มีนาคม 2564, governor.virginia.gov/newsroom/all-releases/2021/march/headline-894006-en.html

การเพิ่มขึ้นของการประหารชีวิตมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของตัวเลขรายปีที่บันทึกข้อมูลได้ในประเทศอิหร่าน (จากอย่างน้อย 246 ครั้งในปี 2563 เป็นอย่างน้อย 314 ครั้งในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้น 28%) ซึ่งนับเป็นตัวเลขสูงสุดที่บันทึกได้ตั้งแต่ปี 2560 การเพิ่มขึ้นของตัวเลขอย่างรวดเร็วในอิหร่าน ดูเหมือนจะเป็นผลมาจากการประหารชีวิตบุคคลในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (132 ครั้ง) นับเป็น 42% ของการประหารชีวิตทั้งหมด และเพิ่มขึ้นเกือบห้าเท่าเมื่อเทียบกับปี 2563 (23 ครั้ง) แม้การแก้ไขกฎหมายปราบปรามยาเสพติดจะมีผลบังคับใช้ในเดือนพฤศจิกายน 2560 แล้วก็ตาม ประเทศซาอุดีอาระเบียก็เพิ่มการประหารชีวิตกว่าสองเท่า เมื่อเทียบกับปี 2563 (จาก 27 ครั้ง เป็น 65 ครั้ง)

ระหว่างที่มีการยกเลิกมาตรการกักขังหรือเพียงบางส่วนในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีการกำหนดมาตรการทางเลือกอื่น ๆ นั้น หลายประเทศ รวมทั้งบังกลาเทศ อินเดีย และ ปากีสถาน เราได้บันทึกข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเทียบกับปี 2563 มีรายงานว่าสิงคโปร์ไม่มีการประหารชีวิตเป็นปีที่สองติดต่อกัน เนื่องจากยังมีการฟ้องคดี และยังมี การบังคับใช้มาตรการควบคุมโรคระบาดอยู่ ส่งผลให้มีการชะลอการประหารชีวิตโดยการแขวนคอ จากกำหนดการเดิมที่กำหนดไว้

ขณะที่วิกฤตด้านสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นในหลายประเทศ รัฐบาลกลับเพิกเฉยต่อมาตรการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ อีกทั้งยังกลับไปใช้โทษประหารชีวิต เป็นอาวุธของรัฐในการปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วงและชนกลุ่มน้อย ตามข้อมูลที่มีในเมียนมา มีการเพิ่มการใช้โทษประหารชีวิตที่น่าตกใจโดยอ้างกฎอัยการศึก ซึ่งกองทัพได้ให้อำนาจศาลทหาร ที่ตั้งขึ้นเป็นกรณีพิเศษหรือที่มีอยู่แล้ว ในการพิจารณาคดีต่อพลเรือน โดยเป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่รวบรัดและไม่ให้สิทธิในการอุทธรณ์คดี ส่งผลให้ประชาชนเกือบ 90 คนถูกตัดสินประหารชีวิต โดยพลการ และมักเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย อีกทั้งเป็นการพิจารณาที่เชื่อว่ามุ่งโจมตี ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองและผู้ชุมนุม

ในอียิปต์ ยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิตอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังมีการใช้ถ้อยคำที่ได้จากการทรมาน ในการพิจารณาคดี ทั้งนี้ ในอิหร่าน ยังคงมีการประหารชีวิตแบบหมู่ มีการใช้โทษประหารชีวิตอย่าง ไม่ได้สัดส่วนต่อชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ซึ่งถูกดำเนินคดีในข้อหาที่คลุมเครือ เช่น “การเป็นปรปักษ์ต่อพระเจ้า” อีกทั้งโทษประหารชีวิตยังถูกใช้เป็นเครื่องมือปราบปรามทางการเมือง ในบรรดาผู้ถูกประหารชีวิตเท่าที่บันทึกข้อมูลได้น้อยกว่า 19% (61 คน) เป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์บาหลิจี ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็น 5% ของประชากรในอิหร่าน ในซาอุดีอาระเบีย มีผู้ถูกประหารชีวิตเก้าคนในความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการสังหาร การใช้ความรุนแรง หรือการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการเหล่านี้ มุสตาฟา อัล-ดาร์วีซ ชายหนุ่มชาวซาอุดีอาระเบียที่เป็นชนกลุ่มน้อยจากลัทธิชีอะห์ ถูกศาลสั่งประหารชีวิตหลังถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการชุมนุมประท้วงที่ใช้ความรุนแรงเพื่อต่อต้านรัฐบาล และถูกประหารชีวิตในเดือนมิถุนายน

แม้จะมีความดุดอยเหล่านี้อยู่ แต่พัฒนาการเชิงบวกก็เกิดขึ้นตลอดทั้งปี ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มระดับโลก ที่ยังคงสนับสนุนให้ยกเลิกการลงโทษที่ทารุณเช่นนี้ แม้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่จำนวน

การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในระดับโลก ไม่นับรวมอีกหลายพันคนซึ่งเชื่อว่าถูกประหารชีวิตในจีน และไม่นับรวมข้อมูลที่ถูกจำกัดการเข้าถึงหรือไม่มีเลยในหลายประเทศ ตัวเลขเหล่านี้ยังคงถือว่าต่ำสุดในประวัติศาสตร์ โดยนับเป็นตัวเลขการประหารชีวิตที่ต่ำที่สุดเป็นอันดับสองเท่าที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกได้อย่างน้อยตั้งแต่ปี 2553 และเป็นปีที่สองติดต่อกันที่ตัวเลขจำนวนประเทศที่ประหารชีวิตบุคคลอยู่ที่ 18 ประเทศ นับว่าต่ำที่สุดตั้งแต่มีการเก็บข้อมูลมา ซึ่งยืนยันให้เห็นอีกครั้งว่า มีเพียงประเทศส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังคงเลือกใช้การประหารชีวิต

หมุดหมายสำคัญในปี 2564 คือการออกเสียงอย่างเป็นทางการในเอกฉันท์ในเดือนกรกฎาคม ในรัฐสภาของเซียร์ราลีโอน เพื่อรับรองร่างกฎหมายที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างสิ้นเชิงหลังมีการประกาศใช้² ประธานาธิบดีคาสซตาณลงนามเพื่อประกาศใช้กฎหมายที่คล้ายคลึงกันในเดือนธันวาคม และในช่วงต้นปี เวอร์จิเนีย กลายเป็นรัฐที่ 23 และเป็นรัฐทางใต้แห่งแรกที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา อาร์เมเนียเข้าเป็นรัฐภาคีของสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่สำคัญที่มุ่งยกเลิกโทษประหารชีวิต

พัฒนาการเชิงบวกอื่น ๆ ยังคงเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ร่างกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตเข้าสู่การพิจารณาในวาระที่สูงขึ้นในรัฐสภาของสาธารณรัฐแอฟริกากลางและกานา รัฐบาลปาปัวนิวกินีเริ่มกระบวนการปรึกษาหารือระดับชาติเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตก่อนเปิดสมัยประชุมสภาในเดือนมกราคม 2565 และในช่วงปลายปี รัฐบาลมาเลเซียประกาศเสนอร่างกฎหมายเพื่อปฏิรูปโทษประหารชีวิตในช่วงไตรมาสที่สามของปี 2565 ความเสี่ยงที่จะมีการนำโทษประหารชีวิตกลับมาใช้ในฟิลิปปินส์ลดลง หลังจากอดีตผู้สนับสนุนคนสำคัญในวุฒิสภาสวมคนประกาศว่าจะต่อต้านการเสนอกฎหมายเช่นนี้

รัฐบาลสหรัฐฯ จัดทำข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตระดับสหพันธรัฐในเดือนกรกฎาคม คาสซตาณ สหพันธรัฐรัสเซีย ทาจิกิสถาน มาเลเซีย และแกมเบีย ยังคงปฏิบัติตามข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิต

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรของไทยพระราชทานอภัยโทษจำนวนสองครั้ง ทำให้จำนวนผู้ต้องโทษประหารชีวิตในประเทศลดลงอย่างมาก

หลังจากลงนามเพื่อประกาศใช้กฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิต ราฟ เอส นอร์ธแทม ผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนียในขณะนั้น แสดงความขอบคุณต่อผู้ที่ทำงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยในการรณรงค์มาหลายชั่วอายุคนเพื่อยุติการใช้โทษประหารชีวิตในรัฐนี้³

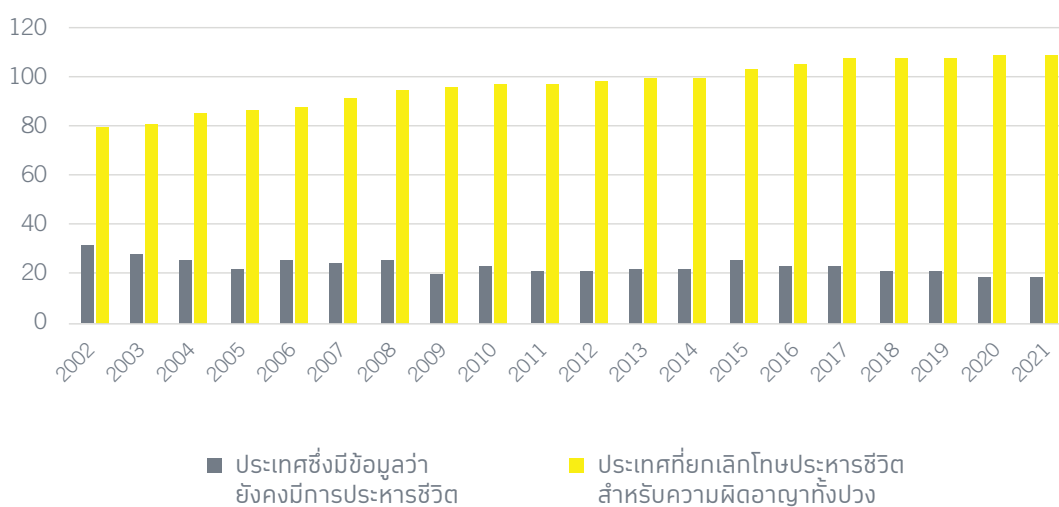
แม้แนวโน้มระดับโลกยังคงสนับสนุนอย่างเข้มแข็งต่อการยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่การเพิ่มขึ้นของโทษประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในปี 2564 ควรเป็นสัญญาณเตือนว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะลด

² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลรายงานว่ามาตรการนี้จะยังคงไม่มีผลบังคับใช้ก่อนสิ้นปี

³ ราฟ เอส นอร์ธแทม อดีตผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนีย, “ผู้ว่าการนอร์ธแทมลงนามประกาศใช้กฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตในรัฐเวอร์จิเนีย”, 24 มีนาคม 2564, governor.virginia.gov/newsroom/all-releases/2021/march/headline-894006-en.html

แรงกดดันต่อประเด็นนี้ เรายังคงต้องคัดค้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การลงโทษที่ทารุณและความไม่เป็นธรรมนี้ต่อไป จนกว่าการประหารชีวิตและโทษประหารชีวิตจะยุติลง ทั้งหมด เรากำลังเข้าใกล้โลกที่ปราศจากการใช้โทษประหารชีวิตแล้ว แต่เรายังคงต้องสู้ต่อไป แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล คัดค้านโทษประหารชีวิตทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้น ไม่ว่าจะเป็นความผิด ทางอาญาประเภทใด ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีบุคลิกลักษณะใด ไม่ว่าจะมี ความผิดหรือบริสุทธิ์ หรือไม่ว่าทางการจะใช้วิธีประหารชีวิตแบบใด

ภาพที่ 1: ประเทศที่ยังใช้โทษประหารชีวิตและประเทศที่ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต (พ.ศ. 2545 – 2564)

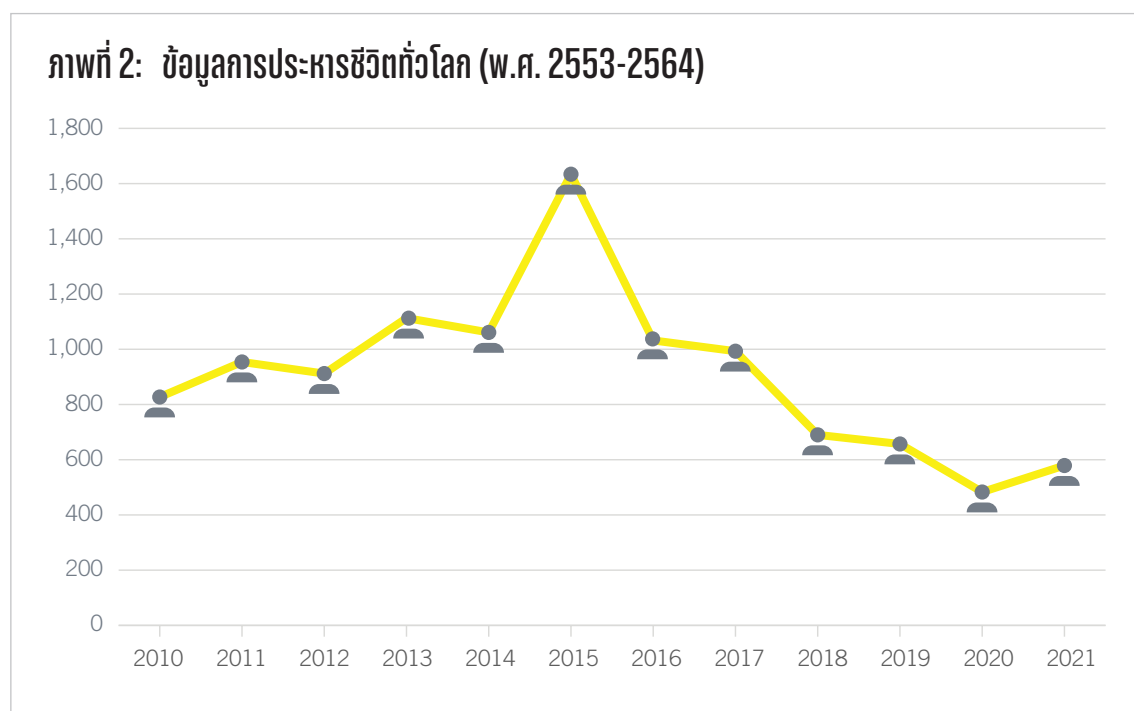
ตัวเลขจากสองทศวรรษที่ผ่านมา แสดงให้เห็นแนวโน้มตรงข้ามสองประการ: จำนวนประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิต สำหรับความผิดอาญาทุกประเภทยังคงเพิ่มขึ้น ในขณะที่จำนวนประเทศซึ่งมีข้อมูลว่ายังคงมีการประหารชีวิตในแต่ละปี ลดลงอย่างต่อเนื่อง

การประหารชีวิต

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกข้อมูลการประหารชีวิต 579 ครั้ง ในปี 2564 ซึ่งเพิ่มขึ้น 20% จากจำนวนที่บันทึกไว้ในปี 2563 (483 ครั้ง) แม้จะเพิ่มขึ้นเช่นนี้ แต่ตัวเลขของปี 2564 ยังคงถือว่าเป็นจำนวนรวมที่ต่ำสุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ โดยเป็นตัวเลขต่ำสุดอันดับสองของการประหารชีวิต ทั่วโลกที่องค์กรบันทึกได้อย่างน้อยตั้งแต่ปี 2553 (ภาพที่ 2)⁴

⁴ จำนวนการประหารชีวิตที่รายงานในปี 2563 นับเป็นตัวเลขต่ำสุดครั้งหนึ่งเท่าที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกได้ ในแต่ละปี นับตั้งแต่เริ่มติดตามข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตในปี 2522 อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงในด้านการเข้าถึงข้อมูล การเปลี่ยนแปลงแบบแผนของประเทศและวิธีการเก็บข้อมูลในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้เกิดปัญหาท้าทายในแง่ การเปรียบเทียบตัวเลขในระยะยาวได้อย่างแม่นยำ

เช่นเดียวกับปีก่อนหน้า ที่จำนวนการประหารชีวิตทั่วโลกไม่นับรวมถึงการประหารชีวิตอีกนับพัน ซึ่งแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเชื่อว่าเกิดขึ้นในจีน เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นความลับทางราชการ⁵ อีกทั้งตัวเลขเหล่านี้เป็นผลจากการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเข้าถึงข้อมูลได้อย่างจำกัด ในอีกสองประเทศ ซึ่งเชื่อว่าการใช้โทษประหารชีวิตอย่างกว้างขวาง ประกอบด้วย **เกาหลีเหนือ** ซึ่งเราไม่สามารถตรวจสอบรายงานข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เป็นอิสระได้เลย และ**เวียตนาม** ซึ่งทางการกำหนดให้ข้อมูลนี้เป็นความลับทางราชการ การเก็บข้อมูลเป็นความลับทางราชการ ยังเป็นเหตุให้ทางองค์กรไม่สามารถเก็บข้อมูลตัวเลขทั้งหมดได้ในอีกหลายประเทศ รวมถึง**เบลารุส**ด้วย

จำนวนการประหารชีวิตในแต่ละปีตามข้อมูลของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลระหว่างปี 2553-2564

มีข้อมูลว่ามีผู้หญิงจำนวน 24 คน ใน 579 คนถูกประหารชีวิตในปี 2564 (4%) โดยเกิดขึ้นในอิหร่าน (8) อิหร่าน (14) ซาอุดีอาระเบีย (1) และสหรัฐ (1) ตามลำดับ

⁵ ในปี 2552 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ยุติการตีพิมพ์ตัวเลขโดยประมาณเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตในจีน เนื่องจากทางการถือว่าข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตเป็นความลับทางราชการ ทางองค์กรได้เรียกร้องให้ทางการจีนพิสูจน์ข้ออ้างของตนว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายในการลดการใช้โทษประหารชีวิตด้วยการเผยแพร่ตัวเลขเหล่านี้ในรายงานของทางการเอง

ตัวเลขการประหารชีวิตระดับโลกที่บันทึกได้ในปี 2564⁶

บังกลาเทศ (5) เบลารุส (1+) บอตสวานา (3) จีน (+) อียิปต์ (83+) อิหร่าน (314+) อิรัก (17+) ญี่ปุ่น (3) เกาหลีเหนือ (+) โอมาน (+) ซาอุดี-อาระเบีย (65) โซมาเลีย (21+) ซูดานใต้ (9+) ซีเรีย (24+) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (1+) สหรัฐฯ (11) เวียดนาม (+) เยเมน (14+)

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการประหารชีวิตได้ใน 18 ประเทศ เท่ากับตัวเลขในปี 2563 และเป็นตัวเลขต่ำสุดของประเทศที่มีการประหารชีวิต นับตั้งแต่เริ่มมีการเก็บข้อมูลเป็นต้นมา (ภาพที่ 1)

ไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตใน**อินเดีย กาตาร์ และไต้หวัน** โดยทุกประเทศเหล่านี้ได้ประหารชีวิตบุคคลในปีก่อนหน้า

หลังจบทวนเป็นเวลาหลายปี สามประเทศได้นำการประหารชีวิตกลับมาใช้ รวมถึง**เบลารุสและญี่ปุ่น** ซึ่งกลับมาใช้การประหารชีวิตครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2562 **สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์**กลับมาใช้การประหารชีวิตครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2560 รัฐมิสซิสซิปปีและรัฐโอคลาโฮมาใน**สหรัฐฯ** ก็กลับมาใช้การประหารชีวิตเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่ปี 2555 และ 2558 ตามลำดับ

สามประเทศ รวมถึง**อิหร่าน** (อย่างน้อย 314 ครั้ง) **อียิปต์** (อย่างน้อย 83 ครั้ง) และ**ซาอุดีอาระเบีย** (65 ครั้ง) ได้ประหารชีวิตบุคคล ซึ่งคิดเป็น 80% ของการประหารชีวิตที่มีข้อมูลทั้งหมด

ตัวเลขที่เพิ่มขึ้นในภาพรวมทั่วโลกเป็นผลโดยตรงมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนการประหารชีวิตที่บันทึกได้ใน**อิหร่าน** (จากอย่างน้อย 246 ครั้งในปี 2563 เพิ่มขึ้น 28%) และ**ซาอุดีอาระเบีย** โดยเพิ่มขึ้นกว่าสองเท่าเมื่อเทียบกับข้อมูลในปี 2563 (จาก 27 ครั้งเป็น 65 ครั้ง) เรายังบันทึกข้อมูลตัวเลขที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดใน**โซมาเลีย** (จากอย่างน้อย 11 ครั้งในปี 2563 เป็นอย่างน้อย 21 ครั้งในปี 2564) **ซูดานใต้** (จากอย่างน้อยสองครั้งในปี 2563 เป็นอย่างน้อยเก้าครั้งในปี 2564) และ**เยเมน** (จากอย่างน้อยห้าครั้งในปี 2563 เป็นอย่างน้อย 14 ครั้งในปี 2564)

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกข้อมูลได้ว่าการประหารชีวิตใน**อียิปต์** ลดลง 22% (อย่างน้อย 83 ครั้ง) ซึ่งทำให้จำนวนการประหารชีวิตเพิ่มขึ้นสามเท่าในปี 2563 (อย่างน้อย 107 ครั้ง) ใน**อิรัก** ลดลง 62% (อย่างน้อย 45 ครั้งในปี 2563 และอย่างน้อย 17 ครั้งในปี 2564) และใน**สหรัฐฯ** ลดลง 35% (17 ครั้งในปี 2563 และ 11 ครั้งในปี 2564)

⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ไม่สามารถยืนยันข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตของศาลในอัฟกานิสถาน ภายหลังเดือนสิงหาคม 2564 ได้ และไม่สามารถยืนยันข้อมูลวิธีการประหารชีวิตที่ใช้ในโอมานและซีเรีย

วิธีการประหารชีวิตในปี 2564⁷

ตัดศีรษะ	ซาอุดีอาระเบีย							
แขวนคอ	บังกลาเทศ	บอตสวานา	อียิปต์	อิหร่าน	อิรัก	ญี่ปุ่น	ซูดานใต้	สหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์
ฉีดยา	จีน	สหรัฐฯ	เวียดนาม					
ยิงเป้า	เบลารุส	จีน	เกาหลีเหนือ	โซมาเลีย	เยเมน			

จำนวนประเทศที่มีการประหารชีวิตในปี 2564

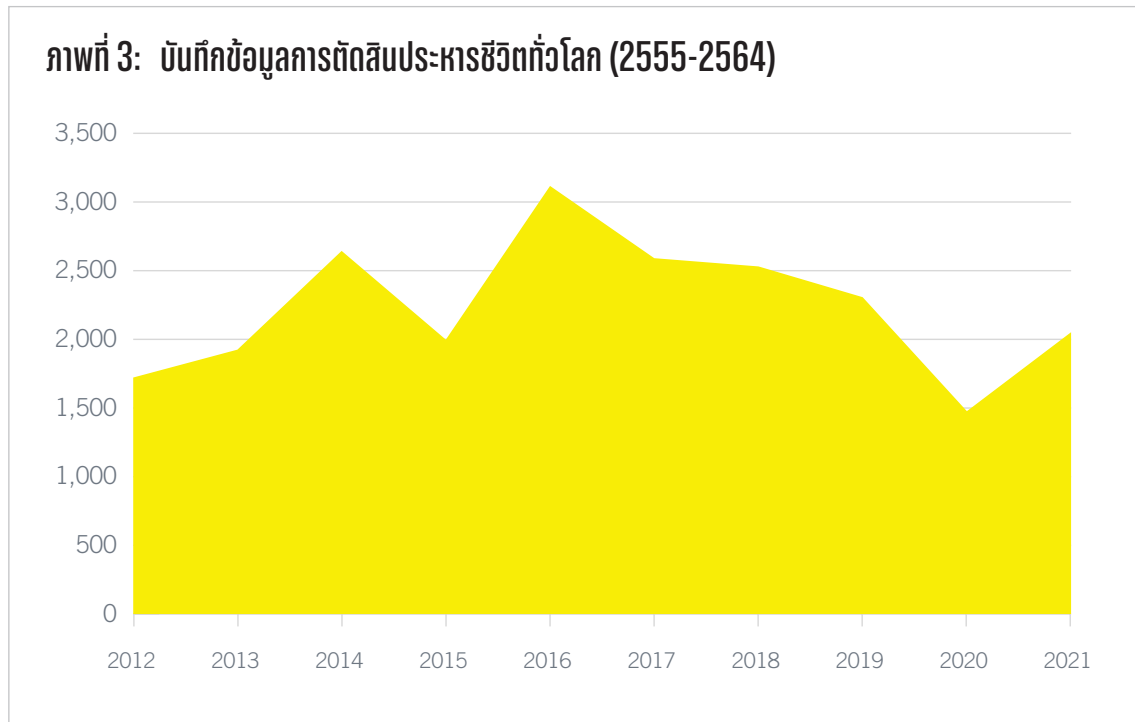
ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรภาคีระหว่างประเทศ

- **องค์กรรัฐอเมริกัน (Organization of American States):** 1 ประเทศจาก 35 ประเทศ มีการประหารชีวิต ได้แก่ **สหรัฐฯ**
- **องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (Organization for Security and Co-operation in Europe):** 2 ประเทศจาก 57 ประเทศมีการประหารชีวิต ได้แก่ **เบลารุส** และ **สหรัฐฯ**
- **สหภาพแอฟริกา (African Union):** 4 ประเทศจาก 55 ประเทศมีการประหารชีวิต ได้แก่ **บอตสวานา อียิปต์ โซมาเลีย และซูดานใต้**
- **สันนิบาตรรัฐอาหรับ (League of Arab States):** 8 ประเทศจาก 22 ประเทศมีการประหารชีวิต ได้แก่ **อียิปต์ อิรัก โอมาน ซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย โซมาเลีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และเยเมน**
- **สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations):** 1 ประเทศจาก 10 ประเทศมีการประหารชีวิต ได้แก่ **เวียดนาม**
- **เครือจักรภพ (Commonwealth):** 2 ประเทศจาก 54 ประเทศมีการประหารชีวิต ได้แก่ **บังกลาเทศ และบอตสวานา**
- **ประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส (Francophonie):** 2 ประเทศจาก 54 ประเทศมีการประหารชีวิต ได้แก่ **อียิปต์ และเวียดนาม**
- **องค์การสหประชาชาติ:** 18 ประเทศจาก 193 ประเทศมีการประหารชีวิต (9% ของสมาชิกสหประชาชาติ) ปรากฏข้อมูลว่ามีการประหารชีวิตบุคคล

⁷ เช่นเดียวกับปีก่อนหน้านี้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่ได้รับรายงานว่าการประหารชีวิตด้วยการขว้างก้อนหินตามคำสั่งศาลในปี 2563

การตัดสินใจประหารชีวิต

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกข้อมูลการตัดสินใจประหารชีวิตในปี 2564 ซึ่งเพิ่มขึ้น 39% จากตัวเลขทั่วโลกในปี 2563 มีข้อมูลการตัดสินใจประหารชีวิตใหม่น้อย 2,052 ครั้ง เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1,477 ครั้ง จากปีก่อนหน้า (ภาพที่ 3)

บันทึกข้อมูลการตัดสินใจประหารชีวิตทั่วโลกในแต่ละปีของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (2555-2564)

ความไม่แน่นอนและข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตที่มีอยู่ในบางประเทศ รวมถึงลาว ยังคงส่งผลกระทบต่อความสามารถของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลในการประเมินและเปรียบเทียบแนวโน้มเหล่านี้ อย่างแม่นยำ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่ได้รับตัวเลขการตัดสินใจประหารชีวิตในปี 2564 จากทางการ**มาเลเซีย ไนจีเรีย และศรีลังกา** ซึ่งเป็นประเทศที่เคยรายงานข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตอย่างเป็นทางการเป็นจำนวนมากในหลายปีก่อนหน้านี้ การเปิดเผยข้อมูลเพียงบางส่วน ของทางการ**เวียดนาม** แสดงให้เห็นว่า ยังคงมีประชาชนหลายร้อยคนที่ถูกตัดสินประหารชีวิต และมีการบันทึกข้อมูลตัวเลขที่เพิ่มขึ้น 30% ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 จนถึง 31 กรกฎาคม 2564 แม้ทางการจะไม่เปิดเผยตัวเลขโดยรวมก็ตาม

การตัดสินให้ประหารชีวิตที่บันทึกได้ในระดับโลกในปี 2564⁸

อัฟกานิสถาน (2+) แอลจีเรีย (9) บังกลาเทศ (181+) เบลารุส (1) บอตสวานา (6) แคมeroon (4+) จีน (+) สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (81+) อียิปต์ (356+) เอริโอเปีย (+) แกมเบีย (3) กานา (7) กายอานา (4) อินเดีย (144) อินโดนีเซีย (114+) อิหร่าน (+) อิรัก (91+) ญี่ปุ่น (3) จอร์แดน (11+) เคนยา (14) คูเวต (5+) เลบานอน (12+) ลิเบีย (+) มาลาวี (11+) มาเลเซีย (14+) มัลดีฟส์ (1) มาลี (48) มอริเตเนีย (60) โมร็อกโก/ซาฮาราตะวันตก (1) เมียนมา (86+) ไนจีเรีย (56+) เกาหลีเหนือ (+) โอมาน (+) ปากีสถาน (129+) ปาเลสไตน์ (รัฐ: 21+) กาตาร์ (+) ซาอุดีอาระเบีย (8+) เซียร์ราลีโอน (23) สิงคโปร์ (10) โซมาเลีย (27+) ซูดานใต้ (10+) ศรีลังกา (8+) ซูดาน (7+) ซีเรีย (+) ไต้หวัน (2) แทนซาเนีย (+) ไทย (+) ตรินิแดดและโตเบโก (3) ตูนิเซีย (3+) ยูกันดา (2+) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (9+) สหรัฐฯ (18) เวียดนาม (119+) เยเมน (298+) แซมเบีย (9+) ซิมบับเว (1)

ในปี 2564 ผู้หญิงจำนวน 10 คนถูกตัดสินประหารชีวิตใน**บังกลาเทศ** (1) **สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก** (1) **กายอานา** (1) **อินโดนีเซีย** (3) **มาเลเซีย** (3) และ**ปากีสถาน** (1) อย่างไรก็ตาม แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีการจำแนกเพศอย่างชัดเจนในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศที่เชื่อว่าการใช้โทษประหารชีวิตอย่างกว้างขวาง เช่น **อิหร่าน**และ**ซาอุดีอาระเบีย** ทำให้ตัวเลขที่แท้จริงน่าจะสูงกว่านี้

ในระดับโลก มีข้อมูลว่าเพิ่มขึ้นอีกสองประเทศ (56 ประเทศ) ที่ได้ตัดสินให้ประหารชีวิตในปี 2564 เมื่อเทียบกับปี 2563 (54 ประเทศ) ไม่มีคำตัดสินให้ประหารชีวิตใหม่ใน**บาห์เรน** **คอโมโรส** **ลาว** และ**ไนเจอร์** ซึ่งล้วนเป็นประเทศที่เคยสั่งประหารชีวิตในปี 2563 **เอริโอเปีย** **กายอานา** **มัลดีฟส์** **โอมาน** **แทนซาเนีย** และ**ยูกันดา** ต่างใช้โทษประหารชีวิตในปี 2564 หลังจากที่เชื่อว่าไม่มีการใช้โทษดังกล่าวเมื่อปี 2563

การเพิ่มขึ้นอย่างมากของจำนวนการตัดสินให้ประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในหลายประเทศ มีเหตุผลส่วนหนึ่งมาจากการเริ่มกระบวนการพิจารณาอย่างเต็มที่มากขึ้น หลังจกเว้นไปในช่วงที่มีมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 หรือหันมาใช้ในการพิจารณาในระบบออนไลน์ ซึ่งรวมถึง**บังกลาเทศ** **อินเดีย** และ**ปากีสถาน** หรืออาจเป็นเพราะมีการประกาศใช้กฎหมายที่สนับสนุนให้ใช้โทษประหารชีวิตมากขึ้น อย่างเช่นในเมียนมา มีตัวเลขการใช้โทษประหารชีวิตต่อปีเพิ่มขึ้นในแอลจีเรีย (จากอย่างน้อย 1 ครั้งในปี 2563 เป็น 9 ครั้งในปี 2564) บังกลาเทศ (จากอย่างน้อย 113 ครั้งเป็นอย่างน้อย 181 ครั้ง) บอตสวานา (จาก 1 ครั้งเป็น 6 ครั้ง) สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (จากอย่างน้อย 20 ครั้งเป็นอย่างน้อย 81 ครั้ง) อียิปต์ (จากอย่างน้อย 264 ครั้งเป็นอย่างน้อย 356 ครั้ง) อินเดีย (จาก 77 ครั้งเป็น 144 ครั้ง) อิรัก (จากอย่างน้อย 27 ครั้งเป็นอย่างน้อย 91 ครั้ง) จอร์แดน (จากอย่างน้อย 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย 11 ครั้ง) เลบานอน (จากอย่างน้อย 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย 12 ครั้ง) มาลาวี

⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่สามารถยืนยันข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตของศาลในอัฟกานิสถานภายหลังเดือนสิงหาคม 2564 ได้

(จากอย่างน้อย 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย 11 ครั้ง) มอริเตเนีย (จากอย่างน้อย 1 ครั้งเป็น 60 ครั้ง) เมียนมา (จากอย่างน้อย 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย 86 ครั้ง) ปากีสถาน (จากอย่างน้อย 49 ครั้งเป็นอย่างน้อย 129 ครั้ง) เวียดนาม (จากอย่างน้อย 54 ครั้งเป็นอย่างน้อย 119 ครั้ง) และเยเมน (จากอย่างน้อย 269 ครั้งเป็นอย่างน้อย 298 ครั้ง)

ในเซียร์ราลีโอน มีข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตที่ลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง (จาก 39 ครั้งในปี 2563 เป็น 23 ครั้งในปี 2564)

ผู้ต้องโทษประหารชีวิต

ในช่วงปลายปี 2564 มีข้อมูลว่าอย่างน้อย 28,670 คนต้องโทษประหารชีวิต โดยมีนักโทษประหารชีวิต 82% ของจำนวนนี้อยู่ในเก้าประเทศ ซึ่งประกอบไปด้วย:

อิรัก (8,000+) ปากีสถาน (3,800+) ไนจีเรีย (3,036+) สหรัฐฯ (2,382) บังกลาเทศ (1,800+) มาเลเซีย (1,359) เวียดนาม (1,200+) แอลจีเรีย (1,000+) ศรีลังกา (1,000+)

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เชื่อว่ายังคงมีนักโทษประหารชีวิตจำนวนมากในหลายประเทศ แต่เราไม่มีข้อมูลเหล่านี้ หรือเราไม่สามารถคาดการณ์ตัวเลขที่ถูกต้องได้ เนื่องจากขาดความโปร่งใส รวมถึงกรณีของประเทศจีน อียิปต์ อิหร่าน เกาหลีเหนือ และซาอุดีอาระเบีย

แม้บางประเทศมีข้อมูล แต่ก็อาจเป็นข้อมูลที่ไม่มีการจำแนกเพศ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล สามารถยืนยันตัวเลขผู้หญิงที่ต้องโทษประหารชีวิต (67 คน) ประกอบด้วย กานา (6) กายอานา (3) มัลดีฟส์ (1) เซียร์ราลีโอน (3) ใต้หวัน (1) ตูนิเซีย (5) และสหรัฐฯ (48)

การเปลี่ยนโทษ การอภัยโทษ และการล้างมลทิน

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการเปลี่ยนโทษ หรือการอภัยโทษให้กับโทษประหารชีวิตได้ใน 19 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ บอตสวานา สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก กายอานา อินเดียนโดนีเซีย อิหร่าน มาเลเซีย เมียนมา ปากีสถาน เซียร์ราลีโอน ซูดานใต้ ใต้หวัน ไทย สาธารณรัฐตรินิแดดและโตเบโก สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหรัฐฯ แซมเบีย และซิมบับเว⁹

⁹ การเปลี่ยนโทษเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนจากการตัดสินประหารชีวิต เป็นโทษที่มีความรุนแรงน้อยกว่า เช่น โทษจำคุก โดยมักเป็นไปตามคำสั่งของศาลในชั้นอุทธรณ์ แต่บางกรณีก็เป็นคำสั่งของฝ่ายบริหาร การอภัยโทษจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับโทษเด็ดขาดแล้ว และไม่มีโอกาสจะถูกลงโทษเพิ่มเติมอีก

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกจำนวนการล้างมลทินแก่นักโทษประหารชีวิตได้ 7 ครั้งในสี่ประเทศ ได้แก่ บาห์เรน (1) เคนยา (1) สหรัฐฯ (2) และแซมเบีย (3)¹⁰

การใช้โทษประหารชีวิตละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ

ในปี 2564 โทษประหารชีวิตยังคงถูกใช้ในลักษณะที่ละเมิดกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น

- มีข้อมูลการประหารชีวิตบุคคล**ต่อหน้าสาธารณะ**อย่างน้อย 9 ครั้งในเยเมน
- มีผู้ถูกประหารชีวิตสี่คนที่กระทำความผิดขณะที่**มีอายุต่ำกว่า 18 ปี** ในอิหร่าน (3) และเยเมน (1) แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเชื่อว่ายังมีนักโทษประหารชีวิตที่เป็นเยาวชนอยู่ในมัลดีฟส์ (5) เมียนมา (อย่างน้อย 2) และอิหร่าน (80)¹¹
- มีการกำหนดโทษประหารชีวิตต่อ**ผู้ที่มีความบกพร่องทางจิต (จิตใจ-สังคม) หรือสติปัญญา** ในหลายประเทศ รวมทั้งญี่ปุ่น มัลดีฟส์ สิงคโปร์ และสหรัฐฯ
- ในหลายประเทศ มีการกำหนดโทษประหารชีวิตต่อบุคคลภายหลังการพิจารณาตัดสินที่ไม่สอดคล้องกับ**มาตรฐานการพิจารณาคดีระหว่างประเทศ** รวมทั้งในประเทศแอลจีเรีย บังกลาเทศ แคเมอรูน อียิปต์ อิหร่าน เมียนมา ไนจีเรีย ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย โซมาเลีย สิงคโปร์ และเยเมน
- มีการใช้ “**คำสารภาพ**” ที่อาจได้มาจากการ**ทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้าย** เป็นหลักฐาน เพื่อเอาผิดและกำหนดโทษประหารชีวิตกับบุคคลในอียิปต์ อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย และเยเมน
- มีการตัดสินประหารชีวิต**ในการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย**ในแอลจีเรีย บังกลาเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก อียิปต์ จอร์แดน มาลี เมียนมา ปาเลสไตน์ (รัฐ) และเยเมน

¹⁰ การล้างมลทินเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากศาลกำหนดโทษและสิ้นสุดกระบวนการอุทธรณ์คดีแล้ว เป็นการยกเลิกความผิดที่มีต่อผู้ถูกศาลลงโทษ หรือให้มีการยกฟ้องจากคดีอาญา จึงถือได้ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ในสายตาของกฎหมาย

¹¹ มักจะมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับอายุของนักโทษกรณีที่ไม่มียานหลักฐานเกี่ยวกับอายุที่ชัดเจน เช่น กรณีที่ไม่มีใบแจ้งเกิด รัฐบาลควรใช้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมทั้งปวง กรณีที่มีข้อโต้แย้งเรื่องอายุ การปฏิบัติที่ดีในแง่การประเมินอายุหมายถึงการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางกายภาพ จิตวิทยาและสังคม โดยควรนำแต่ละหลักเกณฑ์เหล่านี้มาใช้และยกประโยชน์ให้กับความสงสัยกรณีที่มีข้อสงสัยได้แก่ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และควรประกันไม่ให้เกิดการใช้โทษประหารชีวิต แนวทางนี้สอดคล้องกับหลักการซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก และควรเป็นข้อพิจารณาหลักในการปฏิบัติใด ๆ เกี่ยวกับเด็ก ซึ่งเป็นไปตามข้อ 3(1) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

- มีการใช้โทษประหารชีวิต**เชิงบังคับ**ในแคเมอรูน กานา อิหร่าน มาเลเซีย ไนจีเรีย ปากีสถาน เซียร์ราลีโอน สิงคโปร์ ตรินิแดดและโตเบโก และแซมเบีย¹²
- มีการตัดสินประหารชีวิตพลเรือนโดย**ศาลทหาร**ในแคเมอรูน สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก เมียนมา และเยเมน มีการใช้**ศาลพิเศษ**เพื่อกำหนดโทษประหารชีวิตในบังกลาเทศ อียิปต์ จอร์แดน ปากีสถาน ปาเลสไตน์ (รัฐ) และเยเมน
- มีการตัดสินประหารชีวิตใน**ความผิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา**ซึ่งไม่เข้าหลักเกณฑ์ว่าเป็น “อาชญากรรมร้ายแรง” ตามกฎหมายระหว่างประเทศ¹³

— ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด:

มีรายงานการประหารชีวิตบุคคลอย่างน้อย 134 คนในคดียาเสพติดในสองประเทศ ได้แก่ จีน (+) และอิหร่าน (132 ครั้งจากอย่างน้อย 314 ครั้ง, 42%) คิดเป็น 23% ของตัวเลขรวมในปี 2564 เพิ่มขึ้นจาก 30 คนในปี 2563 ไม่มีข้อมูลจากประเทศเวียดนาม แม้มีแนวโน้มสูงที่จะมีการประหารชีวิตในคดีเช่นนี้

มีรายงานการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่ 220 ครั้งใน 11 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ (2 ครั้ง จากอย่างน้อย 181 ครั้ง, 1%) อียิปต์ (10 ครั้งจากอย่างน้อย 356 ครั้ง, 3%) อินโดนีเซีย (94 ครั้งจากอย่างน้อย 114 ครั้ง, 82%) อิหร่าน (+), มาเลเซีย (5 ครั้งจากอย่างน้อย 14 ครั้ง, 36%) ปากีสถาน (2 ครั้งจากอย่างน้อย 129 ครั้ง, 2%) สิงคโปร์ (8 ครั้งจาก 10 ครั้ง, 80%) ศรีลังกา (1 ครั้งจากอย่างน้อย 8 ครั้ง, 13%) ไทย (+) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (1 ครั้งจากอย่างน้อย 9 ครั้ง, 11%) และเวียดนาม (93 ครั้งจากอย่างน้อย 119 ครั้ง, 78%) คิดเป็น 11% ของตัวเลขรวม ที่บันทึกได้ทั่วโลกในปี 2564 โดยเพิ่มขึ้น 23% จากปี 2563 (179 ครั้ง)

— อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่นการทุจริตในจีน

— “**หมิ่นประมาท**” หรือ “ดูหมิ่นศาสนาของศาสนาอิสลาม” ในปากีสถาน

— **ข่มขืนกระทำชำเรา** ในอียิปต์ อินเดีย (กระทำชำเราเด็ก) อิหร่าน ปากีสถาน ซูดาน และซาอุดีอาระเบีย

¹² โทษประหารชีวิตเชิงบังคับไม่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เนื่องจาก “ไม่อนุญาตให้มีการพิจารณาเงื่อนไขส่วนบุคคลของจำเลย หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับความผิดแต่ละประเภทเป็นการเฉพาะ” คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, ระหว่าง *Pagdayawon Rolando กับ ฟิลิปปินส์*, ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, Communication No. 1110/2002, UN Doc. CCPR/C/82/D/1110/2002 (2547) ย่อหน้า 5.2

¹³ ตามที่กำหนดในข้อที่ 6 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

— ความผิดฐาน “กบฏ” ในรูปแบบที่แตกต่างกัน “การกระทำที่คุกคามความมั่นคงของรัฐ” “ความร่วมมือ” กับหน่วยงานต่างชาติ “จารกรรม” “การตั้งคำถามกับนโยบายของผู้นำ” การเข้าร่วมกับ “ขบวนการก่อความไม่สงบและก่อการร้าย” “การใช้อาวุธเพื่อยึดอำนาจผู้ปกครอง/รัฐ” และ “อาชญากรรมอื่น ๆ ต่อรัฐ” ไม่ว่าจะเป็นความผิดอันเป็นเหตุให้เกิดการสูญเสียชีวิตหรือไม่ก็ตาม และ “การเป็นประปักษ์ต่อพระเจ้า” ในอิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย และเยเมน

- การขยายฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิต ได้แก่ ในจอร์เจีย (3 รัฐ)

ภาพรวมระดับภูมิภาค

ทวีปอเมริกา

แนวโน้มของภูมิภาค

- รัฐบาลชุดใหม่ของสหรัฐฯ ประกาศใช้ข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตในระดับสหพันธรัฐในเดือนกรกฎาคม หลังมีการประหารชีวิตเพิ่มอีกสามครั้งในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของรัฐบาลชุดก่อนหน้า
- เวอร์จิเนีย กลายเป็นรัฐที่ 23 ของสหรัฐฯ ที่ยกเลิกโทษประหารชีวิต โอไฮโอเลื่อนหรือยุติการประหารชีวิตทั้งหมดเป็นปีที่สามติดต่อกัน
- ประเทศอื่น ๆ ในทวีปอเมริกายังคงไม่มีการประหารชีวิตเป็นปีที่ 13 ติดต่อกัน

ประเทศ	การประหารชีวิต ที่บันทึกได้ในปี 2564	การตัดสินประหารชีวิต ที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกตัดสิน ประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
แอนติกาและ บาร์บูดา	0	0	0
บาฮามาส	0	0	0
บาร์เบโดส	0	0	6
เบลีซ	0	0	0
คิวบา	0	0	0
โตมินิกา	0	0	0
เกรนาดา	0	0	1
กัวเตมาลา	0	0	0
กายอานา	0	4	27
จาเมกา	0	0	0
เซนต์คิตส์และเนวิส	0	0	0
เซนต์ลูเชีย	0	0	0
เซนต์วินเซนต์และ เกรนาดีนส์	0	0	1
ตรินิแดดและโตเบโก	0	3	45

ประเทศ	การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	การตัดสินประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
สหรัฐอเมริกา ¹⁴	11 ครั้งใน 6 เขตอำนาจศาล ¹⁵ : แอละแบมา (1) มิสซิสซิปปี (1) มิสซูรี (1) โอคลาโฮมา (2) เท็กซัส (3) สหพันธรัฐ (3)	18 ครั้งใน 7 รัฐ: แอละแบมา (4) แคลิฟอร์เนีย (3) ฟลอริดา (2) เนบราสก้า (1) โอคลาโฮมา (4) เทนเนสซี (1) เท็กซัส (3)	2,382 คน ซึ่งรวมถึงผู้หญิง 48 คนใน 29 เขตอำนาจศาล ¹⁶ โดยแปดรัฐกำหนดโทษประหารชีวิตกับบุคคลกว่า 100 คน: 694 คนในรัฐแคลิฟอร์เนีย 318 คนในรัฐฟลอริดา 198 คนในรัฐเท็กซัส 168 คนในรัฐแอละแบมา 135 คนในรัฐนอร์ทแคโรไลนา 131 คนในรัฐโอไฮโอ 112 คนในรัฐแอริโซนา 109 คนในรัฐเพนซิลเวเนีย

โดยภาพรวมแล้ว การประหารชีวิตในสหรัฐฯ ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา จนถึงปี 2564 โดยจำนวนรวมลดลงเกือบถึงจำนวนต่ำสุดที่บันทึกได้ตั้งแต่ปี 2521 (11 ครั้ง) การประหารชีวิตลดลง 35% เมื่อเทียบกับปี 2563 (17 ครั้ง) และลดลง 74% เมื่อเทียบกับสิบปีก่อนหน้านี้ (43 ครั้งในปี 2555 โปรดดูภาพที่ 4)

จำนวนรวมของการประหารชีวิตในปี 2564 ได้รับผลกระทบอีกครั้งจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการใช้สิทธิทางศาล ในปี 2563 การประหารชีวิตระดับรัฐยุติลงในช่วงครึ่งปีแรกเนื่องจากเกิดโรคระบาด ส่วนการประหารชีวิตระดับสหพันธรัฐเริ่มขึ้นอีกครั้งในเดือนกรกฎาคม นับเป็นครั้งแรกในรอบ 17 ปี โดยในเดือนมกราคม 2564 รัฐบาลที่กำลังจะหมดวาระ ได้ประหารชีวิตบุคคลสามคน นับเป็นการประหารชีวิตระดับประเทศครั้งแรกในช่วงสี่เดือนแรกของปี 2564 การประหารชีวิตในระดับรัฐ กลับมาอีกครั้งในเดือนพฤษภาคม¹⁷

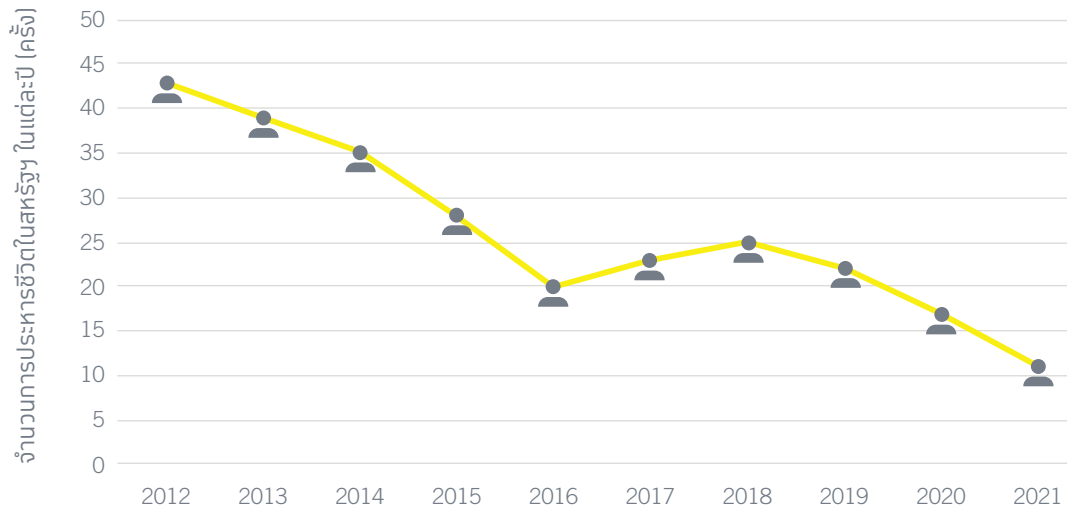
¹⁴ ตัวเลขนี้แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ได้มาจากข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ ศาล และสื่อมวลชนซึ่งเผยแพร่ในรัฐที่เกี่ยวข้อง แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลได้ว่าในปีนี้มีผู้ชาย 26 คนเสียชีวิตระหว่างถูกควบคุมตัวในแดนประหาร โดยมีสี่คนเสียชีวิตหลังติดโรคโควิด-19

¹⁵ มีการประหารชีวิตทั้งในระดับรัฐและสหพันธรัฐ

¹⁶ รัฐนิวแฮมป์เชอร์ ซึ่งมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตเมื่อปี 2562 ยังคงเหลือนักโทษประหารชีวิตอยู่หนึ่งคน มีการลงนามประกาศใช้กฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตในรัฐเวอร์จิเนีย (House Bill 2263, Virginia Acts of Assembly Chapter 344) เมื่อวันที่ 24 มีนาคม เป็นการมุ่งลดโทษประหารชีวิตที่เหลืออยู่ในรัฐ

¹⁷ ศาลฎีกาเทนเนสซีสั่งเลื่อนการประหารชีวิตเดือนกุมภาพันธ์ เนื่องจากข้อกังวลเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ศาลฎีกาเทนเนสซีระหว่าง รัฐเทนเนสซี กับ ออสการ์ แฟรงกิน สมิธ, No. M2016-01869-SC-R11-PD, 5 มกราคม 2564, tncourts.gov/sites/default/files/docs/order_staying_february_4_2021_execution-filed.pdf

ภาพที่ 4: การประหารชีวิตที่เกิดขึ้นในสหรัฐฯ (2555-2564)

การประหารชีวิตที่เกิดขึ้นในสหรัฐฯ ระหว่างปี 2555-2564

ในปีนี้ มีการประหารชีวิตในหกเขตอำนาจศาล ซึ่งเป็นจำนวนเท่ากับเมื่อปี 2563 รัฐมิสซิสซิปปี และรัฐโอคลาโฮมาประหารชีวิตบุคคลเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2555 และ 2558 ตามลำดับ รัฐจอร์เจีย และรัฐเทนเนสซี ซึ่งเคยประหารชีวิตในปี 2563 ไม่ประหารชีวิตบุคคลเลยในปี 2564 รัฐเท็กซัส ยังคงประหารชีวิตบุคคล โดยคิดเป็นประมาณ 40% ของการประหารชีวิตระดับรัฐทั้งหมด (3 ครั้ง จาก 8 ครั้ง) ตามด้วยรัฐโอคลาโฮมา (2 ครั้ง) รัฐโอไฮโอยังคงชะลอการประหารชีวิต โดยผู้ว่าการรัฐมีคำสั่งระงับเป็นการชั่วคราว เนื่องจากยังมีปัญหาอย่างต่อเนื่องจากวิธีการฉีดยาของรัฐ¹⁸ นอกจากนี้ ปัญหาการจัดซื้อสารเคมีและการแก้ไขขั้นตอนปฏิบัติของการฉีดยาเพื่อประหารชีวิต ยังคงเป็นสาเหตุของการระงับการประหารชีวิตในรัฐอื่นอีกหลายแห่ง¹⁹

ตามตัวเลขที่รวบรวมได้ของศูนย์ข้อมูลโทษประหารชีวิตในกรุงวอชิงตันดีซี สหรัฐฯ ชี้ว่าการยื่นเรื่องเพื่อกำหนดวันประหารชีวิตในปี 2564 (45 ครั้ง) ลดลงอย่างมากจากปี 2563 (62 ครั้ง)

จำนวนโทษประหารชีวิต (18 ครั้ง) ที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกได้ เท่ากับจำนวนในปี 2563 ซึ่งนับเป็นตัวเลขต่ำสุดเป็นปีที่สองติดต่อกัน ตั้งแต่ศาลฎีกาสหรัฐฯ มีคำวินิจฉัยเมื่อปี 2515 ว่า

¹⁸ ไมค์ ดีไวน์ ผู้ว่าการรัฐโอไฮโอ, “ผู้ว่าการดีไวน์มีคำสั่งระงับการประหารชีวิต”, 9 เมษายน 2564, governor.ohio.gov/media/news-and-media/dewine-issues-reprieves-04092021

¹⁹ นอกจากรัฐโอไฮโอ ยังมีการสั่งชะลอการประหารชีวิตในปี 2564 ทั้งหมด หรือบางส่วนในหลายเขตอำนาจศาล รวมทั้งในแอริโซนา อาร์คันซอ ฟลอริดา โอตาโฮ อินเดียนา เคนทักกี ลุยเซียนา แมริแลนด์ เมสซาชูเซตส์ และเซาธ์ แคโรไลนา เนื่องจากมีการใช้สิทธิ์ทางศาลและมีปัญหาอื่น ๆ จากขั้นตอนการฉีดยาเพื่อประหารชีวิต

การใช้โทษประหารชีวิตตามกฎหมายบางฉบับอาจไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ²⁰ และลดลงเกือบครึ่งหนึ่งเมื่อเทียบกับปี 2562 (35 ครั้ง) โดยภาพรวมแล้ว จำนวนโทษประหารชีวิตรวมรายปีได้รับผลกระทบจากการชะลอการพิจารณาคดีของศาลและคณะลูกขุน เนื่องจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19²¹

เช่นเดียวกับปี 2563 หลายรัฐยังคงกำหนดโทษประหารชีวิต รัฐแอละแบมา รัฐเนบราสกา และรัฐเทนเนสซี สั่งประหารชีวิตหลังดเว้นไปหนึ่งปี ส่วนรัฐแอริโซนา รัฐมิสซิสซิปปี และรัฐโอไฮโอมีรายงานการใช้โทษประหารชีวิตเมื่อปี 2563 กลับไม่ได้สั่งประหารชีวิตใครในปีนี้ ตัวเลขของรัฐฟลอริดา ยังคงลดลงอย่างมากจากเจ็ดครั้งในปี 2563 เป็นสองครั้งในปี 2564 ส่วนตัวเลขของรัฐโอคลาโฮมาเพิ่มขึ้นจากหนึ่งครั้งในปี 2563 เป็นสี่ครั้งในปี 2564

โทษประหารชีวิตในสหรัฐ

ภายหลังการยกเลิกโทษประหารชีวิตในรัฐเวอร์จิเนีย 23 รัฐในสหรัฐ ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตกับความผิดอาญาทุกประเภท รวมทั้ง 11 รัฐที่เลิกใช้ตั้งแต่ต้นสหัสวรรษนี้²² 27 รัฐที่ยังใช้โทษประหารชีวิตอยู่ ได้แก่ แคลิฟอร์เนีย อินเดียนา แคนซัส เคนตักกี มอนทานา เนวาดา นอร์ทแคโรไลนา โอเรกอน เพนซิลเวเนีย เซาธ์แคโรไลนา ยูทาห์ และไวโอมิง (13 รัฐ หรือ 48% ของรัฐทั้งหมดที่ยังใช้โทษประหารชีวิต) ไม่ได้ประหารชีวิตบุคคลเลยเป็นเวลาอย่างน้อยสิบปี โดยในแคลิฟอร์เนีย โอเรกอน และเพนซิลเวเนียมีการปฏิบัติตามคำสั่งระงับการประหารชีวิตชั่วคราวของผู้ว่าการรัฐ หมายความว่าจนถึงสิ้นปี 2564 มีรัฐเพียงไม่ถึงหนึ่งในสาม (28%) ของทั้งหมด 50 รัฐ ที่ทำการประหารชีวิตบุคคลในช่วงสิบปีที่ผ่านมา (ภาพที่ 5)

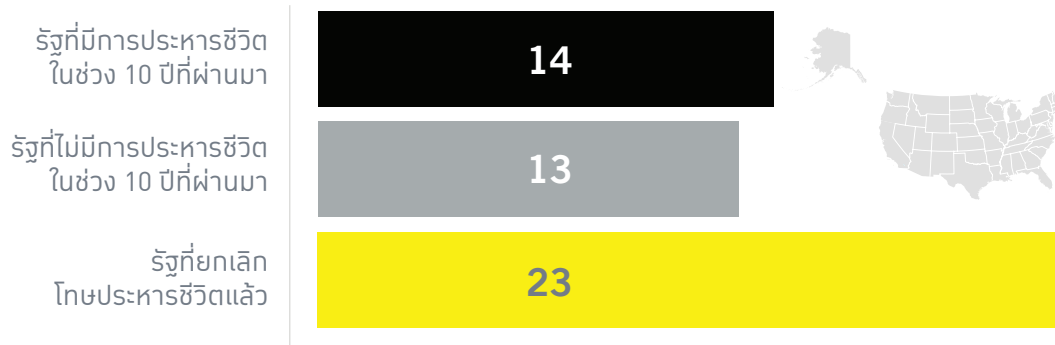
ในระดับสหพันธรัฐ หน่วยงานทหารสหรัฐ ไม่ได้ประหารชีวิตบุคคลเลยตั้งแต่ปี 2504 ส่วนการประหารชีวิตบุคคลในความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของสหพันธรัฐ ได้เริ่มขึ้นอีกครั้งในเดือนกรกฎาคม 2563 หลังหยุดไปเป็นเวลา 17 ปี และมีการใช้โทษประหารชีวิตอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ 16 มกราคม 2564

²⁰ ศาลฎีกาสหรัฐฯ, ระหว่าง *Furman* กับ *เจอรี่*, 408 U.S. 238 (2515)

²¹ ดังตัวอย่างต่าง ๆ เช่น ศาลแห่งสหรัฐ “ในขณะที่จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 ลดลง คณะลูกขุนได้กลับมาทำงานอีกครั้ง”, 27 พฤษภาคม 2564, uscourts.gov/news/2021/05/27/Covid-19-cases-fall-juries-get-back-work

²² รัฐโคโลราโด รัฐคอนเนทิคัต รัฐเดลาแวร์ รัฐอิลลินอยส์ รัฐแมริแลนด์ รัฐนิวแฮมป์เชียร์ รัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวเม็กซิโก รัฐนิวยอร์ก รัฐเวอร์จิเนีย และรัฐวอชิงตัน ส่วนวอชิงตัน ดี.ซี. ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้วเช่นกัน

ภาพที่ 5: การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐฯ

จนถึงสิ้นปี 2564 มี 23 รัฐในสหรัฐฯ ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างสิ้นเชิง มี 27 รัฐ ที่ยังใช้โทษประหารชีวิตอยู่ และมี 13 รัฐที่ไม่ได้ ประหารชีวิตบุคคลเลยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

นอกจากคำสั่งประหารชีวิตของศาลสหรัฐฯ แล้ว มีเพียงกายอานาและตรินิแดดและโตเบโกที่มีการใช้โทษประหารชีวิตเจ็ดครั้งในทวีปอเมริกา ตรินิแดดและโตเบโกเป็นเพียงประเทศเดียวในภูมิภาคนี้ที่มีกฎหมายบังคับให้ใช้โทษประหารชีวิตกับความผิดฐานฆ่าผู้อื่น และมีนักโทษประหารชีวิตคิดเป็น 56% หรือ 80 คน ไม่นับรวมจำนวนนักโทษประหารชีวิตในสหรัฐฯ ในเก้าประเทศ ซึ่งได้แก่ แอนติกาและบาร์บูดา บาฮามาส เบลีซ คิวบา ดอมินีกา กัวเตมาลา จาเมกา เซนต์คิตส์และเนวิส และเซนต์ลูเชีย ไม่มีนักโทษประหารชีวิตเลย และไม่มีคำตัดสินประหารชีวิตใหม่ ประเทศเกรนาดา และเซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ ยังคงมีนักโทษประหารชีวิตอยู่ประเทศละหนึ่งคน

พัฒนาการระดับประเทศที่สำคัญ

ตามข้อมูลอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับ ชีว่า ในบาร์เบโดส มีผู้ชายหกคนต้องโทษประหารชีวิตเชิงบังคับในข้อหาฆ่าผู้อื่นและรอการพิจารณาใหม่ในช่วงปลายปีนี้²³ ศาลยุติธรรมแห่งแคริบเบียน ซึ่งเป็นศาลฎีกาของประเทศ ประกาศเมื่อปี 2561 ว่าโทษประหารชีวิตเชิงบังคับไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ²⁴

มีข้อมูลว่าชายสามคนและหญิงหนึ่งคนถูกตัดสินประหารชีวิตในกายอานา ศาลอุทธรณ์ลดโทษประหารชีวิตให้กับชายหนึ่งคนในเดือนพฤษภาคม ผู้หญิงทั้งสามคนเป็นหนึ่งในนักโทษประหารชีวิต

²³ ตามข้อมูลอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2565

²⁴ ศาลยุติธรรมแห่งแคริบเบียน, ระหว่าง *Jabari Sensimania Nervais* กับ *The Queen* และ *Dwayne Omar Severin* กับ *The Queen* (CCJ 19 (AJ)), 2561, ccj.org/wp-content/uploads/2021/02/2018-CCJ-19-AJ-1.pdf

27 คนที่เหลืออยู่จนถึงสิ้นปี ในเดือนมิถุนายน ศาลอุทธรณ์เริ่มการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อตรวจสอบว่าโทษประหารชีวิตชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่²⁵

ตามข้อมูลอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับชี้ว่า มีการตัดสินโทษประหารชีวิตเชิงบังคับใหม่สามครั้งในตรินิแดดและโตเบโกในสามคดีที่แตกต่างกัน²⁶ ศาลมีคำสั่งยกเลิกโทษประหารชีวิตแก่ชายสามคน โดยเปลี่ยนโทษของสองคนจากความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาเป็นฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา และมีคำสั่งให้เริ่มการพิจารณาใหม่สำหรับชายคนที่สาม จนถึงสิ้นปี มีนักโทษประหารชีวิตเหลืออยู่ 45 คน โดยเชื่อว่าประมาณหนึ่งในสามเป็นนักโทษประหารชีวิตมาแล้วกว่าห้าปี ซึ่งทำให้การบังคับใช้ตามโทษประหารชีวิตกลายเป็นเรื่องที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ²⁷

ในวันที่ 2 และ 3 พฤศจิกายน คณะกรรมการยุติธรรมของคณะองคมนตรี ซึ่งเป็นศาลฎีกาของตรินิแดดและโตเบโก ได้พิจารณาคำร้องเพื่อขอให้ตรวจสอบว่าโทษประหารชีวิตเชิงบังคับในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่²⁸ แม้ว่าจะมีข้อบกพร่องตามรัฐธรรมนูญที่คุ้มครองกฎหมายที่ประกาศใช้จากการตรวจสอบในแง่ความสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แต่การฟ้องคดีครั้งนี้ มีเจตนาให้ศาลยกเลิกโทษประหารชีวิตเชิงบังคับ โดยเห็นว่าไม่สอดคล้องกับหลักการที่ไม่มีการบันทึกไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งรับประกันการแบ่งแยกอำนาจและความเป็นอิสระของหน่วยงานตุลาการ รวมทั้งตามมาตรา 1 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกาศให้ตรินิแดดและโตเบโกเป็นรัฐประชาธิปไตยที่มีเอกราช ที่ปกครองด้วยหลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักนิติธรรม และความเท่าเทียมเบื้องหน้ากฎหมาย ในวันที่ 12 พฤศจิกายน ตรินิแดดและโตเบโกเข้าสู่กระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ตามข้อเสนอเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต ผู้แทนประเทศประกาศว่ารัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะเริ่มกระบวนการอภิปรายระดับชาติเกี่ยวกับผลของคำวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่จะมีขึ้น²⁹

การใช้โทษประหารชีวิตใน**สหรัฐ** ในปี 2564 มีแนวโน้มตรงกันข้ามกับปี 2563 โดยการประหารชีวิตระดับสหพันธรัฐได้ยุติลงและเริ่มมีการประหารชีวิตในบางรัฐ หลังเว้นมาในช่วงระยะหนึ่ง

²⁵ Death Penalty Project, “ศาลอุทธรณ์กายอานาจะพิจารณาคดีสำคัญในวันนี้ ซึ่งอาจส่งผลให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต”, 16 มิถุนายน 2564, deathpenaltyproject.org/guyanas-court-of-appeal-will-today-hear-a-landmark-case-that-could-see-the-death-penalty-abolished/; Guyana Times, “การฟ้องคดีเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต: การใช้โทษประหารชีวิตต่อไปสะท้อนถึงเจตนารมณ์ของชาวกายอานา”, 21 ตุลาคม 2564, guyanatimesgy.com/legal-challenge-to-death-penalty-retention-a-manifestation-of-the-will-of-guyanese/

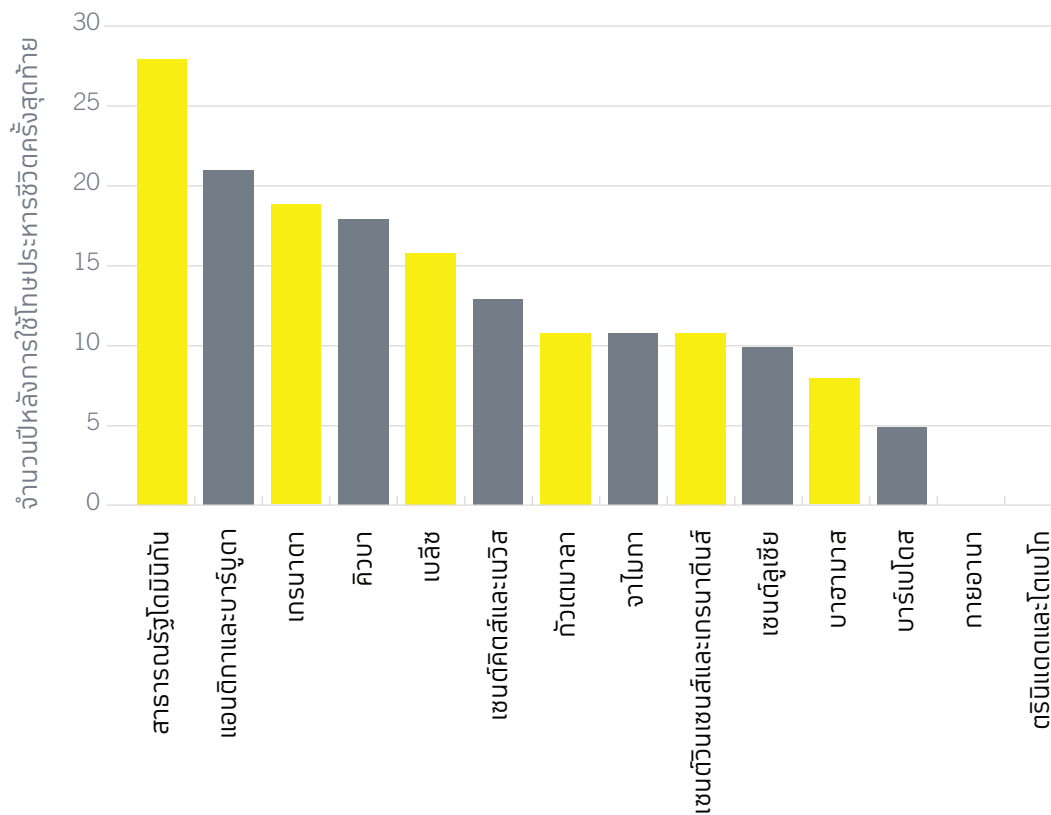
²⁶ ตามข้อมูลอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2565

²⁷ ตามมาตรฐานการวินิจฉัยของคณะกรรมการยุติธรรมของคณะองคมนตรีในคดี *Pratt and Morgan v. อยากรสูงสุดจามา* (UKPC 37) (2536)

²⁸ คณะกรรมการยุติธรรมของคณะองคมนตรี, ระหว่าง *Chandler กับ The State No 2* (ตรินิแดดและโตเบโก), JCPC 2020/0051, jpcpc.uk/cases/jcpc-2020-0051.html; ยังอยู่ระหว่างรอคำวินิจฉัยจนถึงสิ้นปี

²⁹ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, รายงานของคณะทำงานว่าด้วยกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระ: ตรินิแดดและโตเบโก, 20 ธันวาคม 2564, UN Doc. A/HRC/49/16, ย่อหน้า 41

ภาพที่ 6: การใช้โทษประหารชีวิตครั้งสุดท้ายในกลุ่มประเทศเกรทเทอร์แคริบเบียน

ประเทศส่วนใหญ่ในกลุ่มประเทศเกรทเทอร์แคริบเบียนที่ยังคงโทษประหารชีวิตได้มีการตัดสินประหารชีวิตล่าสุดเมื่อห้าหรือหลายปีก่อน

ในระดับสหพันธรัฐ ปีนี้เริ่มต้นด้วยการที่รัฐบาลกริมปียังคงมุ่งสนับสนุนการประหารชีวิตต่อไป และมีการประหารชีวิตสามคนในเวลาสั้นๆ ก่อนจะหมดวาระเมื่อวันที่ 20 มกราคม³⁰ ผู้พิพากษาศาลกลางมีคำสั่งระงับการประหารชีวิตเพื่อกบฏตามคำตัดสินสำคัญด้านกฎหมายในบางคดี รวมทั้งคำตัดสินที่ว่าความเสียหายต่อปอดจากการติดเชื้อโควิด-19 ของนักโทษสองจากสามคนในช่วงที่ผ่านมา อาจทำให้การประหารชีวิตพวกเขาด้วยการฉีดยามีลักษณะเป็นการทรมานและไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ต่อมาทางรัฐบาลได้อุทธรณ์เพื่อยกเลิกคำสั่งให้ระงับการประหารชีวิตของศาล

มีหลักฐานแสดงถึงการละเมิดมาตรการจำกัดการใช้โทษประหารชีวิตตามกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหลายครั้ง รวมถึงกรณีของลิซา มอนต์โกเมอรี ซึ่งถูกประหารชีวิตในวันที่ 13 มกราคม เป็นผู้หญิงคนแรกที่ถูกประหารชีวิตในรอบ 67 ปี ทนายความของเธอเน้นย้ำว่า

³⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สหรัฐฯ: การประหารชีวิตระดับสหพันธรัฐ 13 ครั้งในรอบหกเดือน* (Index: AMR 51/3552/2021), 20 มกราคม 2564, [amnesty.org/en/documents/amr51/3552/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr51/3552/2021/en/)

ทนายความที่ว่าความให้กับเธอ ทำหน้าที่อย่างไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการนำเสนอพยานหลักฐาน ให้คณะลูกขุนได้ทราบถึงความพิการด้านจิตใจของเธอ การุณกรรมและความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้น กับเธอตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่ง “ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพันธุกรรมที่เสี่ยงอาการเจ็บป่วย ทางจิตใจซึ่งเกิดขึ้นกับเครือญาติทั้งสองฝ่ายในครอบครัวเธอ” และเธอยังป่วยด้วยโรคเครียดหลัง ผ่านเหตุการณ์ร้ายแรงที่ซับซ้อน³¹ กรณีของคอรี่ จอห์นสัน ทนายของเขาชี้ให้เห็นว่าเขามีอาการ บกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งเป็นเหตุผลที่เขาไม่ได้รับการพิจารณาคดี และการพิจารณาคดีของเขา เติบโตด้วยอคติและความเหลื่อมล้ำด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ ส่งผลให้เขาถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 14 มกราคม³² ดัสติน ฮิกส์ ถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 15 มกราคม ระหว่างที่ทนายความของเขายังคง พยายามแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการพิจารณาคดี รัฐได้ขออนุญาตพยานหลักฐานซึ่งเป็นด้อยค่าจาก พยานปากสำคัญ และอาจส่งผลให้ศาลกำหนดโทษที่รุนแรงน้อยกว่านี้ได้³³ ในทั้งสามคดี ทนายจำเลย แย้งว่าคณะลูกขุนไม่ได้มีโอกาสดำเนินการพยานหลักฐานสำคัญที่มีเหตุต่อการบรรเทาโทษ รวมถึง ความบอบช้ำด้านจิตใจในวัยเด็ก การถูกทอดทิ้ง การุณกรรมและความรุนแรง รวมทั้งการขาด ความสามารถของทนายความและข้อบกพร่องในขั้นตอนการพิจารณาคดี

ขณะที่สมัยประชุมที่ 117 ของรัฐสภาเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 3 มกราคม และรัฐบาลไบเดนอยู่ระหว่างเตรียมตัว เข้ารับตำแหน่ง ภายหลังให้สัญญาว่าจะหาเสียงว่าจะมุ่งดำเนินการเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต ในระดับสหพันธรัฐและระดับรัฐ ได้ปรากฏสัญญาณบ่งบอกแนวโน้มในทางตรงข้ามเกี่ยวกับการ ประหารชีวิตในระดับสหพันธรัฐ กล่าวคือ สส. อัยันนา เพรสลีย์ และ สส. อเดรียโน เอสปายัต รวมทั้ง สว. ริชาร์ด เฮอร์บิน ได้นำร่างกฎหมายเดิมเสนอเข้าสู่การพิจารณาเพื่อยกเลิกโทษประหาร ชีวิต ซึ่งเดิมพวกเขาเคยเสนอต่อสภาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2562 แล้ว ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่รัฐบาล ทรัมป์ประกาศให้มีการประหารชีวิตระดับสหพันธรัฐเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2546³⁴ ช่วงปลายปี 2564 เมอร์ริค การ์แลนด์ อัยการสูงสุดประกาศข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตระดับ สหพันธรัฐอย่างเป็นทางการ แต่มีเงื่อนไขที่ต้องรอการทบทวนภาคผนวกในเรื่องขั้นตอนปฏิบัติของ การพิจารณาคดีเพื่อประหารชีวิตในระดับสหพันธรัฐ ข้อบังคับว่าด้วยการประหารชีวิตในระดับสหพันธรัฐ ของแมนเนอร์ และข้อแก้ไขคู่มือความยุติธรรมซึ่งรัฐบาลชุดก่อนหน้านี้ได้ประกาศใช้³⁵ อย่างไรก็ดี

³¹ แถลงการณ์ของอัยการกรณีการกำหนดวันประหารชีวิตต่อลิซา มอนต์โกเมอรี นักโทษประหารชีวิตหญิงเพียงคนเดียว ในระดับสหพันธรัฐ, 16 ตุลาคม 2563, drive.google.com/file/d/1zrFnD8vRapHnGc9EFzlwIjYbYi6cNEADv/view

³² แถลงการณ์ของโรนัลด์ เจ ทาบัก และโดนัลด์ พี ซอลซ์แมน ทนายความของคอรี่ จอห์นสัน, 20 พฤศจิกายน 2563, drive.google.com/file/d/1uWi7w_hJbrraGxWXrpl8UJAlXoYQsIKa/view

³³ แถลงการณ์ของดอน โบลัน ทนายความของดัสติน ฮิกส์, 20 พฤศจิกายน 2563, drive.google.com/file/d/1SBE-sP-AUHiYqL9AatXz4aXoqMC90rtcW/view

³⁴ House Bill H.R.97 – กฎหมายระดับสหพันธรัฐเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต พ.ศ. 2564; House Bill H.R. 262 – กฎหมายระดับสหพันธรัฐเพื่อห้ามใช้โทษประหารชีวิต; Senate Bill S.582

³⁵ กระทรวงยุติธรรม สหรัฐฯ, “อัยการสูงสุด เมอร์ริค บี การ์แลนด์ประกาศใช้ข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิต ในระดับสหพันธรัฐ; สั่งการให้ทบทวนนโยบายและขั้นตอนปฏิบัติ”, 1 กรกฎาคม 2564, justice.gov/opa/pr/attorney-general-merrick-b-garland-imposes-moratorium-federal-executions-orders-review; และสำนักงานอัยการ สูงสุด, “ข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตระดับสหพันธรัฐ ระหว่างรอการทบทวนนโยบายและขั้นตอนปฏิบัติ”, 1 กรกฎาคม 2564 justice.gov/opa/page/file/1408636/download

จนถึงสิ้นปี อัยการส่วนกลางยังคงว่าความเพื่อแก้ต่างให้กับการใช้โทษประหารชีวิตในคดีอื่น ๆ ส่วนประธานาธิบดีก็ไม่ได้ลดโทษแก่ผู้ต้องโทษประหารชีวิตในระดับสหพันธรัฐเลย ในขณะที่ร่างกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตในระดับสหพันธรัฐยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภา ชายหกคนยังคงถูกฟ้องคดีที่มีโทษประหารชีวิตในศาลทหารที่ขาดความเป็นธรรม ณ ฐานทัพเรือสหรัฐ ในอ่าวกวนตานาโม คิวบา

ในระดับรัฐ ขณะที่ประเทศเริ่มยกเลิกมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และ สส. ในรัฐเวอร์จิเนีย ออกเสียงสนับสนุนกฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิต ทางกรรมาธิการในรัฐบางส่วนยังคงหาทางรื้อฟื้นการประหารชีวิต หลังจกเว้นการใช้ไปช่วงระยะหนึ่ง

ในวันที่ 14 พฤษภาคม เฮนรี แมคมาสเตอร์ ผู้ว่าการรัฐเซาธ์แคโรไลนา ประกาศใช้กฎหมายเพื่ออนุญาตให้สามารถประหารชีวิตด้วยการช็อตไฟฟ้า การฉีดยา หรือการยิงเป้า³⁶ และได้กำหนดให้มีการประหารชีวิตสองครั้งทันที โดยนับเป็นครั้งแรกในรอบสิบปีของรัฐนี้ โดยมีขึ้นในวันที่ 18 และ 25 มิถุนายน อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาเซาธ์แคโรไลนาไม่เห็นด้วย ในปัจจุบัน รัฐยังไม่มีศักยภาพหรือไม่พร้อมที่จะประหารชีวิต ทั้งโดยการฉีดยาหรือการยิงเป้า และเมื่อพิจารณาสิทธิตามกฎหมายของนักโทษประหารชีวิตที่จะเลือกระหว่างวิธีการทั้งสามอย่างแล้ว ศาลจึงมีคำสั่งให้ระงับคำสั่งประหารชีวิตนี้³⁷ ในเดือนสิงหาคม จอห์น โอคอนเนอร์ อัยการสูงสุดคนใหม่ของรัฐโอคลาโฮมา ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์คดีอาญาของรัฐให้กำหนดการประหารชีวิตชายเจ็ดคน หลังจากพวกเขาไม่ได้เสนอวิธีการประหารชีวิตอันเป็นทางเลือก โดยผ่านการฟ้องคดีว่าด้วยความชอบตามรัฐธรรมนูญต่อแนวทางการฉีดยาของรัฐ หรือไม่ได้เข้าร่วมในการยื่นคำร้องทางกฎหมายเหล่านี้³⁸ การประหารชีวิตครั้งแรกของรัฐโอคลาโฮมานับแต่ปี 2558 จึงเกิดขึ้นในวันที่ 28 ตุลาคม³⁹ ในเดือนพฤษภาคม ปรากฏว่าทางกรรมาธิการยังไม่ได้ปรับปรุงห้องรมแก๊สที่ใช้เพื่อการประหารชีวิตโดยการใช้ไฮโดรเจนไซยาไนด์เพื่อทำให้เกิดการขาดอากาศหายใจ⁴⁰

³⁶ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่ รัฐเซาธ์แคโรไลนา สมัยประชุมที่ 124 2564-2565, Bill A43, R56, S200 โทษประหารชีวิต วิธีการประหารชีวิต, scstatehouse.gov/sess124_2021-2022/bills/200.htm

³⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สหรัฐฯ: ศาลสั่งระงับการประหารชีวิตสองครั้งในเซาธ์แคโรไลนา* (Index: AMR 51/4333/2021), 24 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/documents/amr51/4333/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr51/4333/2021/en/)

³⁸ โอคลาโฮมา, “อัยการสูงสุดโอคลาโฮมาพยายามรื้อฟื้นการประหารชีวิต, ร้องขอให้กำหนดวันประหารจูเลียส โจนส์ และนักโทษอีกหกคน”, 26 สิงหาคม 2564, eu.oklahoman.com/story/news/local/oklahoma-city/2021/08/26/oklahoma-seeks-execution-dates-julius-jones-james-allen-coddington-donald-grant-death-row-in-mates/5605376001/

³⁹ AP News, “โอคลาโฮมาประหารชีวิตนักโทษซึ่งเสียชีวิตพร้อมกับการอาเจียนและชักเกร็ง”, 29 ตุลาคม 2564, <https://apnews.com/article/us-supreme-court-prisons-executions-oklahoma-oklahoma-attorney-generals-office-6e5eedd1956a38f83db96187651f145c> แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล สหรัฐฯ, “โอคลาโฮมาพยายามรื้อฟื้นเครื่องจักรกลเพื่อประหารชีวิตบุคคล แม้ยังไม่มีความคืบหน้าด้านกฎหมาย”, 25 ตุลาคม 2564, [amnestyusa.org/press-releases/oklahoma-seeks-to-revive-machinery-of-death-despite-unanswered-legal-questions/](https://www.amnestyusa.org/press-releases/oklahoma-seeks-to-revive-machinery-of-death-despite-unanswered-legal-questions/)

⁴⁰ Guardian, “แอริโซนา ‘ปรับปรุง’ เตาแก๊สเพื่อเตรียมการประหารชีวิต, ตามข้อมูลในเอกสาร”, 28 พฤษภาคม 2564, [theguardian.com/us-news/2021/may/28/arizona-gas-chamber-executions-documents](https://www.theguardian.com/us-news/2021/may/28/arizona-gas-chamber-executions-documents)

รัฐแอละแบมยังคงมุ่งประหารชีวิตบุคคล โดยใช้อำนาจตามขั้นตอนปฏิบัติที่ได้รับการแก้ไขหลายฉบับ รวมทั้งในเบื้องต้นได้พยายามจัดให้ผู้ชายที่ถูกประหารชีวิตสวมหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19⁴¹ จำกัดจำนวนพยานในระหว่างการประหารชีวิต⁴² และการสร้างสถานที่เพื่อใช้ก๊าซไนโตรเจนในการประหารชีวิต⁴³ การประหารชีวิตครั้งแรกของรัฐแอละแบมในยุคหลังโรคระบาดถูกเลื่อนออกไปจากเดือนกุมภาพันธ์เป็นเดือนตุลาคม เนื่องจากศาลอยู่ระหว่างการพิจารณาคำร้องเพื่อขออนุญาตให้ที่ปรึกษาด้านจิตวิญญาณได้อยู่ร่วมด้วยและให้กำลังใจระหว่างการประหารชีวิต กระบวนการนี้ยังเผยให้เห็นการเลือกปฏิบัติและความเสี่ยงเพิ่มเติมที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ท่ามกลางการขอแก้ไขขั้นตอนปฏิบัติของการประหารชีวิต ชายคนหนึ่งซึ่งมีอาการบกพร่องทางสติปัญญาอย่างรุนแรง ไม่ได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมาย ไม่มีการบรรยายเกี่ยวกับการประหารชีวิตโดยใช้ก๊าซไนโตรเจนเพื่อให้ขาดอากาศหายใจ และไม่มีการแจ้งให้ทราบว่าเขามีเวลาตัดสินใจไม่ถึงหนึ่งสัปดาห์ ตอนที่เจ้าหน้าที่เรือนจำเขียนสอบถามเขาและนักโทษประหารชีวิตคนอื่นในรัฐแอละแบมเมื่อปี 2561 เพื่อให้เลือกระหว่างการจี้ดาหรือการใช้ก๊าซไนโตรเจนในการประหารชีวิต เขาเลือกวิธีการแรก โดยมีหลักฐานที่มีการบันทึกไว้สนับสนุนข้ออ้างที่ว่าเขาไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับแบบฟอร์มนี้⁴⁴ ต่อมาเขาพยายามเปลี่ยนทางเลือกแต่รัฐขัดขวาง ศาลระดับรัฐและสหพันธรัฐได้ยกคำร้องของทนายความของเขา ซึ่งอ้างว่ามีการละเมิดสิทธิของเขาตามกฎหมายว่าด้วยชาวอเมริกันที่พิการ เนื่องจากรัฐไม่อำนวยความสะดวกอย่างสอดคล้องกับความพิการของเขา และเขาถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม

**รัฐแอละแบมยังคงมุ่งประหารชีวิตบุคคล
โดยใช้อำนาจตามขั้นตอนปฏิบัติที่ได้รับการแก้ไขหลายฉบับ
รวมทั้งในเบื้องต้นได้พยายามจัดให้ผู้ชายที่ถูกประหารชีวิต
สวมหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
จำกัดจำนวนพยานในระหว่างการประหารชีวิต
และการสร้างสถานที่เพื่อใช้ก๊าซไนโตรเจนในการประหารชีวิต**

⁴¹ Al.com, “ศาลฎีกาของรัฐแอละแบมสั่งให้เจ้าหน้าที่ประหารชีวิต โดยมีมาตรการป้องกันโควิด”, 1 กุมภาพันธ์ 2564, al.com/coronavirus/2021/02/alabama-attorney-general-execution-can-go-forward-with-covid-precautions.html

⁴² Montgomery Advertiser, “รัฐแอละแบมดำเนินหน้าประหารชีวิตเป็นครั้งแรกท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19”, 9 กุมภาพันธ์ 2564, eu.montgomeryadvertiser.com/story/news/crime/2021/02/09/alabama-willie-smith-execution-Covid-19-pandemic/4433121001/

⁴³ AP News, “รัฐแอละแบมระบุว่าได้จัดทำวิธีการเพื่อประหารชีวิตโดยใช้ก๊าซไนโตรเจน”, 7 สิงหาคม 2564, apnews.com/article/alabama-executions-57c6d76d5a0f6b4a8ecb2324b7a68004

⁴⁴ US Court of Appeals for the Eleventh Circuit, *Smith v. Commissioner*, 21 ตุลาคม 2564, media.ca11.uscourts.gov/opinions/unpub/files/202113581.pdf

รอกกี มายเออร์

รอกกี มายเออร์ ชายผิวสีเป็นนักโทษประหารชีวิตในรัฐแอละแบมากว่า 27 ปี และมีแนวโน้มที่จะต้องถูกกำหนดวันประหารชีวิตอีกครั้งหนึ่ง เป็นการประหารชีวิตโดยใช้ก๊าซไนโตรเจนทำให้ขาดอากาศหายใจ

เขาถูกคณะลูกขุนที่เป็นคนผิวขาวเกือบทั้งหมดตัดสินว่ามีความผิดในข้อหาฆ่าผู้หญิงผิวขาวที่เป็นเพื่อนบ้านเมื่อปี 2534 คณะลูกขุนออกเสียงตัดสินให้เขาถูกจำคุกตลอดชีวิต โดยไม่ให้โอกาสในการขอลดหย่อนโทษ แต่ศาลไม่เห็นชอบต่อข้อเสนอแนะและตัดสินประหารชีวิตเขา รัฐแอละแบมาออกกฎหมายห้ามศาลตัดสินเป็นอื่นจาก

คำตัดสินของคณะลูกขุนเมื่อปี 2560 แต่เป็นการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เพราะผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตอยู่แล้วจะไม่ได้ประโยชน์จากการปฏิรูปกฎหมายเช่นนี้ ในเดือนพฤศจิกายน 2563 ศาลฎีกาสหรัฐ ปฏิเสธที่จะรับพิจารณาคำร้องในนามของนักโทษประหารชีวิตจำนวน 32 คนของรัฐแอละแบมา ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้พิพากษาตัดสินให้ประหารชีวิต แม้ว่าคณะลูกขุนจะกำหนดให้ได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต⁴⁵ คำร้องนี้เป็นการขอให้ศาลพิจารณาว่าการประหารชีวิตบุคคลที่ถูกสั่งประหารชีวิต เพราะศาลไม่เห็นพ้องกับคำตัดสินของคณะลูกขุนเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญสหรัฐ หรือไม่

รอกกี มายเออร์ เติบโตในรัฐนิวเจอร์ซีย์ มีฐานะยากจนและรู้หนังสือตอนเรียนโรงเรียนประถม เมื่ออายุได้ 11 ปี แพทย์วินิจฉัยว่าเขามีความบกพร่องทางสติปัญญา ทนายที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดูแลคดีของเขาระหว่างการอุทธรณ์คำตัดสินได้ทิ้งคดีไปโดยไม่แจ้งล่วงหน้า ส่งผลให้ไม่สามารถยื่นคำร้องเพื่ออุทธรณ์คดีทันตามเวลาที่กำหนด ในการปฏิเสธคำขอขยายระยะเวลายื่นคำอุทธรณ์ด้วยเหตุผลว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญา ศาลเลือกใช้วิธีทดสอบไอคิวเป็นมาตรฐาน ทั้งที่ศาลฎีกาสหรัฐมีความเห็นตั้งแต่ปี 2557 ว่าเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม รอกกี มายเออร์ยืนยันว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่มีพยานหลักฐานที่เชื่อมโยงรอกกี มายเออร์กับการฆาตกรรม เว้นแต่กล้องดักวิดีโอที่ถูกขโมยมาจากผู้เป็นเหยื่อ โดยเขายืนยันว่าเก็บกล้องได้จากที่หล่นบนถนน ทำให้การสำคัญเพื่อเอาผิดเขาเต็มไปด้วยข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ และมีข้อกล่าวหาว่าเกิดจากการกดดันของตำรวจ ส่งผลให้พยานคนหนึ่งกลับคำให้การโดยบอกว่าไม่เป็นความจริง มีการกำหนดการประหารชีวิตเขาในปี 2547 และอีกครั้งในปี 2555

ผู้ว่าการรัฐแอละแบมา มีอำนาจในการเยียวยาความยุติธรรมในคดีของเขาบางส่วน ด้วยการลดหย่อนโทษให้กับเขา⁴⁶

↑ © รอกกี มายเออร์ © ภาพส่วนบุคคล

⁴⁵ ระหว่าง Calvin McMillan (Petitioner) กับ รัฐแอละแบมา, คำร้องที่ 20-193 ยกคำร้องโดยศาลฎีกาสหรัฐ ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563

⁴⁶ แอนเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, สหรัฐฯ: รอกกี มายเออร์ – สามทศวรรษในแดนประหารของรัฐแอละแบมา ยังคงแสวงหาความยุติธรรม (Index: ACT 50/4408/2021), 10 กรกฎาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/act50/4408/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/act50/4408/2021/en/)

ยังมีการแสดงข้อกังวลต่อการใช้โทษประหารชีวิตต่อผู้ที่มีความพิการทางจิต (จิตใจ-สังคม) ในรัฐอื่น ๆ เช่นเดียวกัน ในรัฐมิสซูรี เอิร์นเนสต์ ลี จอห์นสัน ถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม แม้มีหลักฐานว่าเขามีความบกพร่องด้านสติปัญญาและได้รับการวินิจฉัยว่ามีอาการผิดปกติของการกจากการตีแอลกอฮอล์ของมารดาขณะตั้งครรภ์⁴⁷

ทั้งนี้ยังมีการแสดงข้อกังวลหลายกรณีเกี่ยวกับผู้ต้องโทษประหารชีวิตในปี 2564 เนื่องจากการเลือกปฏิบัติและอคติทางเชื้อชาติ ตัวอย่างเช่น กรณีของจูเลียส โจนส์ ที่เกือบจะถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน ในรัฐโอคลาโฮมา แต่ผู้ว่าการเควิน สติตต์มีคำสั่งเปลี่ยนโทษประหารชีวิตของเขา⁴⁸ ตามที่กองทุนต่อสู้คดีและให้ความรู้ด้านกฎหมาย NAACP เน้นย้ำระหว่างการพิจารณาคดีของเขาว่า หนึ่งในคณะลูกขุนใช้ถ้อยคำที่เหยียดเชื้อชาติอย่างชัดเจน โดยมีการกล่าวถึงจูเลียส โจนส์ และเสนอว่าเขาควรที่จะถูกเผา⁴⁹ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา (IACHR) ก็ได้ประกาศมาตรการคุ้มครองชั่วคราวในคดีของจูเลียส โจนส์ และร้องขอให้มีการชะลอการประหารชีวิตของเขา เนื่องจากมีข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม การละเมิดกระบวนการอันควรตามกฎหมาย ความเท่าเทียมเบื้องหน้ากฎหมาย และการไม่เลือกปฏิบัติ⁵⁰ ในเดือนมิถุนายน ราล์ฟ นอร์ธแทม ผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนีย ประกาศกักโทษย่อนหลังให้กับชายผิวสีเจ็ดคน ซึ่งถูกประหารชีวิตในข้อหาข่มขืนผู้หญิงผิวขาวเมื่อปี 2494 พวกเขาทั้งหมดถูกตัดสินประหารชีวิตโดยคณะลูกขุนที่เป็นคนผิวขาวล้วน และมีกระบวนการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรม⁵¹

⁴⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สหรัฐฯ: ผู้ชายถูกประหารชีวิตแม้มีความบกพร่องด้านสติปัญญา - เอิร์นเนสต์ ลี จอห์นสัน* (Index: AMR 51/4861/2021), 8 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/amr51/4861/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr51/4861/2021/en/)

⁴⁸ เจ เควิน สติตต์ ผู้ว่าการรัฐโอคลาโฮมา “ผู้ว่าการสติตต์เปลี่ยนโทษของจูเลียส โจนส์ เป็นจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่สามารถขอลดหย่อนโทษ”, 18 พฤศจิกายน 2564, oklahoma.gov/governor/newsroom/newsroom/2021/november/governor-stitt-commutes-julius-jones--sentence-to-life-without-p.html

⁴⁹ กองทุนต่อสู้คดีและให้ความรู้ด้านกฎหมาย NAACP, “LDF ส่งจดหมายถึงผู้ว่าการรัฐโอคลาโฮมา เพื่อสนับสนุนการลดหย่อนโทษต่อจูเลียส โจนส์”, 2 พฤศจิกายน 2564, naacpldf.org/press-release/ldf-statement-on-oklahoma-governor-stitt-granting-clemency-to-julius-jones/

⁵⁰ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา (IACHR), มาตรการคุ้มครองชั่วคราว N°. 1041-21, จูเลียส โจนส์ ที่เกี่ยวข้องกับสหรัฐอเมริกา, 17 พฤศจิกายน 2564, oas.org/en/iachr/decisions/mc/2021/res_90-21_mc_1041-21_us_en.pdf

⁵¹ ผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนีย, “ผู้ว่าการนอร์ธแทมกักโทษย่อนหลังให้กับ ‘มาร์ตินวิล เซเวน’ 70 ปีหลังการประหารชีวิตที่ไม่เป็นธรรม”, 31 สิงหาคม 2564, governor.virginia.gov/newsroom/all-releases/2021/august/headline-908808-en.html

การใช้อำนาจสั่งฟ้องอย่างมิชอบยังเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นในหลายเขตอำนาจศาล ชายสองคนซึ่งก่อนหน้านี้ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและถูกสั่งประหารชีวิต สามารถยื่นคำร้องจนเป็นเหตุให้มีการยกฟ้องคดีต่อพวกเขาในรัฐมิสซิสซิปปี หลังจากหลักฐานทางดีเอ็นเอที่เอาผิดเขาทำให้เกิดข้อสงสัยว่ามีการปลอมแปลงหลักฐาน⁵² เป็นเหตุให้จำนวนของการล้างมลทินเช่นนี้อยู่ที่ 186 ครั้งจนถึงสิ้นปี⁵³

⁵² ศูนย์ข้อมูลโทษประหารชีวิต, “ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดจากหลักฐานปลอมด้านนิติเวช เอ็ดดี ลี โฮวาร์ด จูเนียร์ ได้รับการล้างมลทินหลังจากอยู่ในแดนประหารในรัฐมิสซิสซิปปีมา 26 ปี”, 12 มกราคม 2564, deathpenaltyinfo.org/news/convicted-by-false-forensic-evidence-eddie-lee-howard-jr-exonerated-from-mississippi-death-row-after-26-years; “เชอร์วูด บราวน์ ได้รับการล้างมลทินในรัฐมิสซิสซิปปี, การล้างมลทินให้กับนักโทษประหารชีวิตครั้งที่ 186 นับตั้งแต่ปี 2516”, 30 กันยายน 2564, deathpenaltyinfo.org/news/sherwood-brown-exonerated-in-mississippi-186th-death-row-exoneration-since-1973

⁵³ สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดดู ศูนย์ข้อมูลโทษประหารชีวิต, deathpenaltyinfo.org/policy-issues/innocence-database

เอเชีย-แปซิฟิก

แนวโน้มระดับภูมิภาค

- จีนยังคงเป็นประเทศผู้นำการประหารชีวิตระดับโลก ข้อมูลเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตเป็นความลับในประเทศนี้ รวมทั้งในเกาหลีเหนือและเวียดนาม และยังคงเป็นอุปสรรคต่อการประเมินการใช้โทษประหารชีวิตอย่างถูกต้องในภูมิภาคที่มีการประหารชีวิตมากที่สุด
- เมียนมามีการใช้โทษประหารชีวิตที่เพิ่มขึ้นมากจนน่าตกใจ ภายใต้กฎอัยการศึกตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ โทษประหารชีวิตที่บันทึกได้ในอินเดียและปากีสถานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
- มีการบันทึกข้อมูลการประหารชีวิตในห้าประเทศ เป็นตัวเลขต่ำสุดในรอบกว่าสองทศวรรษ ไทยยังคงมีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตต่อไป

ประเทศ	การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	การตัดสินประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
อัฟกานิสถาน ⁵⁴	0	2+	
บังกลาเทศ	5	181+	1,800+
บรูไน ดารุสซาลาม	0	0	+
จีน	+	+	+
อินเดีย ⁵⁵	0	144	488
อินโดนีเซีย	0	114+	569+
ญี่ปุ่น	3	3	117
ลาว	0	0	+
มาเลเซีย	0	14+	1,359
มัลดีฟส์	0	1	19
เมียนมา	0	86+	86+
เกาหลีเหนือ	+	+	+
ปากีสถาน	0	129+	3,800+ ⁵⁶
ปาปัวนิวกินี	0	0	19
สิงคโปร์	0	10	50+
เกาหลีใต้	0	0	59
ศรีลังกา	0	8+	1,000+

⁵⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่สามารถยืนยันข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตของศาลภายหลังเดือนสิงหาคม 2564 ได้

⁵⁵ Project 39A, โทษประหารชีวิตในอินเดีย: รายงานสถิติประจำปี 2564, มกราคม 2565, project39a.com/annual-statistics-page-2021; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลติดตามพัฒนาการแต่ละวันของการใช้โทษประหารชีวิตในอินเดีย แต่สามารถรวบรวมข้อมูลขั้นต่ำของการใช้โทษประหารชีวิตในปี 2564

⁵⁶ โครงการความยุติธรรม ปากีสถาน

ประเทศ	การประหารชีวิต ที่บันทึกได้ในปี 2564	การตัดสินประหารชีวิต ที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกตัดสิน ประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
ไต้หวัน	0	2 ⁵⁷	45
ไทย	0	+	158
ตองกา	0	0	0
เวียดนาม	+	119+	1,200+

ในปี 2564 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการประหารชีวิตได้ในห้าประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีเหนือ และเวียดนาม ซึ่งน้อยลงหนึ่งประเทศเมื่อเทียบกับปี 2563 อินเดีย และไต้หวันไม่ได้ประหารชีวิตบุคคลเลยในปี 2564 แม้จะเคยประหารเมื่อปี 2563 ญี่ปุ่นแขวนคอ นักโทษสามคนหลังจกเว้นไป 24 เดือน สิงคโปร์ไม่มีรายงานการประหารชีวิตเป็นปีที่สองติดต่อกัน เนื่องจากยังมีการฟ้องคดี และยังมีการบังคับใช้มาตรการควบคุมโรคระบาดอยู่ ส่งผลให้มีการชะลอ การประหารชีวิตโดยการแขวนคอจากกำหนดการเดิมที่กำหนดไว้ ปากีสถานไม่มีการประหารชีวิต เป็นปีที่สองเช่นเดียวกัน ข้อมูลการประหารชีวิตเป็นความลับทางราชการในจีน เกาหลีเหนือ และ เวียดนาม ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบรายงานและประเมินภาพที่แท้จริงของการใช้โทษประหารชีวิต ในภูมิภาคนี้ ซึ่งแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเชื่อว่ายังคงอยู่ในระดับหลักพันต่อไป แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่สามารถยืนยันข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตของศาล ภายหลังกลุ่มตาลีบัน ยึดอำนาจในอัฟกานิสถานเมื่อเดือนสิงหาคม 2564 ได้ แต่สามารถเก็บข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิต สองครั้งในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา

จำนวนการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่ที่บันทึกข้อมูลได้ในปี 2564 (819 ครั้ง) ถือว่าเพิ่มขึ้น 58% เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 (517 ครั้ง) ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากจำนวนโทษประหารชีวิตที่เพิ่มขึ้น ในบังกลาเทศ อินเดีย เมียนมา ปากีสถานและเวียดนาม การผ่อนคลายมาตรการควบคุมการ แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อาจส่งผลกระทบต่อตัวเลขเหล่านี้อยู่บ้าง ซึ่งรวมถึงในอินเดียและ ปากีสถาน รวมทั้งการประกาศใช้กฎหมายเมื่อเร็ว ๆ นี้ในเมียนมาที่นำไปสู่การกำหนดโทษประหารชีวิต เป็นจำนวนมาก

จำนวนประเทศที่มีข้อมูลการสั่งประหารชีวิต (16 ครั้ง) เท่ากับเมื่อปี 2563 มัลดีฟส์ลงโทษประหารชีวิต เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2562 ไม่มีรายงานการใช้โทษประหารชีวิตในลาว แม้จะเคยตัดสินประหารชีวิต นักโทษในปี 2563

การใช้โทษประหารชีวิตในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ยังคงละเมิดกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ ในหลายกรณี โดยมีการใช้โทษประหารชีวิตอย่างกว้างขวางกับความผิดที่ไม่ถึงขั้นเป็น “อาชญากรรม ที่ร้ายแรง” ซึ่งอนุญาตให้ใช้โทษประหารชีวิตได้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ⁵⁸ โดยมีการนำ

⁵⁷ พันธมิตรเพื่อยุติโทษประหารชีวิตแห่งไต้หวัน

⁵⁸ โปรดดู หน้า 14 ในภาพรวมระดับโลกสำหรับข้อมูลอย่างละเอียด

โทษประหารชีวิตมาใช้กับคดียาเสพติด อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การทุจริต และการกระทำที่ไม่อาจถือเป็นความผิดอาญาได้ ตามข้อกำหนดของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เช่น คดี “หมิ่นศาสนา/พระเจ้า” ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีขณะกระทำความผิด ยังคงถูกศาลสั่งประหารชีวิตในมัลดีฟส์ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับรายงานการใช้โทษประหารชีวิตกับจำเลยที่กระทำความผิดขณะมีอายุต่ำกว่า 18 ปีในเมียนมา โทษประหารชีวิตยังถูกใช้โดยศาลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือเป็นศาลที่ตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาความผิดเฉพาะควบคู่กับศาลปกติ รวมทั้งกรณีที่เป็นการเร่งกระบวนการพิจารณาคดี

รัฐบาลปาปัวนิวกินีเริ่มกระบวนการปรึกษาหารือระดับชาติเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต ก่อนจะเปิดสมัยประชุมในเดือนมกราคม 2565 และมาเลเซียประกาศปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตภายในเดือนตุลาคม 2565 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรของไทยพระราชทานอภัยโทษในสองโอกาส ทำให้จำนวนนักโทษประหารชีวิตลดลงอย่างมากจนถึงสิ้นปี ความเป็นไปได้ที่จะรื้อฟื้นโทษประหารชีวิตในฟิลิปปินส์ยุติลง เนื่องจากผู้สนับสนุนหลักทั้งสามคนประกาศว่าจะคัดค้านการนำกฎหมายนี้มาใช้ใหม่

พัฒนาการระดับประเทศที่สำคัญ

บังกลาเทศ ประหารชีวิตบุคคลห้าครั้ง เพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับปี 2563 (สองครั้ง) ชายสี่คนถูกประหารชีวิตหลังศาลตัดสินว่ามีความผิดในข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา และอีกคนหนึ่งข้อหาเกี่ยวกับการโจมตีด้วยระเบิดเมื่อปี 2548 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตใหม่ 181 ครั้ง ซึ่งรวมถึงสองครั้งสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การใช้โทษประหารชีวิต 33 ครั้งเกิดขึ้นในการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย และเป็นคำตัดสินของศาลพิเศษ⁵⁹

ตัวเลขการใช้โทษประหารชีวิตในจีนยังคงเป็นความลับทางราชการต่อไป ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นอิสระ จากการติดตามข้อมูล แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเชื่อว่า จำนวนโทษประหารชีวิตและการประหารชีวิตที่เกิดขึ้นในแต่ละปี ยังคงอยู่ในระดับหลักพัน แนวโน้มที่ดูเหมือนจะบั่นทอนความก้าวหน้าบางส่วนที่มุ่งสู่การพัฒนาความโปร่งใสเกิดขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม เนื่องจากการลบข้อมูลคำตัดสินในหลายคดีออกจากฐานข้อมูลทางออนไลน์ของศาลประชาชนสูงสุด⁶⁰ ทางองค์กร

⁵⁹ อย่างเช่น ศาลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมที่กระทบต่อกฎหมายและความเป็นระเบียบ (การพิจารณาเร่งด่วน) พ.ศ. 2544 ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย การสังหารโดยรวบรัด หรือโดยพลการ ระบุว่า ศาลทหารและศาลพิเศษ “ไม่อาจประกันให้เกิดการปฏิบัติที่สอดคล้องอย่างเต็มที่กับมาตรฐานการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นข้อกำหนดสำหรับคดีที่มีโทษประหารชีวิต” และ “ไม่ควรมีอำนาจในการใช้โทษประหารชีวิต” รายงานของผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย การสังหารโดยรวบรัด หรือโดยพลการ, UN Doc. A/67/275, 9 สิงหาคม 2555 ย่อหน้า 33

⁶⁰ South China Morning Post, “มีการลบข้อมูลคำพิพากษาศาลหลายล้านฉบับจากฐานข้อมูลของทางการจีน”, 26 มิถุนายน 2564, scmp.com/news/china/politics/article/3138830/millions-court-rulings-removed-official-chinese-database; Dui Hua Human Rights Journal, “จีน: คำพิพากษาคดีความมั่นคงถูกลบออกจากเว็บไซต์ของศาลฎีกา”, 26 กรกฎาคม 2564, duihuahrjournal.org/2021/07/china-all-state-security-judgments.html

ขอเรียกร้องอีกครั้งให้ทางจีนดำเนินการต่อข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตอย่างโปร่งใสมากที่สุด และขอให้เปิดเผยตัวเลขต่อสาธารณะ

ยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิตกับฐานความผิด 46 ประเภท รวมทั้งความผิดที่ไม่รุนแรงและไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่เป็น “อาชญากรรมที่ร้ายแรง” ซึ่งอนุญาตให้ใช้โทษประหารชีวิตได้ตามกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ จากการติดตามข้อมูลที่ได้ในระหว่างปีของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ชี้ว่ามีการใช้โทษประหารชีวิตส่วนใหญ่กับคดีฆ่าผู้อื่น และตามด้วยความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นอกจากนี้ บางคดีที่บันทึกข้อมูลได้ในปีนี้เป็นที่น่าสงสัย เนื่องจากข้อกังวลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม และข้อห้ามต่อการใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ที่มีความพิการทางจิต (จิตใจ-สังคม) หรือสติปัญญา ในบางกรณีที่บันทึกไว้ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างปี

รายงานการประหารชีวิตสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะถึงวันต่อต้านการใช้และการค้ายาเสพติดโลกในวันที่ 26 มิถุนายน ที่กำหนดขึ้นและได้รับการส่งเสริมจากองค์การสหประชาชาติ⁶¹ แม้จากงานศึกษาล่าสุดขององค์การสหประชาชาติจะชี้ให้เห็นว่าแนวทางลงโทษเช่นนี้ ละเมิดสิทธิมนุษยชนและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง โดยเฉพาะกับภาคส่วนที่อยู่ชายขอบมากที่สุดของสังคม⁶² ก่อนจะถึงวันยาเสพติดโลก ศาลประชาชนสูงสุดประกาศแนวปฏิบัติใหม่ โดยเน้นข้อมูลจากสิบลคดีที่มีคำพิพากษาตั้งแต่ปี 2563 “ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นอย่างเต็มที่ถึงจุดยืนด้านนโยบายของศาลประชาชน ที่มุ่งลงโทษอย่างรุนแรงต่ออาชญากรรมยาเสพติดให้เป็นไปอย่างสอดคล้องตามกฎหมาย”⁶³ สองจากสิบลคดีที่เลือกมานำเสนอเป็นคดีที่ศาลสั่งประหารชีวิต รวมทั้งคดีต่อเกษตรกรชายซึ่งศาลในมณฑลเสฉวนตัดสินว่ามีความผิด และเขาถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม นอกจากนี้ ในเดือนสิงหาคม ศาลประชาชนชั้นสูงของมณฑลเหอหนานยกคำร้องขออุทธรณ์คดีของโรเบิร์ต เซลเลนเบิร์ก พลเมืองชาวแคนาดา ซึ่งถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานลักลอบนำเข้ายาเสพติดเช่นกัน⁶⁴ ตอนที่ถูกจับเมื่อปี 2557 โรเบิร์ต เซลเลนเบิร์ก ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและลงโทษจำคุก 15 ปีในเดือนพฤศจิกายน 2561 ในชั้นของศาลอุทธรณ์ ศาลสั่งให้มีการพิจารณาคดีใหม่ด้วยเหตุผลที่ว่า การกำหนดโทษของศาลชั้นต้นเบาเกินไป ส่งผลให้ศาลตัดสินใหม่ให้เขามีความผิดฐานมีส่วนเกี่ยวข้องในความผิดนี้อย่างจริงจังมากขึ้น และถูกตัดสินประหารชีวิต

⁶¹ Sohu.com, 控制未成年人吸贩毒并致人死亡 罪犯王涛今日被执行死刑, 17 มิถุนายน 2564, sohu.com/a/472596569_116237; ศาลจีน, 株洲中院依法对一贩毒罪犯执行死刑, zzzy.chinacourt.gov.cn/article/detail/2021/12/id/6452782.shtml

⁶² สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, รายงาน: การศึกษาผลกระทบของปัญหายาเสพติดโลกต่อการเข้าถึงสิทธิมนุษยชน, 4 กันยายน 2558, UN Doc. A/HRC/30/65; การดำเนินงานตามพันธกิจร่วมเพื่อแก้ไขและต่อต้านปัญหายาเสพติดโลกอย่างเป็นผลโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน, 14 กันยายน 2561, UN Doc. A/HRC/39/39

⁶³ ศาลประชาชนสูงสุด, “2021年十大毒品(涉毒)犯罪典型案例”, 25 มิถุนายน 2564, court.gov.cn/zixun-xiangqing-310731.html

⁶⁴ Xinhuanet, “ศาลจีนพิพากษายืนให้ประหารชีวิตผู้ลักลอบนำเข้ายาเสพติดชาวแคนาดา”, 10 สิงหาคม 2564, xinhuanet.com/english/2021-08/10/c_1310119486.htm

ในการพิจารณาใหม่อย่างเร่งรีบเพียงวันเดียวเมื่อปี 2562⁶⁵ ในเดือนตุลาคม ชายจากฮ่องกง ถูกประหารชีวิตที่เส้นเงินในคดีค้ายาเสพติด⁶⁶ ครอบครัวของเขาแจ้งต่อสื่อมวลชนว่า แพทย์ได้วินิจฉัยว่าเขาใช้สารเสพติดหลายประเภท มีอาการประสาทหลอน และภาวะการปรับตัวผิดปกติ และมีความพิการทางจิตอื่น ๆ แต่ไม่มีการนำเสนอหลักฐานเหล่านี้ในระหว่างการพิจารณาคดี หรือ ไม่มีการเสนอในการยื่นอุทธรณ์คดี

มีการประหารชีวิตในคดีความผิดด้านเศรษฐกิจหนึ่งครั้ง นับเป็นครั้งแรกที่บันทึกข้อมูลได้ตั้งแต่ปี 2558 ในคดีที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เมื่อวันที่ 5 มกราคม อดีตผู้บริหารรัฐวิสาหกิจด้านการเงินถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานรับสินบน และถูกสั่งประหารชีวิตโดยศาลอุทธรณ์ประชาชนเทียนจินที่ 2 ต่อมาศาลประชาชนสูงสุดยกคำร้องอุทธรณ์คดีของเขาเมื่อวันที่ 21 มกราคม และหลังจากการพิจารณาของศาลประชาชนสูงสุด เขาถูกประหารชีวิตอย่างเร่งรีบเมื่อวันที่ 29 มกราคม หรือ 24 วันหลังศาลตัดสินว่ามีความผิด⁶⁷ การพิจารณาคดีที่เร่งรีบในคดีของเขาเกิดขึ้นภายหลังการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาช่วงปลายปี 2563 และย้ำให้เห็นอีกครั้งหนึ่งว่า ทางการเงินยังคงพึ่งพาการใช้โทษประหารชีวิตเพื่อส่งสัญญาณต่อสาธารณะ โดยเฉพาะในคดีเกี่ยวกับอดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในคดีที่ประชาชนมีความรู้สึกโกรธเคืองต่อผู้กระทำความผิดอย่างมาก⁶⁸

ความพยายามที่คล้ายคลึงกันของทางการเพื่อเน้นย้ำการใช้โทษประหารชีวิตในคดีที่คนสนใจอย่างกว้างขวางเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในบริบทที่มีการใช้มาตรการเพื่อรับมือการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19⁶⁹ ศาลประชาชนกลางเมืองฮาร์บินตัดสินประหารชีวิตชายคนหนึ่งในเดือนกรกฎาคม

⁶⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, จีน: โรเบิร์ต เซลเลนเบิร์ก ชาวแคนาดาถูกลงโทษประหารชีวิตในการพิจารณาใหม่ที่ใช้เวลาเพียงวันเดียว (Index: ASA 17/9729/2019), 23 มกราคม 2562, [amnesty.org/en/documents/asa17/9729/2019/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa17/9729/2019/en/)

⁶⁶ Hong Kong Free Press, “จีนประหารชีวิตชาวฮ่องกงที่มีประวัติมีอาการทางจิตในข้อหานำเข้ายาเสพติด”, 29 ตุลาคม 2564, [hongkongfp.com/2021/10/29/china-executes-hongkonger-with-history-of-mental-illness-over-drug-trafficking/](https://www.hongkongfp.com/2021/10/29/china-executes-hongkonger-with-history-of-mental-illness-over-drug-trafficking/)

⁶⁷ Xinhuanet, “อิวเดน: จีนประหารชีวิตประธานหัวหองในคดีตัดสินบน”, 29 มกราคม 2564, [xinhuanet.com/english/2021-01/29/c_139707900.htm](https://www.xinhuanet.com/english/2021-01/29/c_139707900.htm)

⁶⁸ ยกตัวอย่างเช่น Xinhuanet รายงานว่า ในการพิจารณาคดีนี้ ศาลประชาชนสูงสุดพบว่าเป็นความผิดที่ “มีความร้ายแรงอย่างมาก เนื่องจากนายไหลรับสินบนเป็นเงินจำนวนมาก นับเป็นพฤติกรรมที่อุกอาจ อีกทั้งความผิดเช่นนี้ยังส่งผลกระทบต่อด้านสังคมอย่างใหญ่หลวง ทำให้เกิดความสูญเสียต่อประโยชน์ของรัฐและประชาชนอย่างกว้างขวาง เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์ในคดีนี้ จึงไม่มีเหตุแห่งการบรรเทาโทษต่อนายไหล แม้เขาจะให้การที่เป็นประโยชน์อยู่บ้างเกี่ยวกับความผิดอย่างอื่น”

⁶⁹ ในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563, คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, ศาลประชาชนสูงสุด, สำนักงานอัยการประชาชนสูงสุด และกระทรวงความมั่นคงสาธารณะ ประกาศใช้แนวปฏิบัติร่วมกันเพื่อ “ปราบปรามอย่างหนักต่อการกระทำความผิดทางกฎหมายและความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ ในระหว่างการป้องกันและการควบคุมโรคระบาด” โดยสั่งให้มีการสอบสวนและฟ้องคดีต่อความผิดที่กระทำต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ และเชื่อมโยงกับการแทรกแซงการดำเนินงานทางการแพทย์ โดยให้ถือเป็นกระบวนการเร่งด่วนและให้ลงโทษอย่างหนัก รวมทั้งการใช้โทษประหารชีวิต, คณะรัฐมนตรี, “关于做好新型冠状病毒肺炎疫情防控期间保障医务人员安全维护良好医疗秩序的通知”, 8 กุมภาพันธ์ 2563, nhc.gov.cn/zyygj/s7658/202002/4bb1763555f7443fa7d1b974bd417f4a.shtml

ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นช่วงต้นปี โดยเป็นการขาดกรรมอาสาสมัครที่ช่วยดูแลการปฏิบัติตามมาตรการของโรคโควิด-19 ในการควบคุมการเดินทางของประชาชน⁷⁰

ทางการจีนยังใช้โทษประหารชีวิตเป็นเครื่องมือทางการเมืองในเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ (XUAR) โทษเหล่านี้ถูกใช้ในลักษณะที่เป็นความลับ ภายหลังการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง โดยในปีก่อนหน้านี้ เกิดขึ้นในรูปแบบ “สงครามประชาชน (People’s War)” และการรณรงค์อย่าง “จัดหนัก (strike hard)” ส่งผลกระทบอย่างยิ่งโดยเฉพาะกับชนกลุ่มน้อยที่เป็นมุสลิมในภูมิภาค ศาลตัดสินประหารชีวิตสองครั้งโดยให้รอลงอาญาในเดือนเมษายน เป็นคดีต่ออดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในท้องถิ่นซึ่งถูกตัดสินว่ามีความผิดฐาน “แบ่งแยกดินแดน” และความผิดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ความรุนแรง

ในวันที่ 20 สิงหาคม สมัชชาประชาชนแห่งชาติประกาศใช้กฎหมายใหม่เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงความช่วยเหลือด้านกฎหมายทั่วประเทศ รวมทั้งการบังคับให้ต้องมีความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ในคดีอาญากรณีที่จะได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิตและโทษประหารชีวิต หากจำเลยไม่ได้แต่งตั้งทนายความของตนเอง⁷¹

ไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตใน**อินเดีย** ในขณะที่ปี 2563 มีการประหารชีวิตสี่ครั้ง หลังเว้นช่วงเป็นเวลานาน ปี ตัวเลขของ Project 39A ที่ National Law University กรุงเดลีชี้ว่า จำนวนโทษประหารชีวิตที่ใช้ในปี 2564 (144 ครั้ง) เพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าเมื่อเทียบกับปี 2563 (77 ครั้ง) ส่วนใหญ่มักเป็นคดีเกี่ยวกับความผิดทางเพศ และจำนวนนักโทษประหารชีวิต (488 คน) ถือว่าสูงสูดนับตั้งแต่ปี 2547⁷² หลายรัฐประกาศแก้ไขกฎหมายเพื่ออนุญาตให้ใช้โทษประหารชีวิตกับคดีที่มีผู้เสียชีวิตจากเหล่าปลอม⁷³ และการข่มขืน⁷⁴

จากการบันทึกข้อมูลตัวเลขการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่ที่สูงโดยแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ใน**อินโดนีเซีย** ปี 2563 ยังคงทรงตัวตลอดทั้งปี 2564 ทำให้ตัวเลขรวมของปีแทบไม่เปลี่ยนแปลง

⁷⁰ Global Times, “ชายที่สังหารอาสาสมัครควบคุมโรคโควิด-19 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ถูกศาลสั่งประหารชีวิต”, 15 กรกฎาคม 2564, globaltimes.cn/page/202107/1228737.shtml

⁷¹ สมัชชาประชาชนแห่งชาติ, “กฎหมายใหม่ปรับปรุงบริการกฎหมายสาธารณะของจีน”, 23 สิงหาคม 2564, npc.gov.cn/englishnpc/c23934/202108/13e1bd32372c4c38bce8c20e6028a52c.shtml; China Laws Portal, “กฎหมายความช่วยเหลือด้านกฎหมายของจีน” (2564) 法律援助法, chinajusticeobserver.com/law/x/legal-aid-law-of-china-20210820; กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2565

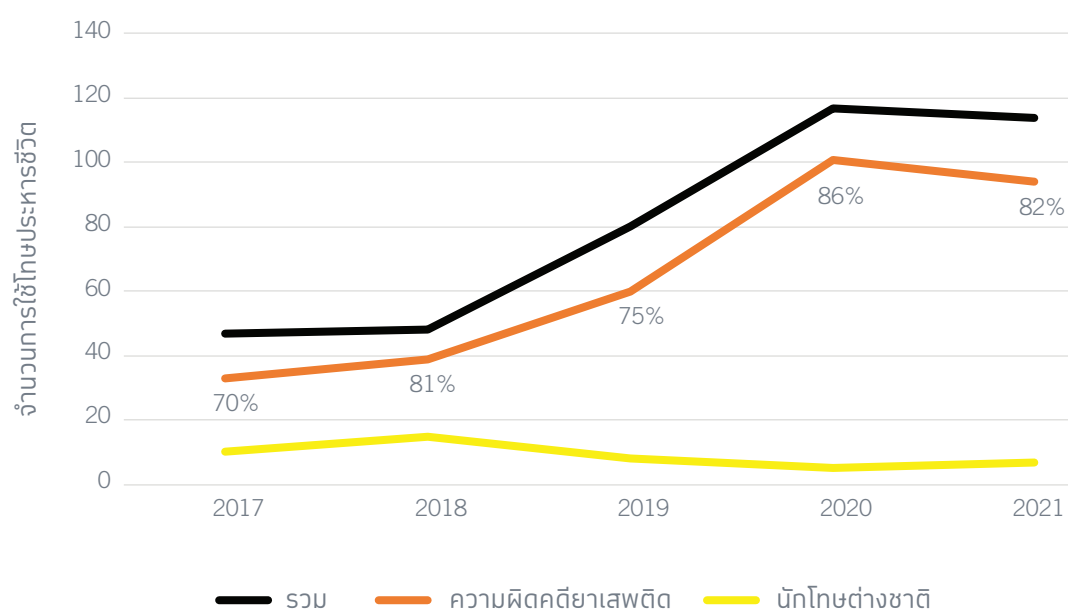
⁷² Project 39A, โทษประหารชีวิตในอินเดีย: รายงานสถิติประจำปี 2564, มกราคม 2565, project39a.com/annual-statistics-page-2021, หน้า 60

⁷³ Times of India, “สภาแห่งรัฐมียุทธประเทศประกาศใช้กฎหมายลงโทษประหารชีวิตคดีเหล่าปลอม”, 11 สิงหาคม 2564, timesofindia.indiatimes.com/articleshow/88463298.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst

⁷⁴ The Shakti Criminal Laws (Maharashtra Amendment) Bill, 2563 Times of India, “สภาแห่งรัฐมหาราษฏระเห็นชอบอย่างเป็นทางการร่างกฎหมายคดีที่ให้ประหารชีวิตในคดีข่มขืน”, 24 ธันวาคม 2564, timesofindia.indiatimes.com/articleshow/88463298.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst

(อย่างน้อย 117 ครั้งในปี 2563 และอย่างน้อย 114 ครั้งในปี 2564) นับเป็นเรื่องน่ากังวลเมื่อคำนึงถึงข้อจำกัดต่อการพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นจริงในศาล ซึ่งมีการชะลอออกไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563 เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19⁷⁵ นับเป็นปีที่สองที่เราบันทึกข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิต 94 ครั้งหรือกว่า 80% กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 14 ครั้งในคดีฆ่าผู้อื่น และ 6 ครั้งในคดีก่อการร้าย ส่วนหนึ่งของคนที่ถูกตัดสินประหารชีวิตเป็นพลเมืองต่างชาติเจ็ดคน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้หญิงหนึ่งคน

ภาพที่ 7: โทษประหารชีวิตใหม่ที่บันทึกข้อมูลได้ในอินโดนีเซีย 2560-2564

โทษประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในอินโดนีเซียในช่วงปี 2560-2564 แสดงให้เห็นสัดส่วนของการใช้โทษเช่นนี้กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และกรณีที่เป็นพลเมืองต่างชาติ (ในทุกความผิด)

⁷⁵ระหว่างเดือนมีนาคม 2563 และธันวาคม 2564, แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิต 135 ครั้ง หลังการพิจารณาคดีทางออนไลน์

รัฐบาลญี่ปุ่นรื้อฟื้นการประหารชีวิตหลังจกเว้นไป 24 เดือน ผู้ชายสามคนถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม หลังศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นในสามคดีที่ต่างกัน⁷⁶ การประหารชีวิตเกิดขึ้นแม้ว่าชายสองคนอยู่ระหว่างยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ นับเป็นการละเมิดหลักประกันระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษประหารชีวิต⁷⁷

ศาลจังหวัดลงโทษประหารชีวิตใหม่สามครั้ง จากตัวเลขอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับชี้ว่า ศาลฎีกาพิพากษายืนโทษประหารชีวิตจำเลยเพิ่มอีกสี่คน ซึ่งรวมถึงผู้หญิงหนึ่งคน⁷⁸ ณ วันที่ 31 ธันวาคม เชื่อว่ามีนักโทษประหารชีวิต 117 คน ตามตัวเลขอย่างเป็นทางการ จำเลย 107 คน ซึ่งรวมถึงพลเมืองต่างชาติหกคนถูกตัดสินประหารชีวิต และคดีสิ้นสุดแล้ว

การยื่นคำร้องใหม่ชี้ให้เห็นสภาพระหว่างการควบคุมตัวที่โหดร้ายในญี่ปุ่นและผลกระทบของการแจ้งการประหารชีวิตให้ทราบล่วงหน้าเพียงไม่กี่ชั่วโมง⁷⁹ นักโทษประหารชีวิตยังคงถูกขังเดี่ยวต่อไปโดยไม่มีหลักประกันเพื่อความปลอดภัยที่เป็นผล หรือไม่มีการประเมินด้านจิตเวชอย่างสม่ำเสมอ ผู้ที่มีความพิการทางจิต (จิตใจ-สังคม) หรือสติปัญญายังคงตกเป็นเหยื่อของโทษประหารชีวิตเป็นการละเมิดกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ⁸⁰

⁷⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ญี่ปุ่น: การประหารชีวิตที่น่ารังเกียจทำลายความหวังที่จะมีความก้าวหน้าภายใต้ นายกรัฐมนตรีคนใหม่”, 21 ธันวาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/12/japan-abhorrent-executions-crush-hopes-of-progress-under-new-prime-minister/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/12/japan-abhorrent-executions-crush-hopes-of-progress-under-new-prime-minister/)

⁷⁷ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ, มติข้อ 1984/50: หลักประกันข้อ 8 ของหลักประกันแห่งสหประชาชาติเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษประหารชีวิต, ประกาศใช้เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2527

⁷⁸ CNN, “‘เหยียดดำ’ แห่งญี่ปุ่น ขาดกรต่อเนือง แพ้คดีในศาลอุทธรณ์”, 30 มิถุนายน 2564, edition.cnn.com/2021/06/30/asia/japan-black-widow-serial-killer-intl-hnk/index.html

⁷⁹ Reuters, “นักโทษประหารชีวิตญี่ปุ่นฟ้องคดีต่อการปฏิบัติที่ “ไร้มนุษยธรรม การแจ้งให้ทราบในวันเดียวกัน”, 5 พฤศจิกายน 2564, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/japan-death-row-inmates-sue-over-inhumane-same-day-notification-media-2021-11-05/>; Japan News, “นักโทษประหารชีวิตร้องรัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อขออนุญาตให้ใช้ดินสอสี” (ตีพิมพ์ครั้งแรกใน Yomiuri Shimbun), 8 ตุลาคม 2564, [the-japan-news.com/news/article/0007857694](https://www.the-japan-news.com/news/article/0007857694)

⁸⁰ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, ความเห็นทั่วไปที่ 36 (2561) ว่าด้วยข้อที่ 6 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เกี่ยวกับสิทธิที่จะมีชีวิตรอด, 3 กันยายน 2562, UN Doc. CCPR/C/GC/36, ย่อหน้า 49

มัดสุโมโตะ เคนจิ

มัดสุโมโตะ เคนจิ มีอาการโรคหลงผิดระหว่างถูกขังเดี่ยวในแดนประหารในญี่ปุ่น ยังคงเสี่ยงจะถูกประหารชีวิต คำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของเขา ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาจนถึงสิ้นปีที่แล้ว เขาถูกศาลตัดสินประหารชีวิตในข้อหาฆ่าผู้อื่นเมื่อปี 2536 และต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษายืนในปี 2539 และ 2543 เขาเป็นผู้มีความพิการทางจิต (จิตใจ-สังคม) มาเป็นเวลานาน อันเป็นผลมาจากการได้รับพิษจากสารปรอท (โรคมินามาตะ) ตั้งแต่ก่อนที่ศาลจะตัดสินว่าเขามีความผิด รวมทั้งความบกพร่องทางสติปัญญา ตามความเห็นของทนายความของเขา ปัจจุบันเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในช่วงที่ตำรวจสอบปากคำเขาและส่งผลให้เป็น “คำสารภาพ” ที่ได้มาจากการบังคับ ศาลได้มีคำสั่งหลายครั้งว่าเขาไม่มีความพร้อมมากพอที่จะถูกตัดสินประหารชีวิต และ “คำสารภาพ” ของเขาเชื่อถือได้ เขามีอาการของโรคหลงผิด และทนายบอกว่าในปัจจุบันยังมีการของโรครจิตเภท และการพูดวกไปวนมา เป็นเหตุให้ไม่มีสมรรถภาพที่จะเข้าใจและเข้ารับการพิจารณาตามกฎหมายได้ อีกทั้งเขายังไม่เข้าใจคุณลักษณะและเป้าประสงค์ของโทษประหารชีวิตที่มีต่อเขา

↑ ๕ มัดสุโมโตะ เคนจิ © ภาพส่วนบุคคล

จนถึงสิ้นปี ฮากามาตะ อิวาโอะยังคงรอการพิจารณาคดีใหม่ในศาลสูงกรุงโตเกียว หลังจากศาลฎีกายกคำร้องอื่น ๆ ที่เป็นอุปรรรคเมื่อเดือนธันวาคม 2563 ศาลตัดสินประหารชีวิตเขาในปี 2511 ในการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรม และต่อมาเขามีอาการความพิการทางจิต (จิตใจ-สังคม) ระหว่างเป็นนักโทษประหารชีวิต เขาได้รับการประกันตัวออกมาเพื่อรอการพิจารณาใหม่ในปี 2557

กรมราชทัณฑ์**มาเลเซีย**ระบุว่า ณ วันที่ 12 ตุลาคม มีนักโทษประหารชีวิตอยู่ 1,359 คน รวมทั้งนักโทษเด็ดขาด 850 คนที่อยู่ระหว่างขอพระราชทานอภัยโทษ และในจำนวนนี้ 925 คนมีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด⁸¹ ในบรรดานักโทษเด็ดขาด 850 คน มีอยู่ 526 คน (62%) ที่เป็นพลเมืองต่างชาติ ในบรรดาพลเมืองต่างชาติ 526 คน มีอยู่ 431 คนที่มีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นสัดส่วนที่สูงถึง 82% ของพลเมืองต่างชาติที่ถูกตัดสินประหารชีวิต และเป็นนักโทษเด็ดขาด (526 คน) และ 51% ของนักโทษประหารชีวิตที่เป็นนักโทษเด็ดขาด (850 คน) มีพลเมืองต่างชาติอีก 84 คน จาก 526 คนที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แปรคนในคดีทำสงครามกับสุลต่านหรือผู้ปกครองของมาเลเซีย สองคนในคดีลักพาตัว และหนึ่งคนในคดีเกี่ยวกับอาวุธปืน

ตัวเลขจากหนึ่งเดือนก่อนหน้านี้ชี้ว่า จากนักโทษประหารชีวิตทั้งหมด (1,366 คน) มีอยู่ 529 คน (หรือ 39%) ที่เป็นพลเมืองต่างชาติจาก 41 ประเทศ ในบรรดาผู้ถือสัญชาติมาเลเซียทั้งหมด มีอยู่ 406 คนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์มลายู 209 คนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อินเดีย 181 คนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จีน และ 43 คน

⁸¹ รัฐสภามาเลเซีย, ประชุมครั้งที่ 2 สมัยที่ 4 ของรัฐสภาชุดที่ 14, คำตอบอย่างเป็นทางการลายลักษณ์อักษรต่อกระทู้ถามที่ 218

เป็นกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ⁸² นอกจากนั้น กรมราชทัณฑ์ระบุว่า จนถึงเดือนกันยายน 2564 สองจาก 73 กรณีในคดีอาญาเสพติด การพิจารณาได้สิ้นสุดแล้ว ศาลได้ใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เป็นทางเลือกอื่น รวมทั้งโทษจำคุกตลอดชีวิตและการเชียนตึกที่ทารุณ⁸³ ทั้งยังมีข้อสังเกตว่า นักโทษประหารชีวิต 85 คน ได้รับพระราชทานอภัยโทษระหว่างปี 2559 ถึงวันที่ 1 กันยายน 2564 ซึ่งรวมถึงนักโทษ 47 คนในคดีอาญาเสพติด 22 คนในคดีฆ่าผู้อื่นและสองคนในคดีเกี่ยวกับอาวุธปืน

จากตัวเลขรวมของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นการตอบกระทู้คำถามในสภา มีความเป็นไปได้ว่าระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงตุลาคม 2564 มีการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่อย่างน้อย 35 ครั้ง อย่างไรก็ตาม ตัวเลขนี้ยังไม่รวมการลดโทษและการอภัยโทษที่ศาลเห็นชอบในระหว่างปีนี้ ตัวเลขที่แท้จริงจึงน่าจะสูงกว่านี้ เป็นตัวเลขที่สอดคล้องกับรายงานในหนังสือพิมพ์ *The Star* ในเดือนพฤศจิกายน ที่อ้างอิงข้อมูลของทางการ และชี้ว่ามีการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่ 76 ครั้งในปี⁸⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกข้อมูลรายงานของสื่อว่ามีการใช้โทษประหารชีวิตใหม่กับบุคคล 14 คน ซึ่งรวมถึงผู้หญิงสามคน และห้าคนในข้อหาค้ายาเสพติด

ในวันที่ 29 ธันวาคม ตาโต๊ะเสรี ดร.วัน จูไนดี ตวนกู จาฟาร์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ฝ่ายรัฐสภาและกฎหมาย) ประกาศว่าข้อค้นพบของคณะกรรมการพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2562 เพื่อพิจารณาทางเลือกนอกจากการใช้โทษประหารชีวิตจะได้รับการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคาดว่าจะมีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขกฎหมายโทษประหารชีวิตของประเทศเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาภายในไตรมาสที่สามของปี 2565⁸⁵ ข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตที่จัดทำขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2561 ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป

ตามข้อมูลอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับ ยืนยันว่าบุคคล 19 คน ซึ่งรวมถึงผู้หญิง เป็นนักโทษประหารชีวิตในมัลดีฟส์ ภายหลังการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่ในคดีฆ่าผู้อื่น เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม⁸⁶ สามคดีคำพิพากษาสิ้นสุดแล้ว แม้ว่ากฎหมายคุ้มครองสิทธิเด็กเดือนพฤศจิกายน 2562 จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 และห้ามการใช้โทษประหารชีวิตกับ

⁸² รัฐสภามาลาเซีย, ประชุมครั้งที่ 1 สมัยที่ 4 ของรัฐสภาชุดที่ 14, คำตอบอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรต่อกระทู้ถามที่ 143

⁸³ ภายหลังการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตเชิงบังคับตามมาตรา 39B ของกฎหมายอาญาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2495 เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2561 รัฐสภามาลาเซีย, ประชุมครั้งที่ 1 สมัยที่ 4 ของรัฐสภาชุดที่ 14, คำตอบอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรต่อกระทู้ถามที่ 219

⁸⁴ Star, “โทษประหารชีวิตลดลงในมาเลเซีย”, 20 พฤศจิกายน 2564, thestar.com.my/news/focus/2021/11/28/death-sentences-on-a-decline-in-malaysia

⁸⁵ Star, “จะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต ก็ต่อเมื่อหลังคณะกรรมการพิเศษเสนอข้อค้นพบ รัฐมนตรีกระทรวงกฎหมายกล่าว”, 29 ธันวาคม 2564, thestar.com.my/news/nation/2021/12/29/decision-on-abolishment-of-death-penalty-only-after-special-committee-submits-findings-says-law-minister

⁸⁶ จดหมายที่สำนักงานอัยการสูงสุดส่งถึงแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 20 กุมภาพันธ์ 2565 สำนักงานอัยการสูงสุด ยังได้แก้ไขข้อมูลก่อนหน้านี้ โดยชี้แจงว่าจำนวนผู้ต้องโทษประหารชีวิตจนถึงปลายปี 2562 และ 2563 อยู่ที่ 18 คน ไม่ใช่ 19 คนอย่างที่รายงานก่อนหน้านี้

ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และกำหนดให้ต้องมีการลดโทษประหารชีวิต แต่ยังคงมีนักโทษประหารชีวิตห้าคนในประเภทนี้จนถึงสิ้นปี

มีจำนวนโทษประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในเมียนมาเพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ ซึ่งมีการใช้โทษประหารชีวิตเป็นเครื่องมือของกองทัพ ในระหว่างการประหารชีวิต การข่มขู่ คุกคาม และการใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมประท้วงและนักข่าวอย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง ก่อนเดือนกุมภาพันธ์ 2564 มีข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตเพียงบางครั้งในคดีฆ่าผู้อื่น และส่วนใหญ่มักได้รับการลดโทษตามกระบวนการอภัยโทษหมู่ อย่างไรก็ตาม ในปี 2564 (86 ครั้ง) ถือเป็นการเพิ่มอย่างมากเมื่อเทียบกับอัตราเฉลี่ยแต่ละปี ในระหว่างปี 2560-2563 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่า 10 ครั้ง (ภาพที่ 8)⁸⁷ มีข้อมูลว่าการประหารชีวิตครั้งสุดท้ายในเมียนมาเกิดขึ้นในปี 2531

ภายหลังการยึดอำนาจในการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ กองทัพประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินโดยใช้อำนาจของพลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย ประธานสภาบริหารแห่งรัฐ และในวันที่ 16 มีนาคม ได้ประกาศคำสั่งกฎอัยการศึกที่ 3/2021⁸⁸ ในบรรดาข้อกังวลต่าง ๆ คำสั่งที่ 3/2021 เป็นการถ่ายโอนอำนาจให้ศาลพิเศษหรือศาลทหารในการพิจารณาคดีต่อพลเรือนในความผิดที่หลากหลายรวมทั้งความผิดที่มีการใช้โทษประหารชีวิต โดยเป็นการพิจารณาที่รวบรัดและไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาล ผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตอาจขอให้ทบทวนคำตัดสินได้โดยการยื่นคำร้องต่อประธานสภาบริหารแห่งรัฐ⁸⁹

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลรวบรวมรายงานของสื่อ และข้อมูลอย่างอื่นที่มีอยู่อย่างจำกัดเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตอย่างน้อย 86 ครั้งตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลตามประกาศของสื่อภายใต้การควบคุมของกองทัพ มีการกำหนดโทษประหารชีวิตโดยศาลทหาร หรือคดีหนึ่งเป็นการสั่งประหารชีวิตโดยศาลเยาวชนหลังรับโอนคดีมาจากศาลทหาร รายงานสื่อระบุว่า มีจำเลยอย่างน้อย 26 คนที่ได้รับการพิจารณาคดีลับหลัง และอย่างน้อยสองคนเป็นวัยรุ่นขณะกระทำความผิด

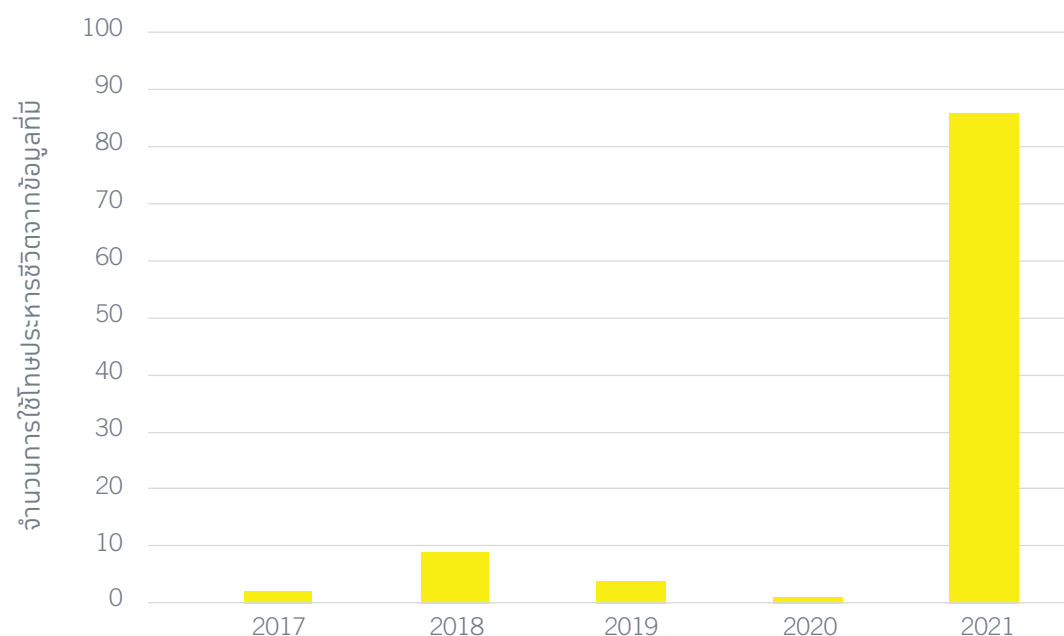
⁸⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิต ในปี 2563* (Index: ACT 50/3760/2021), เมษายน 2564, [amnesty.org/en/documents/act50/3760/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/act50/3760/2021/en/)

⁸⁸ คำสั่งกฎอัยการศึกที่ 3/2021, 16 มีนาคม 2564, gnlm.com.mm/martial-law-order-3-2021/#article-title. ในรายงานปี 2561, แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลระบุชื่อพลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย ว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มคนที่ควรถูกสอบสวนต่อความรับผิดชอบในข้อหาอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการโจมตีประชากรชาวโรฮิงญาทางตอนเหนือของรัฐยะไข่อย่างกว้างขวางและเป็นระบบ. แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “เราจะทำลายทุกอย่าง”: ความรับผิดชอบของกองทัพต่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติในรัฐยะไข่, เมียนมา (Index: ASA 16/8630/2018), 27 มิถุนายน 2561, [amnesty.org/en/documents/asa16/8630/2018/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa16/8630/2018/en/)

⁸⁹ สำหรับบทวิเคราะห์อย่างเป็นองค์รวม โปรดดู คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล, “เมียนมา: กฎอัยการศึกเป็นการเร่งการปราบปรามที่อันตรายอีกอย่างหนึ่ง”, 17 มีนาคม 2564, [icj.org/myanmar-martial-law-is-another-dangerous-escalation-of-repression/](https://www.icj.org/myanmar-martial-law-is-another-dangerous-escalation-of-repression/); “เมียนมา: หนึ่งปีหลังการยึดอำนาจของกองทัพ ไม่มีหลักนิติธรรม ไม่มีความเป็นอิสระของศาล”, 10 กุมภาพันธ์ 2565, [icj.org/myanmar-a-year-after-military-takeover-no-rule-of-law-or-judicial-independence/](https://www.icj.org/myanmar-a-year-after-military-takeover-no-rule-of-law-or-judicial-independence/)

ตามข้อกล่าวหา และมีรายงานว่าชายคนหนึ่งมีความพิการทางจิต (จิตใจ-สังคม)⁹⁰ ข้อมูลที่มีอยู่ชี้ว่า กระบวนการเกิดขึ้นอย่างรวบรัด โดยจำเลยไม่สามารถเข้าถึงตัวแทนด้านกฎหมายได้⁹¹

ภาพที่ 8: ข้อมูลการตัดสินประหารชีวิตในเมียนมา ปี 2560-2564

ข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตในแต่ละปีช่วงระหว่างปี 2560-2564

การไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของ**เกาหลีเหนือ** และการไม่มีแหล่งข่าวอิสระ ทำให้แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ยังคงไม่สามารถตรวจสอบรายงานและข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศนี้ได้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลมีความเห็นว่า แนวโน้มของการประหารชีวิตและการใช้โทษประหารชีวิตยังสูงมากในระดับคงที่ โดยเกิดขึ้นหลังการพิจารณาที่รวบรัดและเป็นความผิดที่ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่เป็น “อาชญากรรมที่ร้ายแรง” ซึ่งอนุญาตให้ใช้โทษประหารชีวิตได้ตามกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ หรือไม่อาจถือว่าเป็นความผิดอาญาที่สอดคล้องกับข้อกำหนดตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

⁹⁰ Irrawaddy, “รัฐบาลเมียนมาลงโทษประหารชีวิตชายที่มีอาการทางจิต”, 14 เมษายน 2564, irrawaddy.com/news/burma/myanmar-regime-hands-mentally-ill-man-death-sentence.html

⁹¹ ยกตัวอย่างเช่น Irrawaddy, “รัฐบาลทหารเมียนมาใช้ศาลที่ตั้งอยู่ในเรือนจำเพื่อพิจารณาคดีของนักโทษการเมือง”, 9 เมษายน 2564, irrawaddy.com/news/burma/myanmar-junta-using-prison-courts-try-political-prisoners.html

นับเป็นปีที่สองติดต่อกันที่ไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตใน**ปากีสถาน** แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลรวบรวมรายงานเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตใหม่ 129 ครั้งในปีนี้ ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับปี 2563 (49 ครั้ง) อย่างไรก็ตาม ตัวเลขที่แท้จริงน่าจะสูงกว่านี้มาก ตัวเลขที่เพิ่มขึ้นนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ศาลเริ่มกลับมาพิจารณาคดี โดยมีการชะลอการพิจารณาคดีออกไปในปี 2563 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากจำนวนรวมทั้งหมด เป็นการใช้โทษประหารชีวิต 102 ครั้งในคดีฆ่าผู้อื่น 18 ครั้งในคดีข่มขืน เจ็ดครั้งในคดี “หมิ่นศาสนา/พระเจ้า” ซึ่งรวมถึงผู้หญิงหนึ่งคน และสองครั้งในคดียาเสพติด ศาลต่อต้านการก่อการร้ายลงโทษประหารชีวิต 25 ครั้ง และอีก 27 ครั้งโดยศาลพิเศษอื่น ๆ รวมทั้งศาลชั้นต้นที่เป็นต้นแบบคดีอาญา ซึ่งเป็นศาลพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2562 เพื่อพิจารณาคดีอาญาที่ค้างการพิจารณา

ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ศาลฎีกาลดโทษประหารชีวิตให้นักโทษสามคน หลังวินิจฉัยว่ามีความพิการทางจิต (จิตใจ-สังคม) อย่างรุนแรง และสั่งห้ามใช้โทษประหารชีวิตกับบุคคลซึ่งไม่มี “ความสามารถด้านจิตใจในระดับสูงที่จะเข้าใจหลักการและเหตุผลเบื้องหลังการลงโทษประหารชีวิต”⁹² ในเดือนมีนาคม ศาลฎีกาลดโทษประหารชีวิตหลังศาลเคยตัดสินให้ประหารชีวิตชายคนหนึ่งเมื่อปี 2541 ซึ่งมีอายุ 17 ปีขณะกระทำความผิด⁹³ ในวันที่ 3 มิถุนายน ศาลสูงกรุงละฮอร์พิพากษายกฟ้อง และสั่งให้ปล่อยตัวซาฟีกัต เอมานูเอล และซากูตดา คิวซาร์ ผู้ชายและผู้หญิงดังกล่าวเป็นนักโทษประหารชีวิต หลังถูกกล่าวหาและศาลตัดสินว่ามีความผิดในเดือนเมษายน 2557 ฐานส่งข้อความที่ “หมิ่นศาสนา/พระเจ้า” ไปยังผู้นำศาสนาในมัสยิด โดยเป็นการส่งจากโทรศัพท์ที่มีซิมการ์ดจดทะเบียนในชื่อของซากูตดา ทั้งสามมีภรรยาปฏิเสธข้อกล่าวหาโดยตลอด โดยมีการพิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งในเดือนเมษายน 2563 หกปีหลังถูกศาลตัดสินประหารชีวิต แต่มีการเลื่อนออกไปเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 ต่อมาศาลเลื่อนการพิจารณาอีกสองครั้งช่วงต้นปี 2564 โดยอ้างว่าหมดเวลาการพิจารณาในวันนั้น⁹⁴

ในวันที่ 30 กรกฎาคม ศาลฎีกา**ปาปัวนิวกินี**ยกเลิกคำพิพากษาเมื่อปี 2560 ของศาลแห่งชาติ ซึ่งสั่งให้ชะลอการประหารชีวิตชั่วคราวด้วยเหตุผลว่ายังไม่มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ใช้สิทธิขอภัยโทษตามหลักประกันในรัฐธรรมนูญและกฎหมายระหว่างประเทศได้⁹⁵ หลังพิจารณาคำสั่งนี้ ศาลฎีกามีความเห็นที่ศาลชั้นต้นมีข้อสรุปที่ผิดพลาดหลังการสอบสวน โดยไม่ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งที่ 23 ข้อ 8 ของศาลแห่งชาติ และที่ผ่านมาก็ไม่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนของนักโทษประหารชีวิต เนื่องจากภายในปี 2560 มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาว่าด้วยอำนาจในการ

⁹² ศาลฎีกาปากีสถาน, Civil Review Petition 420_2016, 10 กุมภาพันธ์ 2564, supremecourt.gov.pk/downloads/judgements/c.r.p._420_2016.pdf, ย่อหน้า 66

⁹³ Express Tribune, “ศาลฎีกาเปลี่ยนโทษประหารชีวิตหลังผ่านมา 23 ปี”, 29 มีนาคม 2564, tribune.com.pk/story/2292034/sc-commutes-sentence-of-convict-on-death-row-for-23-years

⁹⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ปากีสถาน: ซาฟีกัต เอมานูเอล และซากูตดา คิวซาร์ สามภรรยาชาวคริสต์ได้รับการยกฟ้องจากการเป็นนักโทษประหารชีวิต* (Index: ASA 33/4401/2021), 6 กรกฎาคม 2564, amnesty.org/en/documents/asa33/4401/2021/en/

⁹⁵ ศาลแห่งชาติปาปัวนิวกินี, การบังคับใช้ตามสิทธิขั้นพื้นฐานตามมาตรา 57 ของรัฐปาปัวนิวกินีอิสระ, PGNC 266; N6939, 12 ตุลาคม 2560

บรรเทาโทษ หลังจากทีล่ำซาไป “เนื่องจากเหตุผลด้านการบริหารและการเมือง”⁹⁶ จากการที่ศาลยกเลิกคำสั่งดังกล่าว นักโทษประหารชีวิต 14 คนที่คดีสิ้นสุดแล้ว มีเพียงโอกาสที่จะขอบรรเทาโทษก่อนการประหารชีวิต⁹⁷ ส่วนนักโทษประหารชีวิตอีกสี่คนหลบหนีจากการคุมขัง ช่วงต้นปีนี้รัฐบาลประกาศว่าจะเริ่มกระบวนการปรึกษาหารือระดับชาติ ก่อนจะทบทวนโทษประหารชีวิตในสมัยประชุมสภาที่ 11 ในปี 2565⁹⁸

ในเดือนพฤศจิกายน วุฒิสมาชิกสามคนและผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับประเทศจากฟิลิปปินส์ ซึ่งก่อนหน้านี้ได้เสนอหรือสนับสนุนให้มีการนำโทษประหารชีวิตกลับมาใช้ ประกาศว่าได้เปลี่ยนจุดยืนและหันมาคัดค้านแนวทางดังกล่าวแล้ว⁹⁹ มีรายงานด้วยว่า ในจดหมายลงวันที่ 8 พฤศจิกายน ถึงเลขาธิการวุฒิสภา สว. ปานฟีโล ลักสัน ประกาศตอนการเป็นผู้ร่างกฎหมาย Senate Bill No. 27 หรือ “กฎหมายเพื่อนำโทษประหารชีวิตกลับมาใช้ใหม่ในฟิลิปปินส์” และขอให้ไม่มีการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวโดยคณะกรรมการความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน และการพิจารณาเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญและการแก้ไขประมวลกฎหมาย¹⁰⁰

นับเป็นปีที่สองติดต่อกันที่ไม่มีการประหารชีวิตในสิงคโปร์ เนื่องจากการฟ้องคดีและมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19¹⁰¹ นาเคนทราน รัมมาลิงกัม พลเมืองชาวมาเลเซียมีกำหนดถูกประหารชีวิตในวันที่ 10 พฤศจิกายน แต่ต้องยุติการประหารหนึ่งวันก่อนหน้านั้น เนื่องจากเขาติดเชื้อโควิด-19¹⁰² และยังคงมีการเลื่อนออกไปจนถึงสิ้นปีเนื่องจากอยู่ระหว่างการพิจารณาคำอุทธรณ์ในนามของเขา เขาถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและถูกสั่งประหารชีวิตเชิงบังคับเมื่อปี 2553 จากการนำสารไดอะมอร์ฟีน (เฮโรอีน) 42.72 กรัม เข้าสิงคโปร์ในปี 2552 ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์

⁹⁶ ศาลฎีกาปาปัวนิวกินี, *รัฐปาปัวนิวกินีอีสระ v. Tamate*, PGSC 54; SC2132, 30 กรกฎาคม 2564, ย่อหน้า 99

⁹⁷ Post-Courier, “นักโทษประหารชีวิต 14 คนจะถูกประหาร โพลานีสกล่าว”, 12 สิงหาคม 2564, postcourier.com.pg/14-death-row-prisoners-to-be-executed-pokanis/

⁹⁸ National (Fiji), “ไม่ต้องรีบใช้โทษประหารชีวิต: นายกรัฐมนตรีปาปัวนิวกินี”, 21 กรกฎาคม 2564, thenational.com.pg/no-rush-for-death-penalty-pm/. รัฐสภาพิจารณาและรับรองกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทุกประเภทเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2565

⁹⁹ PhilStar, “ลักสัน, ซอตโต เปลี่ยนจุดยืนจากการสนับสนุนโทษประหารชีวิตมายาวนาน”, 4 พฤศจิกายน 2564, philstar.com/headlines/2021/11/04/2139033/lacson-sotto-reverse-long-standing-support-death-penalty; Inquirer, “ปาเกียวกระพริบตาให้กับโทษประหารชีวิต แต่ยืนยันจุดยืนเกี่ยวกับการสมรสของเพศเดียวกัน”, 9 มีนาคม 2564, newsinfo.inquirer.net/1512347/pacquiao-changes-tone-on-death-penalty-but-firm-on-stand-vs-same-sex-marriage

¹⁰⁰ วุฒิสภาฟิลิปปินส์, “เดอลิมายินดีที่ลักสันถอนร่างกฎหมายโทษประหารชีวิต กดดันครั้งใหม่ให้ใช้โทษจำคุกตลอดชีวิต”, 15 พฤศจิกายน 2564, legacy.senate.gov.ph/press_release/2021/1115_delima2.asp

¹⁰¹ กรมราชทัณฑ์สิงคโปร์, สถิติกรมราชทัณฑ์สิงคโปร์ประจำปี 2564, 9 กุมภาพันธ์ 2565, sps.gov.sg/news-about-us/in-the-news/sps-annual-statistics-release-for-2021

¹⁰² Today, “เลื่อนการประหารชีวิตผู้ค้ายาชาวมาเลเซียในนาทีสุดท้าย หลังตรวจพบว่าติดเชื้อโควิด-19”, 10 พฤศจิกายน 2564, todayonline.com/singapore/msian-drug-trafficker-gets-last-minute-stay-death-penalty-after-testing-positive-covid-19

ซึ่งวินิจฉัยนาเคนทราน เค รัมมาลิงกัม เมื่อปี 2556 2559 และ 2560 ต่างให้ความเห็นว่า เขามีภาวะบกพร่องทางเชาวน์ปัญญาชนิดก้ำกึ่ง และภาวะบกพร่องด้านสติปัญญาในการรับรู้¹⁰³

ศาลสูงสิงคโปร์ยกคำอุทธรณ์ของนักโทษประหารชีวิตหลายคน รวมทั้งคำร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในการสื่อสารระหว่างทนายความและลูกความในหน่วยงานราชทัณฑ์¹⁰⁴ และคำร้องว่ามีการปฏิบัติโดยพลการและเลือกปฏิบัติต่อจำเลยชาวมาเลเซียในระหว่างการสอบสวนและการฟ้องคดีอาญาเสพติดที่มีโทษประหารชีวิต¹⁰⁵

มีการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่สิบครั้งรวมทั้งการลงโทษเชิงบังคับ ชายแปดคนถูกศาลสั่งประหารชีวิตในคดีอาญาเสพติด ซึ่งรวมถึงสองคนที่ศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานข่มขืนเสพติด และการมีสถานะเป็น “ผู้นำส่ง” แต่ไม่มีเจตนาหมายรับรองว่าได้ให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานอัยการอย่างจริงจังภายหลังการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการใช้ยาเสพติดที่เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2556 ผู้พิพากษาในสิงคโปร์สามารถใช้ดุลพินิจบางส่วนในการกำหนดโทษในคดีที่จำเลยมีบทบาทเพียงการส่งยา (“ผู้นำส่ง”) และหากพนักงานอัยการออกจดหมายรับรองว่าได้ให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังในการขัดขวางการก่ออาชญากรรมเพิ่มเติมอย่างเป็นผล หรือจดหมายรับรองสำหรับผู้มีความพิการทางจิตหรือสติปัญญา อันส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบทางจิตใจต่อการกระทำและการงดเว้นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น นับเป็นการละเมิดการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์และมาตรฐานระหว่างประเทศอื่น ๆ ว่าด้วยการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม พลเมืองต่างชาติที่เป็นชาวมาเลเซียเป็นหนึ่งในผู้ที่ถูกศาลสั่งประหารชีวิตสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตามตัวเลขอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับ ชีว่าชาย 59 คน ซึ่งรวมถึงพลเมืองชาวจีนสองคน ถูกศาลสั่งประหารชีวิตใน**เกาะหลีไต้**ช่วงสิ้นปีนี้ ทั้งหมดถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ส่วนอีกสี่คนถูกตัดสินว่าละเมิดกฎหมายทหาร ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับรองการแก้ไขกฎหมายเพื่อการลงโทษที่รุนแรงขึ้นต่อผู้ละเมิดเด็ก การแก้ไขกฎหมายนี้เป็นการกำหนดหมวดกฎหมายใหม่เกี่ยวกับการทารุณอันเป็นเหตุให้เด็กเสียชีวิต ซึ่งอาจได้รับโทษประหารชีวิต โทษจำคุกเพื่อใช้แรงงานตลอดชีวิต หรือได้รับโทษจำคุกอย่างน้อยเจ็ดปี¹⁰⁶ ในวันที่ 7 ตุลาคม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 30 คน ร่วมกันสนับสนุนและเสนอร่างกฎหมายพิเศษเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตซึ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฎหมายและการยุติธรรมของรัฐสภาจนถึงสิ้นปี

¹⁰³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สิงคโปร์: กำหนดการประหารชีวิตที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่ออาชญากรนาเคนทราน เค รัมมาลิงกัม* (Index: ASA 36/4946/2021), 3 พฤศจิกายน 2564, [amnesty.org/en/documents/asa36/4946/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa36/4946/2021/en/)

¹⁰⁴ ศาลสูงสิงคโปร์, *ระหว่าง Syed Suhail Bin Syed Zin and Others กับ อัยการสูงสุดและอีกบุคคลหนึ่ง*, [2564] SGHC 59, 16 มีนาคม 2564, elitigation.sg/gd/s/2021_SGHC_59

¹⁰⁵ ศาลสูงสิงคโปร์, *ระหว่าง Syed Suhail Bin Syed Zin และพวก กับ อัยการสูงสุด*, [2564] SGHC 274, 2 ธันวาคม 2564, elitigation.sg/gd/s/2021_SGHC_274

¹⁰⁶ Yonhap News Agency, “กฎหมายใหม่เพื่อลงโทษรุนแรงขึ้นต่อผู้ทารุณเด็กจนเสียชีวิต”, 28 กุมภาพันธ์ 2564, en.yna.co.kr/view/AEN20210226011300315

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลรวบรวมรายงานเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตใหม่แปดครั้งใน**ศรีลังกา**ในปีนี้ รวมทั้งหนึ่งครั้งสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ตัวเลขที่แท้จริงน่าจะสูงกว่านี้มาก ศาลฎีกาได้ขยายเวลาคำสั่งชะลอการประหารชีวิตไปจนถึงเดือนกรกฎาคม 2565 โดยก่อนหน้านี้นี้ประธานาธิบดีไมตรีปาละ สิริเสนา ได้สั่งให้นำการประหารชีวิตกลับมาใช้ในเดือนมิถุนายน 2562¹⁰⁷ คำสั่งนี้ส่งผลให้ศาลสามารถพิจารณาคำร้องที่ระบุว่ามีการเลือกนักโทษสี่คนโดยพลการและการเก็บข้อมูลเป็นความลับเกี่ยวกับคำสั่ง และการเตรียมการประหารชีวิต เป็นการละเมิดต่อสิทธิของนักโทษประหารชีวิต ในเดือนตุลาคม ศาลเห็นชอบข้อเสนอให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาให้งดเว้นการใช้โทษประหารชีวิตกับบุคคลที่กระทำความผิดขณะมีอายุไม่ถึง 18 ปี¹⁰⁸

มีการกำหนดโทษประหารชีวิตใหม่สองครั้งใน**ไต้หวัน**สำหรับคดีฆ่าผู้อื่น ลดลงจากห้าครั้งในปี 2563¹⁰⁹ จากจำนวนนักโทษประหารชีวิต 45 คน มีอยู่ 38 คน ซึ่งรวมถึงผู้หญิงหนึ่งคนที่เป็นนักโทษเด็ดขาดในปีนี้ มีการประกาศเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้กับนักโทษประหารชีวิตหกคนในวันที่ 11 พฤศจิกายน ศาลสูงไต้หวันเปลี่ยนโทษประหารชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งหนึ่งปีก่อนหน้านี้ถูกศาลสั่งประหารชีวิต หลังพิจารณาพบว่า มีการวินิจฉัยว่าเธอป่วยเป็นภาวะซึมเศร้ารุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อตัวเธอขณะที่กระทำความผิด¹¹⁰ คณะกรรมการความยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่าน ได้ล้างมลทินย้อนหลังให้กับชายห้าคนที่ถูกพิจารณาอย่างรวบรัดตามกฎหมายการศึกษาถูกเงินและถูกสั่งประหารชีวิตเมื่อปี 2513¹¹¹

จำนวนนักโทษประหารชีวิตใน**ไทย**ยังคงลดลงอย่างมากเป็นปีที่สามติดต่อกัน หลังจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรพระราชทานอภัยโทษในสองโอกาส ตัวเลขอย่างเป็นทางการที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับมาชี้ว่า ภายหลังการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2564 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้กับนักโทษชาย 37 คน รวมถึงนักโทษ 15 คนในคดียาเสพติด และนักโทษหญิงสี่คนซึ่งเป็นนักโทษคดียาเสพติดทั้งหมด¹¹² นักโทษอีก 23 คน ได้รับการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตภายหลังการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ ในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งเป็นวันชาติและวันพ่อแห่งชาติในเดือนธันวาคม 2564

¹⁰⁷ Colombo Gazette, “คำสั่งชะลอการบังคับใช้โทษประหารชีวิตออกไปอีก”, 11 กุมภาพันธ์ 2564, colombogazette.com/2021/02/11/stay-order-on-death-penalty-extended/

¹⁰⁸ ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับแก้ไข) ที่ 25 พ.ศ. 2564, เผยแพร่เมื่อ 29 ตุลาคม 2564, documents.gov.lk/files/act/2021/10/25-2021_E.pdf

¹⁰⁹ สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดดู พันธมิตรเพื่อยุติโทษประหารชีวิตแห่งไต้หวัน, taedp.org.tw/

¹¹⁰ Taiwan Focus, “ศาลสูงลดโทษประหารชีวิตของแม่เป็นจำคุกตลอดชีวิตในข้อหาฆ่าลูก”, 11 พฤศจิกายน 2564, focustaiwan.tw/society/202111110014

¹¹¹ Taiwan Focus, “ไต้หวันล้างมลทินนักโทษการเมืองห้าคนที่ถูกประหารชีวิตในยุคความน่าสะพรึงกลัว”, 10 มีนาคม 2564, focustaiwan.tw/politics/202110030006

¹¹² ข้อมูลอย่างเป็นทางการจากกรมราชทัณฑ์ที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับในวันที่ 21 มกราคม 2565

ตัวเลขของกรมราชทัณฑ์ชี้ว่า ยังมีนักโทษประหารชีวิต 158 คนจนถึงสิ้นปีนี้ ลดลงหนึ่งในสามเมื่อเทียบกับสิ้นปี 2563 (235 คน)

สภานิติบัญญัติ**ตองกา**ได้พิจารณาร่างกฎหมายควบคุมยาเสพติด พ.ศ. 2564 (ฉบับแก้ไข) เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม โดยตัดมาตราที่บังคับใช้โทษประหารชีวิตต่อความผิดบางประเภทออกไปก่อนจะออกเสียงรับรองกฎหมายนี้¹¹³

เวียดนามยังคงจัดให้ข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตเป็นความลับทางราชการ ในรายงานต่อคณะกรรมการการยุติธรรม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครอบคลุมช่วงวันที่ 1 ตุลาคม 2563 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2564 รัฐบาลเน้นย้ำว่าตัวเลขบุคคลที่ถูกตัดสินประหารชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกือบ 30% และมีการใช้สถานที่ประหารชีวิตด้วยการฉีดยา 11 แห่ง โดยมีการส่งตัวบุคคลจากสถานที่อื่นเพื่อมาประหารชีวิตในสถานที่เหล่านี้¹¹⁴ ตามรายงานดังกล่าว มีนักโทษประหารชีวิตหนึ่งคนเสียชีวิตจากโรคโควิด-19

แม้รายงานจะให้ข้อมูลระดับลึกเกี่ยวกับระบบโทษประหารชีวิตที่เป็นความลับ แต่ข้อมูลที่เผยแพร่ไม่สามารถตรวจสอบได้จากแหล่งอื่น และไม่ช่วยให้สามารถประเมินจำนวนโทษประหารชีวิต การประหารชีวิต และนักโทษประหารชีวิตในปี 2564 หรือปีก่อนหน้านี้ได้อย่างถูกต้อง

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังคงติดตามรายงานการใช้โทษประหารชีวิตในปีต่อไป แต่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ว่าการใช้โทษประหารชีวิตใหม่ 119 ครั้ง ซึ่งดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นจากปี 2563 โดยมีการใช้โทษประหารชีวิต 93 ครั้ง สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ มติที่ 03/2563 ที่รับรองโดยสภาตุลาการของศาลประชาชนสูงสุดเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2563 เริ่มมีผลบังคับใช้¹¹⁵ ส่งผลให้ศาลมีแนวปฏิบัติที่ใช้พิจารณาพฤติการณ์ที่สามารถกำหนดโทษที่เบากว่าโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงกรณีที่จำเลยพยายามส่งมอบคืนทรัพย์สินที่ถูกฉ้อโกงไปอย่างน้อยสามในสี่ส่วน และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนและสอบสวนความผิดดังกล่าวเป็นอย่างดี

¹¹³ รัฐสภาตองกา, “รัฐสภารับรองร่างกฎหมายควบคุมยาเสพติด พ.ศ. 2564 แต่ไม่เห็นชอบกับโทษประหารชีวิต”, 1 กันยายน 2564, parliament.gov.to/media-centre/latest-news/latest-news-in-english/842-parliament-passes-the-illicit-drugs-control-bill-2021-but-did-not-endorse-the-death-penalty

¹¹⁴ คณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์/เอชไอวี และป้องกันและควบคุมยาเสพติด และการค้าประเวณี, “Nhiều khó khăn trong thi hành án tử hình”, 11 กันยายน 2564, tiengchuong.chinhphu.vn/nhieu-kho-khan-trong-thi-hanh-an-tu-hinh-11335972.htm

¹¹⁵ คณะผู้พิพากษาแห่งศาลประชาชนสูงสุด, มติที่ 03/2020/NQ-HDTP, 30 ธันวาคม 2563, thuvienphapluat.vn/van-ban/Trach-nhiem-hinh-su/Nghi-quyet-03-2020-NQ-HDTP-ap-dung-quy-dinh-cua-Bo-luat-Hinh-su-ve-toi-pham-tham-nhung-449286.aspx

ยุโรปและเอเชียกลาง

แนวโน้มของภูมิภาค

- ประธานาธิบดีคาซัคสถานลงนามประกาศใช้กฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทุกประเภท
- อาร์เมเนียให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่มีเป้าหมายในการยกเลิกโทษประหารชีวิต
- เบลารุสยังคงเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคนี้ที่ยังคงมีการประหารชีวิต¹¹⁶
- สหพันธรัฐรัสเซียและทาจิกิสถานยังคงปฏิบัติตามข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิต

ประเทศ	การประหารชีวิต ที่บันทึกได้ในปี 2564	การตัดสินประหารชีวิต ที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกตัดสิน ประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
เบลารุส	1+	1	1
คาซัคสถาน	0	0	1
สหพันธรัฐรัสเซีย	0	0	0
ทาจิกิสถาน	0	0	0

พัฒนาการระดับประเทศที่สำคัญ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับรายงานยืนยันว่า ทาง**เบลารุส**ประหารชีวิต วิกตอร์ เปาเลาในเดือนพฤษภาคม ศาลอาชญากรรมยืนยันกับครอบครัวเปาเลาว่าการประหารชีวิตในเดือนสิงหาคมและได้ออกใบมรณบัตรให้¹¹⁷ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติขอให้เบลารุสงดเว้นการประหารวิกตอร์ เปาเลา ระหว่างพิจารณากรณีนี้ ในกรณีคล้ายคลึงกัน คณะกรรมการมีความเห็นว่าเป็นการละเมิดพันธกรณีของเบลารุสในฐานะรัฐภาคีของพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 1 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง¹¹⁸ ในเดือนกรกฎาคม 2562

¹¹⁶ ครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นในปี 2548 ในอุซเบกิสถาน ซึ่งเป็นอีกประเทศหนึ่งในภูมิภาคนี้ที่ประหารชีวิตบุคคล

¹¹⁷ ศูนย์สิทธิมนุษยชนเวียสนา, จากโพสต์ในเฟซบุ๊ก, 17 มีนาคม 2565, facebook.com/niepakaranniu/posts/847695779959663: “วิกตอร์ เปาเลาถูกประหารชีวิตแล้ว” (แปลจากเฟซบุ๊กในภาษาเบลารุส)

¹¹⁸ สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, “เบลารุส: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติประณามการประหารชีวิต”, 11 มีนาคม 2565, ohchr.org/en/press-releases/2022/03/belarus-un-human-rights-committee-condemns-execution, ย่อหน้า 8

ศาลภาควิเทบตัดสินให้ประหารชีวิตวิกตอร์ เปาเลา ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ต่อมาศาลฎีกาพิพากษายืนให้ประหารชีวิตในเดือนพฤศจิกายน 2562¹¹⁹

ในเดือนกันยายน สถานีโทรทัศน์ STV ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล รายงานข่าวว่า วิกตอร์ สกรูติก ถูกประหารชีวิตแล้ว¹²⁰ ในเดือนเดียวกัน น้องสาวของเขายืนยันว่า ครึ่งสุดท้ายที่ได้รับจดหมายจากวิกตอร์คือวันที่ 19 สิงหาคม และเธอกลัวว่าเขาได้ถูกประหารชีวิตไปแล้ว จนถึงสิ้นปี 2564 ทางกรมไม่ได้ยืนยันการประหารชีวิตกับครอบครัวของเขา ศาลภาคมินสค์ตัดสินในการพิจารณาใหม่และลงโทษประหารชีวิตวิกตอร์อีกครั้งในเดือนมกราคม ในคดีการฆ่าผู้สูงวัยสองคน¹²¹

ในเดือนเมษายน ประธานาธิบดีอัลลันชเนเดอร์ ลูกาเซนกา ประกาศภัยโทษต่อพี่น้องอิลเลีย คอสตึช อายุ 22 ปี และสตาบิสเลา คอสตึช อายุ 20 ปี¹²² ก่อนหน้านี้พี่น้องทั้งสองคนเป็นนักโทษประหารชีวิตมาตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 หลังจากศาลฎีกาพิพากษายืนว่าพวกเขามีความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่น ครอบครัวยืนยันว่ามีการส่งตัวชายทั้งสองคนไปยังเรือนจำปกติที่เมืองโซดซินา และได้ไปเยี่ยมพวกเขาเป็นครั้งแรกในเดือนสิงหาคม¹²³ ศูนย์สิทธิมนุษยชนเวียสนายืนยันว่ามีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างอื่น¹²⁴ นับตั้งแต่อัลลันชเนเดอร์ ลูกาเซนกา ขึ้นสู่อำนาจเมื่อปี 2537 มีการลดหย่อนโทษเพียงครั้งเดียวให้กับผู้ต้องโทษประหารชีวิต

วิกตอร์ เซอร์ฮิล เป็นนักโทษประหารชีวิตที่เหลือเพียงหนึ่งคนจนถึงสิ้นปี 2564 อย่างไรก็ตามก็มีความเสี่ยงอย่างมากที่เขาจะถูกประหารชีวิต หลังจากศาลฎีกาพิพากษายืนว่าเขามีความผิดและให้ประหารชีวิตเขาในเดือนมกราคม 2563¹²⁵

ในรายงานพิเศษเดือนพฤษภาคม ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในเบลารุส ให้ข้อสังเกตและแสดงข้อกังวลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการประหารชีวิตแบบลับที่เกิดขึ้น

¹¹⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *วิกตอร์ เปาเลาอาจถูกประหารชีวิตไปแล้ว* (Index: EUR 49/4288/2021), 17 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/documents/eur49/4288/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur49/4288/2021/en/)

¹²⁰ ศูนย์สิทธิมนุษยชนเวียสนา, “นักโทษประหารชีวิต วิกตอร์ สกรูติก ถูกประหารชีวิตแล้ว ตามรายงานทางทีวีของรัฐ”, 6 กันยายน 2564, spring96.org/en/news/104882

¹²¹ ศูนย์สิทธิมนุษยชนเวียสนา, “ผู้ชายถูกตัดสินประหารชีวิตในการพิจารณาใหม่ที่เมืองสลัค”, 15 มกราคม 2564, dp.spring96.org/en/news/101329

¹²² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สตาบิสเลา และอิลเลีย คอสตึชได้รับการลดหย่อนโทษ* (Index: EUR 49/4338/2021), 24 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/07/EUR4943382021ENGLISH.pdf](https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/07/EUR4943382021ENGLISH.pdf)

¹²³ ศูนย์สิทธิมนุษยชนเวียสนา, “ไม่ต้องกลัวอีกต่อไป พวกเขาอาจถูกนำตัวไปประหารชีวิตแล้วก็ได้” พี่น้องคอสตึชได้พบกับครอบครัวเป็นครั้งแรกหลังการอภัยโทษ”, 18 สิงหาคม 2564, dp.spring96.org/en/news/104711

¹²⁴ ศูนย์สิทธิมนุษยชนเวียสนา, “ไม่ต้องกลัวอีกต่อไป พวกเขาอาจถูกนำตัวไปประหารชีวิตแล้วก็ได้” พี่น้องคอสตึชได้พบกับครอบครัวเป็นครั้งแรกหลังการอภัยโทษ”, 18 สิงหาคม 2564, dp.spring96.org/en/news/104711

¹²⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *เบลารุสจะต้องไม่ประหารชีวิตวิกตอร์ เซอร์ฮิล* (Index: EUR 49/1845/2020), 19 กุมภาพันธ์ 2563, [amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/EUR4918452020ENGLISH.pdf](https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/EUR4918452020ENGLISH.pdf)

ในเบลารุส เธอได้เน้นว่า ทางทหารเบลารุสยังคงประหารชีวิตบุคคลโดยไม่แจ้งให้นักโทษหรือครอบครัวทราบล่วงหน้า นอกจากนั้น ทางทหารไม่ได้เปิดเผยต่อครอบครัวว่ามีการนำศพไปฝังที่ใด ภายหลังการประหารชีวิต¹²⁶

ในเดือนกรกฎาคม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รับรองความเห็นในกรณีของอเล็กเซ มิคาเลนยา โดยมีข้อสรุปว่าเบลารุสละเมิดสิทธิที่จะมีชีวิตรอด สิทธิที่จะมีอิสรภาพส่วนบุคคล และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมของมิคาเลนยา ซึ่งได้รับรองตามข้อ 6 9(3) 14(2) และ (3)(e) ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง¹²⁷ แม้ว่าในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 คณะกรรมการได้ขอให้เบลารุสงดเว้นการประหารชีวิตอเล็กเซ มิคาเลนยา ระหว่างพิจารณาคำร้องของเขา แต่ก็ยังคงมีการประหารชีวิตนักโทษคนดังกล่าวในกรุงมินสค์ในปีเดียวกัน โดยทางการเบลารุสไม่ได้เปิดเผยวันที่อย่างชัดเจน คณะกรรมการมีข้อสรุปว่า การไม่เคารพต่อคำร้องขอให้มีการชดเชยชีวิต การที่เบลารุสได้ละเมิดพันธกรณีในฐานะที่เป็นรัฐภาคีของพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 1 ของกติกา¹²⁸

ในวันที่ 29 ธันวาคม ประธานาธิบดีอาเล็กซานเดอร์ ลูคาเชนโก แห่ง**คาซัคสถาน** ลงนามประกาศใช้กฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตที่ใช้กับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา และจากกฎหมายระดับพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เท่ากับเป็นการยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทุกประเภท¹²⁹ ร่างกฎหมายนี้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนโทษให้กับนักโทษประหารชีวิตที่เหลืออยู่เพียงคนเดียว

¹²⁶ รายงานของผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเบลารุส, 4 พฤษภาคม 2564, UN Doc. A/HRC/47/49, ย่อหน้า 32

¹²⁷ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC), ความเห็นที่รับรองโดยคณะกรรมการตามข้อ 5(4) ของพิธีสารเลือกรับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารที่ 3105/2018, 21 กันยายน 2564, UN Doc. CCPR/C/132/D/3105/2018, ย่อหน้า 8.1-9

¹²⁸ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC), ความเห็นที่รับรองโดยคณะกรรมการตามข้อ 5(4) ของพิธีสารเลือกรับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารที่ 3105/2018, 21 กันยายน 2564, UN Doc. CCPR/C/132/D/3105/2018, ย่อหน้า 9

¹²⁹ รองนายกรัฐมนตรีคาซัคสถานยืนยันในจดหมายถึงแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลว่า มีการประกาศใช้กฎหมายใหม่เพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์ของทางการแล้ว, Egemen Kazakhstan, วันที่ 30 ธันวาคม 2564

ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ

แนวโน้มของภูมิภาค

- การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในภูมิภาคนี้เพิ่มขึ้น 19% เทียบกับปี 2563 โดย 60% ของการประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในภูมิภาคเกิดขึ้นที่อิหร่าน
- การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้เพิ่มขึ้นอย่างมากในอิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย และเยเมน แต่ลดลงในอิรักและลดลงอย่างมากในอียิปต์
- โทษประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้เพิ่มขึ้น 32% โดยเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในอียิปต์ อิรัก และเลบานอน

ประเทศ	การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	การตัดสินประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
แอลจีเรีย	0	9	1,000+
บาห์เรน	0	0	26+
อียิปต์	83+	356+	+
อิหร่าน	314+	+	+
อิรัก	17+	91+	8,000+
อิสราเอล ¹³⁰	0	0	0
จอร์แดน	0	11+	122+
คูเวต	0	5+	+
เลบานอน	0	12+	+
ลิเบีย	0	+	+
โมร็อกโก/ ซาฮาราตะวันตก ¹³¹	0	1	82
โอมาน	+	+	+
ปาเลสไตน์ (รัฐ)	0	21+ ¹³²	215+
กาตาร์	0	+	+
ซาอุดีอาระเบีย	65	8+	32+
ซีเรีย	24+	+	+
ตูนิเซีย	0	3+	89+

¹³⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลจัดว่า อิสราเอลเป็นประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทั่วไป เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะกับความผิดอาญาที่เป็นข้อยกเว้น เช่น ความผิดตามกฎหมายทหาร หรือความผิดที่เกิดขึ้นในพฤติการณ์ที่เป็นข้อยกเว้น การประหารชีวิตครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นในปี 2505

¹³¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลจัดว่า โมร็อกโก/ซาฮาราตะวันตกเป็นประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทั่วไป เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะกับความผิดอาญาที่เป็นข้อยกเว้น การประหารชีวิตครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นในปี 2537

¹³² เป็นโทษประหารชีวิตที่เป็นผลมาจากคำสั่งศาลของรัฐบาลกลุ่มฮามาส ที่ปกครองโดยพฤตินัยในฉนวนกาซา

ประเทศ	การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	การตัดสินประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
สหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์	1+	9+	+
เยเมน	14+	298+	+

มีข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือเพิ่มขึ้นในปี 2564 การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้เพิ่มขึ้น 19% จาก 437 ครั้งในปี 2563 เป็น 520 ครั้งในปี 2564 และโทษประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้เพิ่มขึ้น 32% จาก 632 ครั้งในปี 2563 เป็น 834 ครั้งในปี 2564

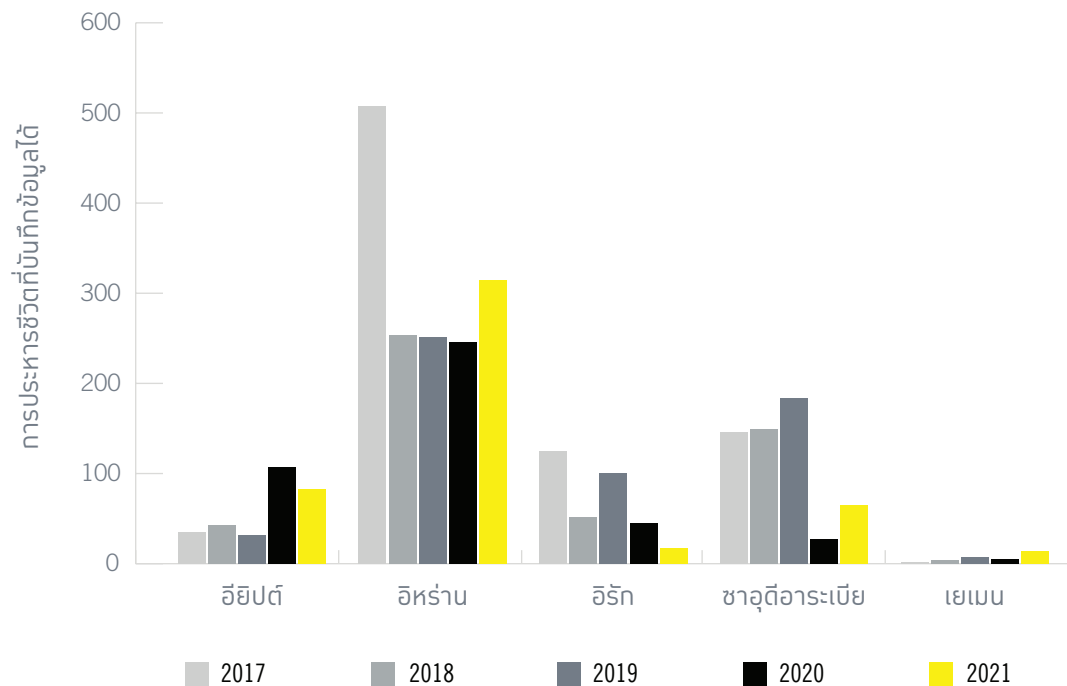
แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการประหารชีวิตได้ในเจ็ดประเทศในภูมิภาคนี้ ได้แก่ อียิปต์ อิหร่าน อิรัก ซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และเยเมน การเพิ่มขึ้นโดยทั่วไปของการประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564 เป็นเพราะการประหารชีวิตในอิหร่าน ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเพิ่มขึ้น 28% จาก 246 ครั้งในปี 2563 เป็น 314 ครั้งในปี 2564 และซาอุดีอาระเบีย มีการประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้เพิ่มขึ้นกว่าสองเท่า จาก 27 ครั้งเป็น 65 ครั้ง การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในเยเมน ภายใต้ระบอบปกครองโดยพฤตินัยของกลุ่มฮูตี เพิ่มขึ้นเกือบสามเท่า จากห้าครั้งในปี 2563 เป็น 14 ครั้งในปี 2564 ในทำนองเดียวกัน มีข้อมูลการประหารชีวิตหมู่ของนักโทษ 24 คนในซีเรีย ซึ่งเป็นประเทศที่ไม่ได้เผยแพร่ข้อมูล ส่งผลให้ทางองค์กรไม่สามารถบันทึกตัวเลขอย่างชัดเจน ในปี 2564 ได้ ตรงข้ามกับประเทศที่กล่าวมานี้ การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในอียิปต์ ลดลง 22% จาก 107 ครั้งในปี 2563 เป็น 83 ครั้งในปี 2564 และลดลงอย่างมากในอิรัก จาก 45 ครั้งเป็น 17 ครั้ง หรือคิดเป็น 62% การประหารชีวิตในอิหร่านคิดเป็น 60% ของข้อมูลการประหารชีวิตที่บันทึกได้ในภูมิภาคนี้

สหรัฐอเมริกาเอมิเรตส์ประหารชีวิตหนึ่งคนเป็นอย่างน้อย หลังไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตในปี 2563 ส่วนในกาตาร์ มีข้อมูลการประหารชีวิตหนึ่งครั้งในปี 2563 และไม่มีเลยในปี 2564

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตได้ทั้งภูมิภาค ยกเว้นอิสราเอล ซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทั่วไปเท่านั้น¹³³ และบาห์เรน เทียบกับปีก่อนหน้า โทษประหารชีวิตที่บันทึกได้เพิ่มขึ้นในแทบทุกประเทศที่ยังมีกฎหมายให้ใช้โทษดังกล่าว รวมทั้งเพิ่มขึ้นอย่างมากในอียิปต์ (จาก 264 ครั้งเป็น 356 ครั้ง) อิรัก (จาก 27 ครั้งเป็น 91 ครั้ง) เลบานอน (จากหนึ่งครั้งเป็น 12 ครั้ง) และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในเยเมน (จาก 269 ครั้งเป็น 298 ครั้ง) ในขณะที่จำนวนลดลงในตูนิเซีย (จากแปดครั้งเป็นสามครั้ง)

¹³³ ประเทศซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะกับความผิดอาญาที่เป็นข้อยกเว้น เช่น ความผิดตามกฎหมายทหาร หรือความผิดที่เกิดขึ้นในพฤติการณ์ที่เป็นข้อยกเว้น

ภาพที่ 9: การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในอียิปต์ อิหร่าน อิรัก ซาอุดีอาระเบีย และเยเมน ระหว่างปี 2560-2564

รวมการใช้โทษประหารชีวิตที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2560-2564

พัฒนาการระดับประเทศที่สำคัญ

ในเดือนกุมภาพันธ์ ศาลอาญาดาร์ เอล ไบดา กรุงอัลเจีย ของ**แอลจีเรีย** สั่งประหารชีวิตนักโทษชายแปดคน โดยเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยเจ็ดคน หลังตัดสินว่าพวกเขามีความผิดในข้อหาลักพาตัว ทรมาณ และดัดศิระโกต์นำเที่ยวภูเขาชาวฝรั่งเศสเมื่อปี 2557 การพิจารณาเกิดขึ้นในเวลาเพียงหนึ่งวัน¹³⁴ ทำให้เกิดข้อกังวลงอย่างมากต่อกระบวนการที่ไม่เป็นธรรมนี้

แม้ว่าแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลจัดว่าประเทศนี้เป็นประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ แต่ก็ยังคงเป็นประเทศที่มีนักโทษประหารชีวิตอยู่อย่างน้อย 1,000 คน

ศาลสูงสุดใน**บาห์เรน**กลับคำพิพากษาที่ตัดสินว่าชายคนหนึ่งมีความผิดและเคยถูกศาลอาญาสั่งประหารชีวิตเมื่อปี 2562 ในข้อหาฆ่าพี่ชายในช่วงหนึ่งปีก่อนหน้า ศาลสูงสุดมีคำพิพากษาเช่นนี้

¹³⁴ โปรดดู ยกตัวอย่างเช่น Al Jazeera, “การพิจารณาในแอลจีเรียเริ่มขึ้นในคดีลักพาตัวและสังหารนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส”, 18 กุมภาพันธ์ 2564, [aljazeera.com/news/2021/2/18/algeria-trial-opens-in-is-affiliate-beheading-of-french-tourist](https://www.aljazeera.com/news/2021/2/18/algeria-trial-opens-in-is-affiliate-beheading-of-french-tourist); Elmasaa, “يواز مد كلام ي سبئر لا مهتملا م ادعلا”, 20 กุมภาพันธ์ 2564, el-masaa.com/dz/يواز-مد-كلام-ي-سبئر-لا-مهتملا-م-ادعلا/

หลังรับฟังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ระบุว่า ชายคนดังกล่าวมีอาการไบโพลาร์ ศาลสั่งให้กักตัวเขาไว้ในโรงพยาบาลโรคจิตเวชแทน¹³⁵

แม้ว่าจำนวนการประหารชีวิตที่บันทึกได้ในอียิปต์จะลดลง 22% ในปี 2564 (จาก 107 ครั้งในปี 2563 เป็น 83 ครั้งในปี 2564) แต่ยังคงเป็นหนึ่งในประเทศชั้นนำของการประหารชีวิตของโลก โดยนักโทษที่ถูกประหารชีวิตอย่างน้อยแปดคนเป็นผู้หญิง บางคนถูกประหารแบบลับโดยไม่แจ้งให้ครอบครัวและบุคคลอื่นเป็นที่รักทราบ และปฏิเสธไม่ให้เข้าเยี่ยมเป็นครั้งสุดท้าย ซึ่งขัดกับกฎหมายภายในประเทศของอียิปต์เอง

อย่างไรก็ดี ศาลอียิปต์สั่งประหารชีวิตบุคคลอย่างน้อย 356 คนในปี 2564 เพิ่มขึ้น 34% เมื่อเทียบกับข้อมูลตามรายงานของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลในปี 2563 (อย่างน้อย 264 ครั้ง) และถือเป็นตัวเลขการใช้โทษประหารชีวิตสูงสุดเท่าที่บันทึกได้ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ตามข้อมูลระดับโลกในปี 2564

ในวันที่ 25 ตุลาคม ประธานาธิบดีอับเดล ฟัตตาห์ อัล-ซีซี ประกาศว่าจะไม่ขยายสถานการณ์ฉุกเฉินในประเทศ หลังมีประกาศดังกล่าวตั้งแต่ปี 2560 ซึ่งส่งผลให้ยุติการพิจารณาคดีในศาลความมั่นคงในสถานการณ์ฉุกเฉิน (ESSCs) ซึ่งเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายฉุกเฉิน และที่ผ่านมาได้สั่งประหารชีวิตบุคคลภายหลังการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง แม้ว่าการยุติสถานการณ์ฉุกเฉินจะทำให้ทางการไม่สามารถส่งคดีใหม่เข้าสู่การพิจารณาของศาลฉุกเฉินได้ แต่คดีที่ถูกฟ้องไปแล้วก็ยังคงต้องได้รับการพิจารณาในศาลดังกล่าวต่อไป¹³⁶ ขณะที่มีการยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉิน มีผู้ชายอย่างน้อย 36 คนที่เสี่ยงจะถูกประหารชีวิต โดยพวกเขาถูกศาล ESSCs ตัดสินว่ามีความผิดและสั่งประหารชีวิตภายหลังการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมและไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง ส่วนจำเลยคนอื่นยังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีในศาล ESSCs ในคดีซึ่งมีโทษประหารชีวิต¹³⁷ ในเดือนกรกฎาคม ศาล ESSCs ในเมืองราเซด รับฟัง “คำสารภาพ” ที่ได้มาจากการทรมาน และตัดสินว่าชาย 16 คนมีความผิดฐานเกี่ยวข้องกับการสังหารตำรวจและความรุนแรงอื่น ๆ และสั่งให้ประหารชีวิตพวกเขา

ในวันที่ 4 กรกฎาคม เมาดิซ ฮัสซัน นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์วัย 27 ปีจากเมืองอเล็กซานเดรีย ถูกประหารชีวิตที่เรือนจำชั้นอุทธรณ์กรุงไคโร หลังจากศาล ESSCs ตัดสินว่าเขามีความผิดฐานสังหารตำรวจสองนายและพยายามฆ่าเจ้าหน้าที่คนอื่น และถูกสั่งประหารชีวิตในเดือนมิถุนายน 2563 เขาถูกจับในเดือนเมษายน 2561 หนึ่งเดือนหลังเหตุการณ์สังหาร และถูกบังคับให้สูญหายไป

¹³⁵ Al-Ayam, “يُنَادِي بَارِطُضَابُ مِتْبَاصِلًا بِجَبْسِ «مَدْعِيٍّ» بِمُوكَمِّ مَهْتَمَةٍ دَاءِ رِيْبٍ تَحِيَاظُ قِيَادَتِهِ”, 24 กุมภาพันธ์ 2564, alayam.com/online/local/895306/News.html

¹³⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อียิปต์: ยุติการไต่สวนโดยศาลฉุกเฉิน”, 31 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/10/egypt-stop-trials-by-emergency-courts/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/10/egypt-stop-trials-by-emergency-courts/)

¹³⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อียิปต์: การพิจารณาคดีใหม่ต่อชาย 36 คนที่ต้องโทษประหารชีวิต ภายหลังการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรมในศาลฉุกเฉิน”, 8 พฤศจิกายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/11/egypt-retry-36-men-facing-execution/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/11/egypt-retry-36-men-facing-execution/)

สองเดือน ก่อนจะปรากฏตัวในวิดีโอขณะที่ให้การ “สารภาพ” ซึ่งมีการออกอากาศผ่านสื่อของอียิปต์ในเดือนมิถุนายน 2561¹³⁸

ในวันที่ 9 พฤษภาคม ทางการได้ประหารชีวิตแบบลับเหยื่ออีกคนหนึ่งที่ถูกทรมานเพื่อบังคับให้ “รับสารภาพ” วาเอล เกวาดรอส หรือที่รู้จักกันในชื่อ คุณพ่อไอเซย์ห์ ถูกศาลอาญาดามันเอาร์สั่งประหารชีวิตในเดือนเมษายน 2562 ในข้อหาสังหารมิชอป อันบา เอพิฟาเนียส¹³⁹ โดยศาลได้รับฟัง “คำสารภาพ” ที่ได้มาจากการทรมาน เป็นหลักฐานเพื่อเอาผิดกับเขา ในคำแถลงทางวิดีโอที่เสนอต่อศาล ซึ่งแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้รับชม วาเอล เกวาดรอส อธิบายสภาพที่เขาตกเป็นเหยื่อการทรมานของเจ้าหน้าที่ความมั่นคง รวมทั้งการถูกบังคับให้สูญหาย ถูกจับเปลือยกาย ถูกซ้อม และถูกช็อตด้วยไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม ศาลสูงสุดพิพากษายืนว่าเขามีความผิดและให้รับโทษประหารชีวิตในเดือนกรกฎาคม 2563¹⁴⁰

ทางการยังคงประหารชีวิตหมู่ต่อไป โดยเป็นผลมาจากการพิจารณาดีเพื่อลงโทษแบบหมู่ ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง โดยปรกติแล้ว การพิจารณาคดีแบบหมู่เช่นนี้ทำให้กระบวนการที่เป็นธรรมเพื่อรับฟังหลักฐานของจำเลยแต่ละคนแทบไม่เกิดขึ้นเลย หากแต่เป็นการพิจารณาคดีต่อจำเลยหลายสิบคน หรือหลายร้อยคนรวม ๆ กันในครั้งเดียว ความยุติธรรมเช่นนี้เป็นสิ่งที่เลวร้ายมาก เมื่อกระบวนการเช่นนี้นำไปสู่การสั่งประหารชีวิต สิทธิในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมยังถูกละเมิดในลักษณะอื่นอีกเช่นกันที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการพิจารณาแบบหมู่ ในวันที่ 26 เมษายน ช่วงเดือนรอมฎอน ทางการอียิปต์ได้ทำการประหารชีวิตบุคคลเก้าคน ซึ่งรวมถึงชายอายุ 82 ปี พวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของนักโทษที่ถูกศาลอาญาเมืองกิซาสั่งประหารชีวิตในการพิจารณาคดีเพียงครั้งเดียวในปี 2557 ในคดีเกี่ยวกับการโจมตีสถานีตำรวจเมืองเคอร์ดาดา ในเดือนสิงหาคม 2556 ซึ่งส่งผลให้ตำรวจ 13 นายเสียชีวิต กระบวนการนี้มีปัญหายิ่งขึ้นเมื่อพิจารณาว่าจำเลยไม่ได้รับสิทธิให้เข้าถึงทนายความ และถูกบังคับให้ “รับสารภาพ” ในการพิจารณาคดีใหม่เมื่อปี 2560 โดยศาลอาญากรุงไคโร จำเลยทั้ง 20 คนก็ยังคงถูกสั่งประหารชีวิตอยู่ดี และในเดือน

¹³⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่มีข้อมูล (มีการเก็บรายละเอียดด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย), ตุลาคม 2564

¹³⁹ Mada Masr, “อดีตพระถูกประหารชีวิต ทนายความบอกว่าครอบครัวได้รับแจ้งหลังการประหารชีวิตแล้ว”, 9 พฤษภาคม 2564, madamasr.com/en/2021/05/09/news/u/former-monk-executed-lawyer-says-family-only-informed-after-execution/

¹⁴⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิต ในปี 2563 (Index: ACT 50/3760/2021), เมษายน 2564, amnesty.org/en/documents/act50/3760/2021/en/, หน้า 39; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อียิปต์: พระที่ถูกทรมานเสียชีวิตอย่างโหดร้ายจะถูกประหารชีวิต: วาเอล เกวาดรอส (Index: MDE 12/4033/2021), 27 เมษายน 2564, amnesty.org/en/documents/mde12/4033/2021/en/

กันยายน 2561 ศาลฎีกาอียิปต์พิพากษายืนให้ประหารชีวิตพวกเขา¹⁴¹ สองวันหลังการประหารชีวิตแบบหมู่ในวันที่ 28 เมษายน นักโทษประหารชีวิตอีกแปดคนในคดีเดียวกันก็ถูกประหารชีวิต¹⁴²

ในวันที่ 14 มิถุนายน ศาลฎีกาเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตให้กับนักโทษชาย 31 คนที่เคยถูกศาลสั่งประหารชีวิตเมื่อปี 2561 จากการมีส่วนร่วมในการชุมนุมประท้วงและความรุนแรงทางการเมืองอื่น ๆ ที่จัตุรัสราบา อัล-อตาเวีย หลังการปราบปรามอย่างรุนแรงในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม 2556 อย่างไรก็ดี ศาลพิพากษายืนให้ประหารชีวิตจำเลย 12 คน รวมทั้งแกนนำระดับสูงของกลุ่มภราดรภาพมุสลิม¹⁴³ ในเบื้องต้น ศาลอาญาแผนกคดีก่อการร้ายตัดสินว่าพวกเขามีความผิด ในเดือนกันยายน 2561 ภายหลังการพิจารณาแบบหมู่ที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่งต่อจำเลย 739 คน ทั้งศาลอาญากรุงไคโรและศาลฎีกาต่างไม่สามารถพิสูจน์ความผิดทางอาญาของแต่ละบุคคล และไม่ได้สั่งให้สอบสวนต่อข้อกล่าวหาของจำเลยว่าได้ตกเป็นเหยื่อการบังคับให้สูญหายและการทรมานภายหลังการจับกุม ทนายจำเลยร้องเรียนว่าถูกห้ามไม่ให้ให้คำปรึกษาหารือกับลูกความอย่างเป็นทางการเป็นส่วนตัว ไม่สามารถชกค้ำพยานฝ่ายโจทก์ และไม่สามารถเสนอบัญชีพยานฝ่ายจำเลยได้¹⁴⁴

ใน**อิหร่าน** จำนวนการประหารชีวิตที่บันทึกได้โดยแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเพิ่มขึ้น 28% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (จาก 246 ครั้งเป็น 314 ครั้ง) ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของการประหารชีวิตสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเชื่อว่า ตัวเลขที่แท้จริงน่าจะสูงกว่านี้มาก เนื่องจากทางการอิหร่านไม่ให้สถิติเกี่ยวกับการประหารชีวิต และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่าง ๆ ของอิหร่าน ซึ่งมีประชากรชาติพันธุ์และชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และเข้าถึงได้ยาก จำนวนการประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564 นับเป็นจำนวนสูงสุดตั้งแต่ปี 2560 เป็นทิศทางที่ตรงข้ามกับการลดลงปีต่อปีนับตั้งแต่มีการบันทึกข้อมูล มีการประหารชีวิตที่บันทึกได้สูงสุดในเดือนกันยายน เฉพาะในเดือนดังกล่าว ทางกรอิหร่านประหารชีวิตอย่างน้อย 48 คน การประหารชีวิตมักเป็นผลมาจากการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง โดยมักมีการรับฟัง “คำสารภาพ” ที่ได้มาจากการทรมาน มักมีการใช้โทษประหารชีวิตโดยเฉพาะต่อชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อยในข้อหาที่กำกวม อย่างเช่น “แสดงความเป็นปรปักษ์ต่อพระเจ้า” และเป็นเครื่องมือปราบปรามทางการเมือง การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้น้อย 19% (61 ครั้ง) เกิดขึ้นกับสมาชิกชนกลุ่มน้อยบาลูชี

¹⁴¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อียิปต์: นักโทษเก้าคนถูกประหารชีวิตในการประหารชีวิตอย่างเลือดเย็นช่วงเดือนรอมฎอน”, 26 เมษายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/04/egypt-nine-people-put-to-death-in-chilling-ramadan-executions-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/04/egypt-nine-people-put-to-death-in-chilling-ramadan-executions-2/)

¹⁴² Al Jazeera Live (Arabic), “تضيقة في نير خاً 8 ق حرم ادعلا مكد فندت تير صملا تاطلسا”, 28 เมษายน 2564, 1-m6426.azureedge.net/news/2021/4/28/تضيقة-في-نير-خا-8-ق-حرم-ادعلا-مكد-فندت-تير-صملا-تاطلسا/

¹⁴³ Al Jazeera, “อียิปต์พิพากษายืนให้ประหารชีวิตสมาชิก 12 คนของกลุ่มภราดรภาพมุสลิม”, 14 มิถุนายน 2564, [aljazeera.com/news/2021/6/14/egypt-upholds-death-penalty-for-12-muslim-brotherhood-members](https://www.aljazeera.com/news/2021/6/14/egypt-upholds-death-penalty-for-12-muslim-brotherhood-members); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อียิปต์: พินาศยยืนให้ประหารชีวิตจำเลย 12 คน หลังการพิจารณาคดีแบบหมู่ที่น่าละอาย”, 14 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/06/egypt-death-sentences-upheld-for-12-defendants-after-shameful-mass-trial/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/06/egypt-death-sentences-upheld-for-12-defendants-after-shameful-mass-trial/)

¹⁴⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ชาย 12 คนเสี่ยงที่จะถูกประหารชีวิต หลังการไต่สวนคดีที่ไม่เป็นธรรม* (Index: MDE 12/4415/2021), 8 กรกฎาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/mde12/4415/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde12/4415/2021/en/)

ที่มีสัดส่วนประมาณ 5% ของประชากรอิหร่าน จำนวนผู้หญิงที่ถูกประหารชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างมาก เช่นกัน จากเก้าคนในปี 2563 เป็น 14 คนในปี 2564 นอกจากนั้น ยังมีการประหารชีวิตเยาวชนสามคน ได้แก่ ซาจิต ชันจารี อาร์มาน อับโดลาลี และอาลี อัคบาร์ โมฮัมหมัดดี ซึ่งเป็นเด็กขณะที่กระทำความผิด แต่ศาลยังคงสั่งลงโทษ¹⁴⁵

การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ 159 ครั้ง หรือ 51% ของการประหารชีวิตทั้งหมด เกิดขึ้นกับคดีฆ่าผู้อื่น ตามกฎหมายอิหร่านจะมีการใช้โทษประหารชีวิตในคดีฆ่าผู้อื่นตามหลักการ *qesas* (“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”) หลังจากศาลตัดสินว่ามีความผิดแล้ว กฎหมายอนุญาตให้ครอบครัวของผู้เป็นเหยื่อมีอำนาจเสนอขอและดำเนินการประหารชีวิตได้ หรือสามารถขอให้มีการอภัยโทษ โดยแลกกับการจ่ายเป็นเงิน *diyah* (“เงินเลือด”)¹⁴⁶

มีการบันทึกข้อมูลจำนวนการประหารชีวิต 132 ครั้งในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คิดเป็น 42% ของการประหารชีวิต เพิ่มขึ้นกว่าห้าเท่าจากปี 2563 (23 ครั้ง) แม้การแก้ไขกฎหมายปราบปรามยาเสพติดจะมีผลบังคับใช้แล้วในเดือนพฤศจิกายน 2560 แต่กฎหมายก็ยังกำหนดให้มีโทษประหารชีวิตเชิงบังคับ กรณีที่ศาลตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐานครอบครองยาในปริมาณหนึ่ง โดยปริมาณเหล่านี้จะแปรผันไปตามชนิดของยาเสพติดแต่ละประเภท¹⁴⁷

ทางการอิหร่านประหารชีวิตสมาชิกชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ชาวอาหรับอวาซี บาลูชี และเคิร์ด ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกปฏิบัติและการปราบปรามชนกลุ่มน้อยที่ฝังรากลึกมาเป็นเวลานาน¹⁴⁸

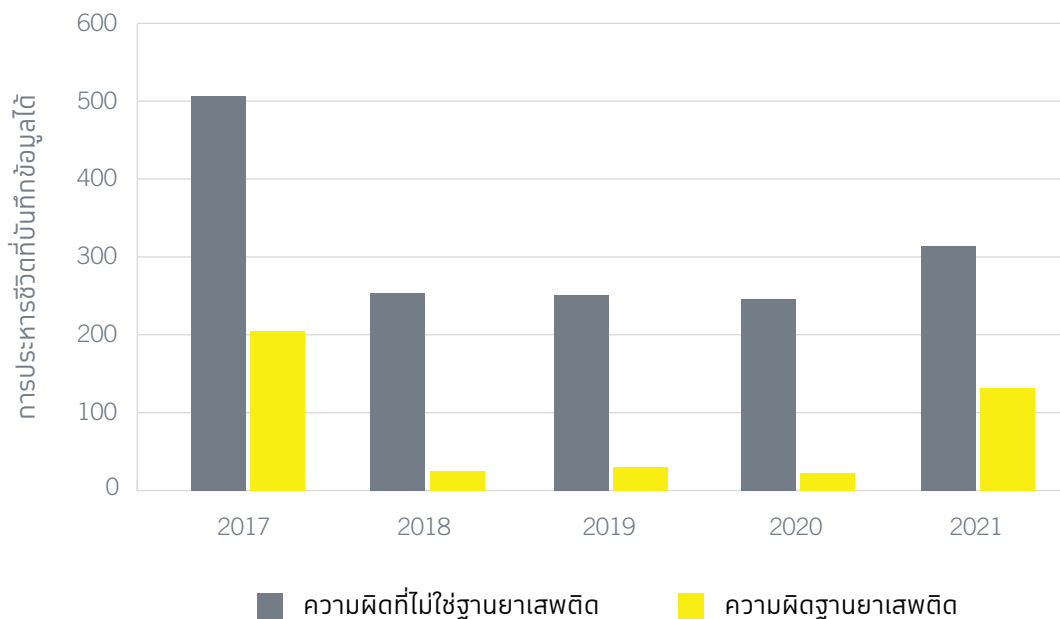
¹⁴⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อิหร่าน: การประหารชีวิตแบบลับต่อชายหนุ่มที่ถูกจับกุมขณะมีอายุ 15 ปี เป็นการละเมิดสิทธิเด็กอย่างร้ายแรง”, 4 สิงหาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/08/iran-secret-execution-of-young-man-arrested-at-15-a-cruel-assault-on-child-rights/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/08/iran-secret-execution-of-young-man-arrested-at-15-a-cruel-assault-on-child-rights/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, การประหารชีวิตเยาวชนที่ถูกทรมาน เน้นให้เห็นความการุณของระบบ *qesas* (“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”) ของอิหร่าน (Index: MDE 13/5049/2021), 26 พฤศจิกายน 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/5049/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/5049/2021/en/) งานวิจัยของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ยืนยันว่า อาลี อัคบาร์ โมฮัมหมัดดี เป็นเด็กขณะที่เขากระทำความผิด และเป็นเหตุให้ถูกประหารชีวิต

¹⁴⁶ สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ระบบ *qesas* (“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”) ในอิหร่าน, โปรดดู แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, การประหารชีวิตเยาวชนที่ถูกทรมาน เน้นให้เห็นความการุณของระบบ *qesas* (“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”) ของอิหร่าน (Index: MDE 13/5049/2021), 26 พฤศจิกายน 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/5049/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/5049/2021/en/)

¹⁴⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อิหร่านต้องไม่ทำลายโอกาสที่จะยุติการประหารชีวิตสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”, 28 กรกฎาคม 2560, [amnesty.org/en/latest/news/2017/07/iran-must-not-squander-opportunity-to-end-executions-for-drug-related-offences/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/07/iran-must-not-squander-opportunity-to-end-executions-for-drug-related-offences/)

¹⁴⁸ โปรดดูตัวอย่างเช่น แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อิหร่าน: นักโทษชาวบาลูชีและชาวอาหรับอวาซีเสี่ยงอย่างยิ่งท่ามกลางการประหารชีวิตที่เพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ”, 4 กุมภาพันธ์ 2564, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/02/iran-eight-baluchi-and-ahwazi-arab-prisoners-at-risk-amid-alarming-rise-in-executions/>

ภาพที่ 10: การประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในอิหร่านระหว่างปี 2560-2564

เมห์ราน นารูอี

เมห์ราน นารูอี เป็นชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์บาลูชี เขาถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม ที่เรือนจำดัสต์เกด จังหวัดเอสฟาฮาน หลังศาลเคยสั่งประหารชีวิตเมื่อหลายปีก่อนในคดียาเสพติด ภายหลังจากถูกจับกุม เมห์ราน นารูอีตกเป็นเหยื่อการทรมาน รวมทั้งการบังคับให้สูญหาย บังคับให้รับ “คำสารภาพ” เกี่ยวกับความผิดตามข้อกล่าวหา แม้ว่าในเวลาต่อมา เมห์ราน นารูอีจะขอถอน “คำสารภาพ” ดังกล่าวและแจ้งต่อศาลว่าเป็นคำสารภาพที่ได้มาจากการทรมาน แต่ศาลก็ยังคงรับฟัง “คำสารภาพ” นั้น และใช้เป็นหลักฐานเพื่อเอาผิดกับเขา เมห์ราน นารูอีถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าถึงทนายความในชั้นสอบสวน รวมทั้งในระหว่างการไต่สวน ศาลฎีกาพิพากษายืนความผิดในโทษประหารชีวิตของเขา¹⁴⁹

↑ © เมห์ราน นารูอี © ภาพส่วนบุคคล

¹⁴⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อิหร่าน: นักโทษชาวบาลูชีสองคนเสี่ยงจะถูกประหารชีวิต: อาเหม็ด रिจี และเมห์ราน นารูอี (Index: MDE 13/3711/2021), 18 กุมภาพันธ์ 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/3711/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/3711/2021/en/)

เฮดาร์ โคบานี

ทางการอิหร่านประหารชีวิตเฮดาร์ โคบานี ชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดของอิหร่าน โดยทำการประหารชีวิตแบบลับ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคมที่เรือนจำชานันดัจ จังหวัดเคอร์ดีสถาน และไม่ได้แจ้งล่วงหน้าให้ครอบครัวหรือทนายความทราบ จากนั้นก็ฝังศพเขาเป็นความลับ ในวันที่ 21 มกราคม 2563 ภายหลังการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง ศาลคณะปฏิวัติที่เมืองชานันดัจ พิจารณาว่าเฮดาร์ โคบานี มีความผิดในข้อหา *baghi* (“การใช้อาวุธเพื่อต่อต้านรัฐ”) และสั่งประหารชีวิตเขาในคดีเกี่ยวกับการสังหารชายสามคน ซึ่งมีรายงานว่า เป็นเจ้าหน้าที่ของกองกำลังทหารบ้านบาซิจเมื่อเดือนกันยายนและตุลาคม 2559 โดยกลุ่มผู้สังหารเป็นสมาชิกของพรรคประชาธิปไตย

↑ © เฮดาร์ โคบานี © ภาพส่วนบุคคล

ชาวเคิร์ดในอิหร่าน ในคำพิพากษา ศาลยอมรับว่า เฮดาร์ โคบานี ไม่เคยจับอาวุธและศาลได้รับฟัง “คำสารภาพ” ของเขาเป็นหลักฐาน แม้เขาจะบอกว่าเป็นคำสารภาพที่ได้มาจากการทรมาน โดยระบุว่า เขา “ยอมรับ” ว่าได้ให้การสนับสนุนต่อผู้ก่อเหตุสังหารครั้งนี้ รวมทั้งการขับรดาไปและพาออกจากสถานที่สังหาร ในเดือนสิงหาคม 2563 ศาลฎีกาแผนกที่ 27 พิจารณาให้ประหารชีวิตเขา โดยไม่คำนึงถึงการละเมิดหลักการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมหลายประการ ทั้งในแง่ขั้นตอนปฏิบัติและพยานหลักฐาน นอกเหนือจากเป็นการละเมิดหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งอนุญาตให้ใช้โทษประหารชีวิตกับ “อาชญากรรมที่ร้ายแรง” เท่านั้น กล่าวคือความผิดในลักษณะที่มีความรุนแรงสุดโต่ง รวมทั้งการสังหารโดยเจตนา¹⁵⁰

ในหลายกรณี ทั้งผู้ที่ถูกประหารชีวิตและครอบครัวยังต้องทุกข์ทรมานยิ่งขึ้น การประหารชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างเป็นความลับ ไม่มีการแจ้งให้ทนายความหรือครอบครัวทราบล่วงหน้า และไม่ให้อีกโอกาสครอบครัวกล่าวคำร่ำลา ภายหลังการประหารชีวิตแบบลับหลายครั้ง โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ หน่วยงานราชทัณฑ์มักจะนำศพของผู้ที่ถูกประหารชีวิตไปฝังในที่ลับ ครอบครัวถูกปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงไม่ให้มีโอกาสดูศพหรือศพของลูกหลานที่รัก ทั้งปฏิเสธไม่ให้เข้าถึงหรือได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ฝังศพ เป็นเหตุให้ครอบครัวเหล่านี้ต้องตกเป็นเหยื่ออย่างต่อเนื่อง เพราะบุคคลอื่นเป็นที่รักได้ถูกทำให้สูญหายไป¹⁵¹ ในบรรดาผู้ที่ถูกประหารชีวิตแบบลับในปีนี้ได้แก่ ซาจิต ชันจารี ซึ่งถูกจับกุม

¹⁵⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *อิหร่าน: ข้อมูลเพิ่มเติม: ชายชาวอิหร่านเชื้อสายเคิร์ด เสี่ยงจะถูกประหารชีวิต: เฮดาร์ โคบานี* (Index: MDE 13/4697/2021), 10 กันยายน 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/4697/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/4697/2021/en/) สำหรับหลักเกณฑ์ระดับสากล โปรดดู ตัวอย่างเช่น หลักประกันเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษประหารชีวิต, เห็นชอบโดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ มติข้อที่ 1984/50 วันที่ 25 พฤษภาคม 2527; คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, ความเห็นทั่วไปที่ 36 (2561), ข้อ 6 กติการหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองว่าด้วยสิทธิที่จะมีชีวิตรอด, 30 ตุลาคม 2561, UN Doc. CCPR/C/GC/36, ย่อหน้า 35

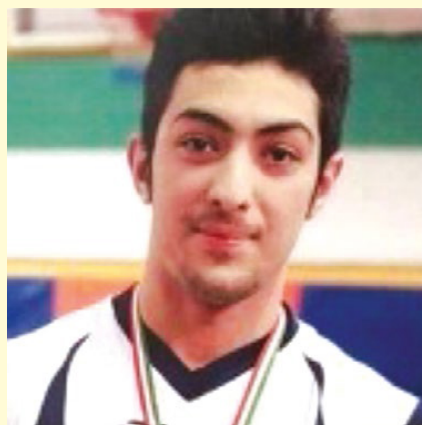
¹⁵¹ โปรดดูตัวอย่างเช่น แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *อิหร่าน: ชายชาวอิหร่านเชื้อสายอาวฮาลีถูกประหารชีวิตแบบลับ* (Index: MDE 13/3864/2021), 18 มีนาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/3864/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/3864/2021/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ชายชาวอิหร่านเชื้อสายเคิร์ด เสี่ยงจะถูกประหารชีวิต: เฮดาร์ โคบานี* (Index: MDE 13/4697/2021), 10 กันยายน 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/4697/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/4697/2021/en/)

เมื่อปี 2553 ขณะมีอายุ 15 ปี และถูกแขวนคอที่เรือนจำดีเซลาบัต จังหวัดเคอร์มันชาห์ ในวันที่ 2 สิงหาคม เขาถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานฆ่าผู้ชายคนหนึ่ง โดยเขาอ้างว่ากำลังจะถูกผู้ชายคนนี้ข่มขืน¹⁵²

อิหร่านยังคงประหารชีวิตบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีขณะที่กระทำความผิดต่อไป ซึ่งขัดแย้งอย่างชัดเจนกับพันธกรณีที่มีต่อกฎหมายระหว่างประเทศ ตามกฎหมายอิหร่าน ในคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและความผิดที่มีโทษประหารชีวิตอย่างอื่นนั้น เด็กผู้ชายอายุกว่า 15 ปี และเด็กผู้หญิงอายุกว่าเก้าปีตามปฏิทินจันทรคติอาจถูกลงโทษประหารชีวิตได้ ในขณะที่กฎหมายระหว่างประเทศห้ามไม่ให้ใช้โทษประหารชีวิตกับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ขณะที่กระทำความผิดในคดีที่ตัดสินโดยศาล มาตรา 91 ของประมวลกฎหมายอาญาอิสลามของอิหร่าน อนุญาตให้ผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจเพื่อใช้โทษอย่างอื่นแทนโทษประหารชีวิตในคดีเหล่านี้ได้ ถ้าเชื่อว่ามีข้อสงสัยเกี่ยวกับ “วุฒิภาวะ” ของบุคคลขณะที่กระทำความผิด

อาร์มาน อับโดลาลี

อาร์มาน อับโดลาลี ชายอายุ 25 ปีถูกศาลสั่งประหารชีวิตในความผิดที่เกิดขึ้นขณะที่เขายังเป็นเด็ก และถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน อาร์มาน อับโดลาลี ซึ่งถูกจับกุมขณะมีอายุ 17 ปี แจ้งต่อศาลอาญา แผนกที่ 4 ในจังหวัดเตหะรานว่าเขาถูกรุมข่มขืนและถูกข่มขืนเป็นเวลานาน และถูกซ้อมเพื่อให้ “รับสารภาพ” ในคดีการสังหารแพนของเขา แทนที่ศาลจะสั่งให้มีการสอบสวนอย่างเป็นอิสระ และเป็นผลตามข้อกล่าวหาของเขา ศาลกลับรับฟัง “คำสารภาพ” ที่ได้มาจากการทรมานเป็นหลักฐานเพื่อเอาผิดกับอาร์มาน อับโดลาลี ในข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา โดยศาลอธิบายว่า “คำสารภาพ” นี้ “ปราศจากข้อสงสัย” ทางการอิหร่านยังทำให้อาร์มาน อับโดลาลีและครอบครัวต้องทนทุกข์ทรมานอย่างต่อเนื่องจากการเลื่อนการประหารชีวิต เขาออกไปหลายครั้ง โดยมีการเลื่อนการประหารชีวิตถึงห้าครั้งในเวลาไม่ถึงหกสัปดาห์ ระหว่างวันที่ 13 ตุลาคม ถึง 21 พฤศจิกายน โดยในแต่ละครั้ง อาร์มาน อับโดลาลี จะถูกย้ายไปขังเดี่ยวก่อนถึงกำหนดการประหาร จากนั้นก็นำตัวกลับมาเรือนจำปกติ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลทราบ ว่า ในช่วงที่มีกำหนดการประหารชีวิตหลายครั้งนี้ เขามีโอกาสได้รับการเยี่ยม “เป็นครั้งสุดท้าย” จากญาติ แต่ตอนที่อาร์มาน อับโดลาลีถูกประหารชีวิตจริงที่เรือนจำราชาสที่เมืองคารัง ใกล้กรุง

↑ © อาร์มาน อับโดลาลี © ภาพส่วนบุคคล

¹⁵² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อิหร่าน: การประหารชีวิตแบบลับต่อชายหนุ่มที่ถูกจับกุมขณะมีอายุ 15 ปี เป็นการโจมตีสิทธิเด็กที่ทารุณ”, 4 สิงหาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/08/iran-secret-execution-of-young-man-arrested-at-15-a-cruel-assault-on-child-rights/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/08/iran-secret-execution-of-young-man-arrested-at-15-a-cruel-assault-on-child-rights/)

เตหะราน โดยไม่มีการแจ้งให้ญาติและทนายความทราบล่วงหน้า และไม่เปิดโอกาสให้ครอบครัวได้เข้าเยี่ยมเป็นครั้งสุดท้าย¹⁵³

จำนวนการประหารชีวิตที่บันทึกได้ในอิรักลดลงจาก 45 ครั้งในปี 2563 เป็น 17 ครั้งในปี 2564 อย่างไรก็ตาม ไม่มีคำแถลงอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายหรือกฎหมาย และการลดลงดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศเกือบตลอดทั้งปี ซึ่งอาจส่งผลให้มีการชะลอการออกคำสั่งให้ประหารชีวิต ตามรัฐธรรมนูญอิรัก ประธานาธิบดีต้องให้คำยืนยันก่อนที่การประหารชีวิตจะเกิดขึ้น¹⁵⁴

ในทางตรงกันข้าม จำนวนผู้ถูกลงโทษประหารชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 91 คน กว่าสามเท่าของปี 2563 (อย่างน้อย 27 คน) อาจเป็นผลมาจากการที่ศาลเริ่มกลับมาพิจารณาคดีอย่างเต็มที่ หลังจากการสั่งเลื่อนไปเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

อิรักยังคงเป็นประเทศที่มีจำนวนนักโทษประหารชีวิตสูงสุดเท่าที่บันทึกได้โดยแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล โดยคิดเป็นอย่างน้อย 8,000 คน ตามคำแถลงอย่างเป็นทางการของรัฐบาล จำนวนที่แท้จริงอาจสูงกว่านี้ เพราะจากรายงานที่เผยแพร่ในเดือนสิงหาคมโดยองค์การสหประชาชาติ เพื่อกิจการช่วยเหลือในอิรัก มีการอ้างถึงจดหมายจากกระทรวงยุติธรรมที่ระบุว่า ในเดือนพฤศจิกายน 2563 ในทัศนสถานภายใต้อำนาจของหน่วยงาน “มีนักโทษประหารชีวิตอยู่ 11,595 คน”¹⁵⁵

รัฐบาลภูมิภาคเคอร์ดิสถานแจ้งกับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลว่า ไม่มีการประหารชีวิตเกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ ระหว่างปี 2564 โดยมีผู้ถูกศาลสั่งประหารชีวิต 37 คน และมีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตหกคนโดยศาลอุทธรณ์เคอร์ดิสถาน¹⁵⁶

แม้ไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตในจอร์แดน แต่จำนวนโทษประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก จากสองครั้งในปี 2563 เป็น 11 ครั้งในปี 2564 ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการตัดสินใน

¹⁵³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *การประหารชีวิตเยาวชนที่ถูกคุมขัง: เน้นให้เห็นความการุณของระบบ qesas (“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”) ของอิหร่าน* (Index: MDE 13/5049/2021), 26 พฤศจิกายน 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/5049/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/5049/2021/en/)

¹⁵⁴ อิรัก รัฐธรรมนูญ, 2548, มาตรา 73(8)

¹⁵⁵ องค์การสหประชาชาติเพื่อกิจการช่วยเหลือในอิรัก, *สิทธิมนุษยชนในการบริหารความยุติธรรมในอิรัก: เจื่อนไขด้านกฎหมายและหลักประกันเชิงขั้นตอนปฏิบัติเพื่อป้องกันการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย*, สิงหาคม 2564, [iraq.un.org/en/138504-human-rights-administration-justice-iraq-legal-conditions-and-procedural-safeguards-pre-vent](https://www.iraq.un.org/en/138504-human-rights-administration-justice-iraq-legal-conditions-and-procedural-safeguards-pre-vent), หน้า 6

¹⁵⁶ อีเมลจากผู้ประสานงานการรณรงค์กีดกันระหว่างประเทศ รัฐบาลภูมิภาคเคอร์ดิสถาน ที่ส่งถึงสำนักงานภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 25 มกราคม 2565

คดีเดียวเมื่อวันที่ 17 มีนาคม ซึ่งศาลสั่งประหารชีวิตผู้ชายหกคน โดยเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยหนึ่งคน¹⁵⁷

เลบานอนไม่มีการประหารชีวิตเลยตั้งแต่ปี 2547 แต่จำนวนโทษประหารชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างมากในปี 2564 เป็นอย่างน้อย 12 ครั้ง หลังลดลงเป็นอย่างน้อยสองครั้งในปี 2563 ในวันที่ 5 ตุลาคม ศาลทหารถาวรสั่งประหารชีวิตชายสี่คนจากการมีส่วนร่วมในการโจมตีของกลุ่มติดอาวุธจากอัล-นุศเราะฮ์ ซึ่งตั้งอยู่ในซีเรีย โดยเป็นการโจมตีทหารเลบานอนและซีเรียในเมืองอาร์ซิลของเลบานอน ในปี 2557 ส่งผลให้ทหารจากกองทัพทั้งสองประเทศเสียชีวิตหลายนาย¹⁵⁸

ในวันที่ 27 พฤษภาคม ตามรายงานของสื่อมวลชน ศาลฎีกาใน**ลิเบีย** ยกเลิกคำตัดสินและการสั่งประหารชีวิต ซาลิฟ อัล-อิสลาม อัล-กิดดาฟี และจำเลยอีกแปดคน โดยอ้างถึงข้อกังวลเกี่ยวกับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและสั่งให้มีการพิจารณาคดีใหม่¹⁵⁹

ในวันที่ 14 มกราคม ศาลอุทธรณ์แห่งคาซาลังกา ใน**บราซิล** เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุก 25 ปี ให้กับนักโทษคนหนึ่ง โดยก่อนหน้านี้ศาลตัดสินประหารชีวิตในเดือนตุลาคม 2563 ในข้อหาพยายามฆ่าและความผิดฐานก่อการร้าย และศาลอุทธรณ์ได้ลดหย่อนโทษให้¹⁶⁰

ในเดือนมิถุนายน ภายหลังสิ้นสุดกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รัฐบาล**โอมาน**มีข้อสังเกตแต่ไม่ประกาศยอมรับข้อเสนอแนะจากรัฐบาลอื่น ๆ เพื่อให้เปลี่ยนโทษประหารชีวิตทั้งหมด และยกเลิกโทษประหารชีวิต¹⁶¹

ใน**ปาเลสไตน์ (รัฐ)** ไม่มีการประหารชีวิตเลย ขณะที่ยังคงมีนโยบายด้านความยุติธรรมที่กลับเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต กล่าวคือ ในขณะที่ศาลปาเลสไตน์ในเวสต์แบงก์ไม่สั่งประหารชีวิตเลย แต่ศาลของรัฐบาลฮามาสที่ปกครองฉนวนกาซาในทางพฤตินัย กลับสั่งประหารชีวิตอย่างน้อย 21 ครั้ง เพิ่มขึ้นอย่างน้อยสี่ครั้งจากปี 2563 โทษประหารชีวิตส่วนใหญ่เป็นไปตามคำพิพากษาของ

¹⁵⁷ Jordan Times, “จำเลยหกคนถูกสั่งประหารชีวิตในคดีโจมตีเพื่อแก้แค้นที่ซาร์กา”, 13 มีนาคม 2564, jordantimes.com/news/local/six-get-death-sentence-zarqa-revenge-attack-case. ศาลความมั่นคงแห่งรัฐจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเลขที่ 17 พ.ศ. 2502 เพื่อไต่สวนคดีความมั่นคง

¹⁵⁸ Al-Monitor, “ศาลเลบานอนสั่งประหารชีวิตนักรบชาวซีเรีย”, 5 ตุลาคม 2564, al-monitor.com/originals/2021/10/lebanese-court-sentences-syrian-fighters-death#ixzz7J20ft300

¹⁵⁹ Al-Sharq al-Awsat, “في فاذاقنا فبيس م ادعاب مكحي في رظنا ديعة تبيل تمكحم”, 28 พฤษภาคม 2564, aawsat.com/home/article/2995716/في-فاذاقنا-فبيس-م-ادعاب-مكحي-في-رظنا-ديعة-تبيل-تمكحم

¹⁶⁰ L'Orient-Le Jour, “Peine réduite pour un condamné à mort extradé du Danemark”, 14 มกราคม 2564, lorientlejour.com/article/1248209/peine-reduite-pour-un-condamne-a-mort-extrade-du-danemark.html

¹⁶¹ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชน, รายงานของคณะทำงานว่าด้วยกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระ: โอมาน, ภาคผนวก, 23 มิถุนายน 2564, UN Doc. A/HRC/47/11/Add.1, ย่อหน้า 11, 73

ศาลทหาร รวมทั้งเป็นการสั่งประหารชีวิตพลเรือนและประหารชีวิตในความผิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือความมั่นคง โดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญาของคณะปฏิวัติ¹⁶²

ระหว่างวันที่ 17 ตุลาคม ถึง 1 พฤศจิกายน ศาลทหารดาวาร์ในฉนวนกาซา ภายใต้การบริหารของกลุ่มฮามาส สั่งประหารชีวิตพลเรือนสามคน สองคนถูกสั่งประหารจากความผิดฐาน “สื่อสารกับอิหร่านศัตรู” เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญาของคณะปฏิวัติ พ.ศ. 2522 ส่วนคนที่สามถูกศาลสั่งประหารชีวิตจากความผิดฐานลักลอบนำเข้าสารต้องห้ามตามกฎหมายยาเสพติดและสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2556¹⁶³

ใน**กาตาร์** แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่มีข้อมูลว่ามีการประหารชีวิต หลังจากชายคนหนึ่งถูกประหารชีวิตเมื่อปี 2563

การประหารชีวิตที่บันทึกได้ใน**ซาอุดีอาระเบีย** เพิ่มขึ้นอย่างมาก จาก 27 ครั้งเป็น 65 ครั้ง หรือเพิ่มขึ้น 140% ส่วนใหญ่เป็นการประหารชีวิตในคดีฆ่าผู้อื่น จำนวน 52 ครั้ง โดยในหลายคดียังผสมกับความผิดอย่างอื่น การประหารชีวิตในคดีฆ่าผู้อื่น 45 ครั้ง เป็นไปตามหลักการ *qesas* (“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”) จำเลยอีกเก้าคนถูกประหารชีวิตในความผิดฐานก่อการร้าย ส่วนใหญ่ยังเกี่ยวข้องกับการสังหาร ความรุนแรง หรือการสมคบคิด ในการกระทำความผิดเหล่านี้ ผู้ถูกประหารชีวิต 18 คนเป็นพลเมืองต่างชาติ หนึ่งในคนเป็นผู้หญิง

ในวันที่ 18 มกราคม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งซาอุดีอาระเบียแจ้งในแถลงการณ์ชั่วคราวว่า มีการประกาศใช้ข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตในคดียาเสพติดในปี 2563¹⁶⁴ จนถึงสิ้นปีทางการยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นทางการเพื่อแก้ไขกฎหมายปราบปรามยาและสารเสพติดแห่งซาอุดีอาระเบีย อีกทั้งไม่ได้ชี้แจงว่ามีการดำเนินการตามข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตอย่างไร อย่างไรก็ดี ไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตในคดียาเสพติดในปี 2564

ในเดือนกุมภาพันธ์ ศาลอาญาชำนัญพิเศษเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุก 10 ปี รวมกับเวลาที่ใช้โทษมาแล้วให้กับอาลี อัล-นีเมียร์ อับดุลเลาะห์ อัล-ซาเฮอร์ และดาวูด อัล-มาร์รูณ ชายหนุ่มสามคนที่ถูกจับกุมขณะเป็นเด็ก¹⁶⁵ การกำหนดโทษใหม่นี้เป็นไปตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

¹⁶² ประมวลกฎหมายอาญาคณะปฏิวัติ, 2522

¹⁶³ ศูนย์สื่อเพื่อสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย “SHAMS”, “ศาลสั่งประหารชีวิตสามคดีในวันเดียว: สองคดีเกี่ยวกับการจารกรรมข้อมูล และอีกหนึ่งคดีเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”, 10 พฤศจิกายน 2564, shams-pal.org/en-g/?p=3419; Al-Watan, “‘يركسعا واضفلا’ جزع”, 9 พฤศจิกายน 2564, alwatanvoice.com/arabic/news/2021/11/09/1442724.html#ixzz7LFh6l4vA

¹⁶⁴ HRC International (บัญชีทวีตเตอร์อย่างเป็นทางการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งซาอุดีอาระเบีย), ข้อความในทวีตเตอร์, 18 มกราคม 2564, twitter.com/HRCSaudi_EN/status/1351087958565281793: “#ซาอุดีอาระเบียลดการใช้โทษประหารชีวิตอย่างมากในปี 2563”

¹⁶⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ซาอุดีอาระเบีย: การยกเลิกโทษประหารชีวิตของนักกิจกรรมลัทธิชีอะฮ์สามคน ที่ถูกจับกุมขณะเป็นวัยรุ่น เป็นแนวทางที่น่ายินดี”, 8 กุมภาพันธ์ 2564, amnesty.org/en/latest/news/2021/02/saudi-arabia-withdrawal-of-death-sentences-for-three-shia-activists-arrested-as-teenagers-a-welcome-move/

ในเดือนสิงหาคม 2563 ในการทบทวนโทษประหารชีวิตของชายทั้งสามคน อาลี อัล-นีเมียร์ และอับดุลเลาะห์ อัล-ซาเฮร์ ได้รับการปล่อยตัวในเดือนตุลาคมและเดือนพฤศจิกายนตามลำดับ หลังใช้โทษจนครบ

เพื่อตอบสนองต่อคำร้องขอของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แจ้งต่อทางองค์กรว่ามีการประหารชีวิตนักโทษ 60 คนในปี¹⁶⁶ อย่างไรก็ดี มีรายงานการประหารชีวิต 65 ครั้ง ตามข้อมูลของสำนักข่าว Saudi Press Agency ของทางการที่อ้างแถลงการณ์ทั้งฉบับของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการระบุชื่อบุคคลที่ถูกประหารชีวิต ความผิดตามการตัดสินของศาล และกระบวนการพิจารณาที่นำไปสู่การกำหนดโทษและการประหารชีวิต¹⁶⁷

ในแถลงการณ์ต่อแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาระเบีย ยังระบุว่า ไม่มีการประหารชีวิต “กรณีที่เป็นการกระทำความผิดโดยผู้เยาว์” อีกต่อไป และมีการเปลี่ยนโทษในคดีเหล่านั้นเป็นโทษจำคุกแทน คณะกรรมการยังกล่าวถึง “ความพยายามเพื่อจำกัดการใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะกับอาชญากรรมร้ายแรงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา” โดยเสริมว่าหลังการกำหนดโทษประหารชีวิตแต่ละคดี “มีกฎหมายกำหนดให้ต้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลอุทธรณ์ จากนั้นให้มีการพิจารณาอีกชั้นหนึ่งโดยศาลฎีกา” ใบแจ้งข่าวส่วนใหญ่ที่สำนักข่าว Saudi Press Agency อ้างถึง บรรยายถึงขั้นตอนปฏิบัติเหล่านี้ อย่างไรก็ดี จากแถลงการณ์ของ Saudi Press Agency เกี่ยวกับการประหารชีวิตทหารระดับล่างเมื่อวันที่ 10 เมษายน ที่ “กองทัพอากาศทางใต้” ในข้อหา “กบฏ” และให้การสนับสนุน “ศัตรู” ที่ไม่ได้ระบุชื่อ ต่างให้ข้อมูลว่าคดีนี้ได้รับการพิจารณาเฉพาะจาก “ศาลชำนาญพิเศษ” และไม่ได้ระบุถึงจะมีการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลสูงแต่อย่างใด ทำให้เกิดข้อกังวลว่า ศาลทหารหรือศาลที่เป็นของทหารในซาอุดีอาระเบียได้กำหนดโทษประหารชีวิต โดยตัดสิทธิในการอุทธรณ์คดี หรือไม่กำหนดให้มีหลักประกันอย่างอื่นตามที่ระบุไว้โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน¹⁶⁸

นอกจากนั้น แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง ซึ่งส่งผลให้มีการกำหนดโทษประหารชีวิตและการประหารชีวิตในเวลาต่อมา รวมทั้งการที่จำเลยตกเป็นเหยื่อการทรมานเพื่อบังคับให้รับ “คำสารภาพ” การขังเดี่ยวพวกเขาเป็นเวลานาน และการปฏิเสธไม่ให้มีทนายความ ในวันที่ 15 มิถุนายน ทางทหารได้ประหารชีวิตมุสตาฟา อัล-ดาร์วีช ชายหนุ่มชาวซาอุดีอาระเบียที่เป็นชนกลุ่มน้อยชีอะฮ์ โดยศาลตัดสินว่าเขามีความผิดฐานเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงที่มีการใช้ความรุนแรงเพื่อต่อต้านรัฐบาล¹⁶⁹

¹⁶⁶ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาระเบีย, “โทษประหารชีวิตในราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย: ภาพรวมของปี 2564”, ส่งให้กับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลในวันที่ 31 มกราคม 2565

¹⁶⁷ โปรดดู ตัวอย่างเช่น Saudi Press Agency, “تمركزاً في أدلة نقلت مكذوبة”, 21 มกราคม 2564, spa.gov.sa/viewstory.php?lang=ar&newsid=2179327; “مادلاً في فتنجلاً دحاًب أريزعت لنقل مكذوبة”, 15 มิถุนายน 2564, spa.gov.sa/viewstory.php?lang=ar&newsid=2240929

¹⁶⁸ Saudi Press Agency, “عافداً قرازو يوسنم نمدونجاً ثلاثاً قح لنقل مكذوبة : عافداً قرازو”, 10 เมษายน 2564, spa.gov.sa/viewstory.php?lang=ar&newsid=2213213

¹⁶⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ซาอุดีอาระเบีย: ยุติการประหารชีวิตชายหนุ่มที่กำลังจะเกิดขึ้น”, 15 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/06/saudi-arabia-halt-imminent-execution-of-young-man/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/06/saudi-arabia-halt-imminent-execution-of-young-man/)

ในวันที่ 10 พฤศจิกายน ศาลฎีกาพิพากษากลับในคดีต่ออับดุลเลาะห์ อัล-ฮุวัตติ ชายหนุ่มที่ถูกศาลอาญาแห่งกรุงทาบูกังประหารชีวิตในเดือนตุลาคม 2562 ร่วมกับจำเลยอีกห้าคนในคดีสังหารตำรวจระหว่างการปล้นโดยใช้อาวุธเมื่อปี 2560 ขณะที่เขามีอายุเพียง 14 ปี¹⁷⁰ จำเลยทุกคนให้การว่าพวกเขาถูกทรมานเพื่อบังคับให้รับ “คำสารภาพ” ตามเอกสารของศาล เขาถูกขังเดี่ยวเป็นเวลาสี่เดือนในระหว่างการสอบสวน ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีพ่อแม่หรือกนาความอยู่ด้วย เขาถูกควบคุมตัวที่หน่วยสอบสวนคดีอาญาเมืองทาบูกังในช่วงเวลาดังกล่าว แทนที่จะถูกควบคุมตัวที่ตาร อัล-มูลาฮาซา (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ตามข้อมูลของฮิวแมนไรท์วอตช์ อับดุลเลาะห์ อัล-ฮุวัตติให้การว่า พนักงานสอบสวน “บังคับให้เขายืนติดต่อกันเป็นเวลาหลายชั่วโมง กุบตีเขาและตบหน้า มีการใช้สายไฟเขี่ยบนตัวบริเวณสันเท้าและตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย จนกระทั่งเขาสลบไป มีการบังคับให้เขาจับขาของพี่ชายเอาไว้ระหว่างที่ถูกกุบตี และโกหกเขาว่าทั้งแม่และพี่สาวก็ถูกควบคุมตัวเช่นกัน และทางการจะปล่อยตัวถ้าเขายอมสารภาพ”¹⁷¹ ในตอนนั้นจะมีการพิจารณาคดีของเขาใหม่ ซึ่งก็อาจส่งผลให้ศาลสั่งประหารชีวิตเขาอีกครั้ง มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาเมื่อปี 2563 เพื่อยุติการใช้โทษประหารชีวิตต่อบุคคลที่มีอายุไม่ถึง 18 ปีขณะกระทำความผิด อย่างไรก็ตาม พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายของซาอุดีอาระเบีย ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการก่อการร้ายและการให้ทุนสนับสนุนการก่อการร้าย (2560) และไม่ครอบคลุมความผิดทั่วไปแบบ *hadd* (ความผิดที่มีการกำหนดโทษตายตัวและรุนแรงตามกฎหมายอิสลาม) หรือความผิดที่มีโทษตามหลักการ *qesas* (“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”)¹⁷²

ซีเรียยังคงเป็นประเทศที่ปิดกั้นการตรวจสอบแทบทั้งหมดจากผู้สังเกตการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนหรือผู้สังเกตการณ์อิสระอื่น ๆ รวมถึงเมื่อมีการใช้โทษประหารชีวิต และรัฐบาลควบคุมสื่อมวลชนอย่างเข้มงวด แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลกังวลอย่างยิ่งว่า ทางกรยังคงใช้โทษประหารชีวิตอย่างกว้างขวางโดยผ่านการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรม มีการประหารชีวิตหมู่บุคคลที่ไม่ระบุชื่อ 24 คน เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม ซึ่งตามข้อมูลของกระทรวงยุติธรรมระบุว่า ได้ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดในข้อหาจุดไฟป่าในปี 2563 ซึ่งกระทรวงอธิบายว่าเป็น “การโจมตีแบบก่อการร้าย”¹⁷³

ในเดือนตุลาคม หน่วยงานใน**ตูนิเซีย** 28 แห่ง รวมถึงพันธมิตรตูนิเซียต่อต้านโทษประหารชีวิต (CTCPM) รณรงค์ให้เห็นผลกระทบของโทษประหารชีวิตโดยเฉพาะต่อผู้หญิงในประเทศ พวกเขา

¹⁷⁰ Reuters, “ศาลซาอุดี กลับคำพิพากษาในคดีที่ผู้ชายถูกศาลสั่งประหารชีวิตจากความผิดที่เกิดขึ้นขณะเป็นผู้เยาว์ ศาลสั่งให้พิจารณาใหม่”, 11 พฤศจิกายน 2564, [reuters.com/world/middle-east/saudi-court-overturns-death-sentence-man-convicted-minor-retrial-follow-2021-11-11/](https://www.reuters.com/world/middle-east/saudi-court-overturns-death-sentence-man-convicted-minor-retrial-follow-2021-11-11/)

¹⁷¹ ฮิวแมนไรท์วอตช์, “ซาอุดีอาระเบีย: ข้อกล่าวหาว่าเด็กโทษประหารชีวิตในคดีที่กระทำความผิดขณะเป็นเด็ก”, 31 มีนาคม 2564, [hrw.org/news/2021/03/31/saudi-arabia-alleged-child-offender-death-row](https://www.hrw.org/news/2021/03/31/saudi-arabia-alleged-child-offender-death-row)

¹⁷² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ซาอุดีอาระเบีย: การปฏิรูปโทษประหารชีวิตสำหรับผู้เยาว์ยังคงบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ ต้องมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างเบ็ดเสร็จทั่วกัน”, 27 เมษายน 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/04/saudi-arabia-abolition-of-juvenile-death-penalty/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/04/saudi-arabia-abolition-of-juvenile-death-penalty/)

¹⁷³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ซีเรีย: การประหารชีวิตอย่างเลือดเย็นต่อนักโทษ 24 คน ในความผิดเกี่ยวกับไฟป่าเมื่อปีที่แล้ว”, 22 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/10/syria-chilling-execution-spree-with-24-people-put-to-death-over-last-years-wildfires/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/10/syria-chilling-execution-spree-with-24-people-put-to-death-over-last-years-wildfires/)

ประณามเนื่องจากมีผู้หญิง 6% ของนักโทษประหารชีวิตในตูนิเซีย โดยความผิดส่วนใหญ่ของผู้หญิงเหล่านี้คือการป้องกันตนเองจากการทารุณกรรมในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศมากกว่ากรณีของผู้ชาย และมักถูกลงโทษหลังการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรม CTCPM และหน่วยงานอื่นในตูนิเซียเรียกร้องทางการให้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต¹⁷⁴

สหราชอาณาจักรเอมิเรตส์ รื้อฟื้นการประหารชีวิต โดยมีชายคนหนึ่งถูกประหารชีวิต หลังไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตในช่วงสามปีที่ผ่านมา จำนวนโทษประหารชีวิตยังคงเพิ่มขึ้นเป็นอย่างน้อยเท่าครั้งเทียบกับปี 2563 ซึ่งมีอย่างน้อยสี่ครั้ง

การประหารชีวิตที่บันทึกได้ทั้ง 14 ครั้งใน**เยเมน** เป็นไปตามคำสั่งของกลุ่มฮูตีที่ปกครองโดยพฤตินัย ซึ่งยังได้สั่งประหารชีวิตบุคคลอย่างน้อย 113 คน ส่วนทางการของเยเมนซึ่งนานาชาติรับรอง ได้สั่งประหารชีวิตบุคคลอย่างน้อย 185 คน ในทั้งสองกรณี มักเป็นการสั่งประหารชีวิตหลังการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย

สำนักข่าวชาบาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มปกครองโดยพฤตินัยฮูตีประกาศว่าวันที่ 10 มกราคม ศาลทหารของกลุ่มฮูตีในภูมิภาคกลาง ตัดสินประหารชีวิตผู้บัญชาการระดับสูงของกองทัพเยเมน 75 นาย ในความผิดฐานกบฏ โดยเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยทั้งหมด¹⁷⁵ ส่วนในวันที่ 25 สิงหาคม ศาลทหารในภูมิภาคมาริบ ภายใต้การปกครองของรัฐบาลซึ่งรับรองโดยนานาชาติ สั่งประหารชีวิตชาวเยเมน 173 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นแกนนำของกลุ่มติดอาวุธฮูตี และหนึ่งคนเป็นพลเมืองอิหร่าน ซึ่งเป็นญาติของอิหร่านประจำกลุ่มปกครองโดยพฤตินัยฮูตี และเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยเช่นกัน¹⁷⁶

ในวันที่ 18 กันยายน ชายเก้าคนถูกยิงเป้าต่อหน้าสาธารณะ ท่ามกลางประชาชนหลายร้อยคนที่จัดริสแดห์รี กรุงซานา ภายหลังศาลอาญาชำนาญพิเศษ (SCC) ของกลุ่มฮูตีสั่งลงโทษประหารชีวิตแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล บันทึกข้อมูลการละเมิดอย่างร้ายแรงต่อสิทธิในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมในศาลดังกล่าว รวมทั้งในการพิจารณาคดีที่มีโทษประหารชีวิต เช่น การปฏิเสธไม่ให้ได้รับข้อมูลจากทนายความ การพิจารณาคดีลับหลังโดยไม่แจ้งให้จำเลยทราบ และการรับฟัง “คำสารภาพ” ที่ได้มาจากการทรมานเป็นหลักฐาน¹⁷⁷ ทั้งเก้าคนถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานกบฏจากการมีส่วนร่วมในการสังหารแกนนำฮูตี เมื่อปี 2561 ซึ่งเป็นการโจมตีทางอากาศของทหาร

¹⁷⁴ แดงการณจากเฟซบุ๊กของพันธมิตรฯ, facebook.com/CTCPM-Coalition-Tunisienne-Contre-la-Peine-de-Mort-556164981218843/

¹⁷⁵ Anatol, “[مدم-نملا/تخير عل-لودل/2105250#](https://aa.com.tr/ar/ل-لودل/2105250#)”, 10 มกราคม 2564, aa.com.tr/ar/ل-لودل/2105250#

¹⁷⁶ Arab News, “ศาลเยเมนสั่งประหารชีวิตผู้นำกลุ่มฮูตี และอีก 173 คน ขณะที่มีการสู้รบอย่างรุนแรง”, 26 สิงหาคม 2564, arabnews.com/node/1917446/middle-east

¹⁷⁷ แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, *ปล่อยตัวและลี้ภัย: การทรมาน การพิจารณาที่ไม่เป็นธรรม และการถูกบังคับให้ลี้ภัยของชาวเยเมนภายใต้ระบอบปกครองของกลุ่มฮูตี* (Index: MDE 31/3907/2021), พฤษภาคม 2564, [amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/MDE3139072021ENGLISH.pdf](https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/MDE3139072021ENGLISH.pdf)

ฝ่ายพันธมิตร นำโดยซาอุดีอาระเบีย มีการเผยแพร่ภาพของชายทั้งเก้าคนอย่างกว้างขวางทั้งก่อน และหลังการประหารชีวิตกันที่ตามสื่อต่าง ๆ¹⁷⁸ ในบรรดาผู้ที่ถูกประหารชีวิต ประกอบด้วยชายซึ่งมีอายุ 17 ปีขณะกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา¹⁷⁹

ในวันที่ 14 สิงหาคม ศาลฎีกาของกลุ่มฮูตีพิพากษากลับคำตัดสินที่ให้ประหารชีวิตอัสมาอา อัล-โอมิสซี และสั่งให้มีการพิจารณาคดีใหม่¹⁸⁰ เจ้าหน้าที่ชาวฮูตีจับกุมอัล-โอมิสซีได้ที่ด่านตรวจในเดือน ตุลาคม 2559 และต่อมา ได้ดำเนินคดีเขาในข้อหาทรมาน จากนั้นเธอและพ่อก็ถูกบังคับให้สูญหาย ถูกทรมาน รวมทั้งถูกทุบตีและทำให้อับอายอย่างรุนแรง จากนั้นศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษแผนก คดีอาญาตัดสินว่า เธอมีความผิดและสั่งประหารชีวิตภายหลังการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง โดยปฏิเสธไม่ให้เธอมีทนายความ¹⁸¹

¹⁷⁸ BBC Arabic, “صاخشاً تعسفاً نيئو حلاً م ادعا ن يدي لودلا ع متجملاً: ن ميلاً في بحرلاً”, 20 กันยายน 2564, [bbc.com/arabic/middleeast-58633535](https://www.bbc.com/arabic/middleeast-58633535); ABC News, “กลุ่มกบฏฮูตีแห่งเยเมนประหารชีวิตนักโทษเก้าคนในคดีการสังหารเจ้าหน้าที่ระดับสูง”, 19 กันยายน 2564, abcnews.go.com/International/wireStory/yemens-houthis-execute-senior-officials-killing-80094133#

¹⁷⁹ Masrawi, “متاملك رخواو يئو حلاً متمدعا يذلاً رصاقلاً ن ع فرعد اذام .. دوسلاً زيزعلاً دبعاً”, 18 กันยายน 2564, masrawy.com/news/news_publicaffairs/details/2021/9/18/2091789/

¹⁸⁰ Albawaba News, “การไต่สวนคดีลักพาตัวนางแบบชาวเยเมนถูกเลื่อนออกไป เนื่องจากไม่มีผู้พิพากษา”, 16 สิงหาคม 2564, albwaba.com/news/trial-kidnapped-yemeni-model-postponed-due-absent-judge-1442698 พาดหัวข่าวอ้างถึงอีกคดีหนึ่ง

¹⁸¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “วัยรุ่นหญิงชาวเยเมนต้องโทษประหารชีวิต ต้องทนทุกข์ทรมานจาก ‘สงครามจิตวิทยา’ ที่กลุ่มฮูตีทำกับฝ่ายตรงข้าม”, 13 เมษายน 2561, amnesty.org/en/latest/news/2018/04/young-yemeni-woman-on-death-row-suffers-the-wrath-of-the-houthis-psychological-war-on-opponents/

แอฟริกาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา

แนวโน้มระดับภูมิภาค

- ตัวเลขโดยรวมของการประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ เพิ่มขึ้นกว่าสองเท่า โดยเป็นผลมาจากการเพิ่มจำนวนในสองประเทศ ได้แก่ โซมาเลียและซูดานใต้
- มีข้อมูลการประหารชีวิตเท่าเดิมในสามประเทศ เช่นเดียวกับในปี 2563 ได้แก่ บอตสวานา โซมาเลีย และซูดานใต้ โดยประเทศส่วนใหญ่ในภูมิภาคซึ่งยังไม่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทุกประเภท ก็ไม่ได้ประหารชีวิตบุคคลเลย
- มีข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตเพิ่มขึ้น 22% โดยเพิ่มขึ้นอย่างมากในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก และมอริเตเนีย แม้จะลดลงอย่างมากในแซมเบีย
- มีความคืบหน้าของการยกเลิกโทษประหารชีวิตในหลายประเทศ รวมทั้ง เซียร์ราลีโอน กานา และสาธารณรัฐแอฟริกากลาง

ประเทศ	การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	การกำหนดโทษประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกกำหนดโทษประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
บอตสวานา	3	6	6
บูร์กินาฟาโซ ¹⁸²	0	0	0
แคเมอรูน	0	4+	250+
สาธารณรัฐแอฟริกากลาง	0	0	0
โคโมโรส	0	0	
สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	0	81+	+
อีเควทอเรียลกินี	0	0	
เอริเทรีย	0	0	
เอสวาตินี	0	0	1
เอธิโอเปีย	0	+	1+
แกมเบีย	0	3	3
กานา	0	7	165
เคนยา	0	14	601
เลโซโท	0	0	0
ไลบีเรีย	0	0	16+
มาลาวี	0	11+	37+
มาลี	0	48	48+
มอริเตเนีย	0	60	183

¹⁸² บูร์กินาฟาโซยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทั่วไปเท่านั้น ในปี 2561 ได้มีการตัดการใช้โทษประหารชีวิตออกจากประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ดี ยังคงมีการกำหนดให้ใช้โทษประหารชีวิตในประมวลกฎหมายทหาร แต่ไม่มีการประหารชีวิตนับแต่ปี 2541

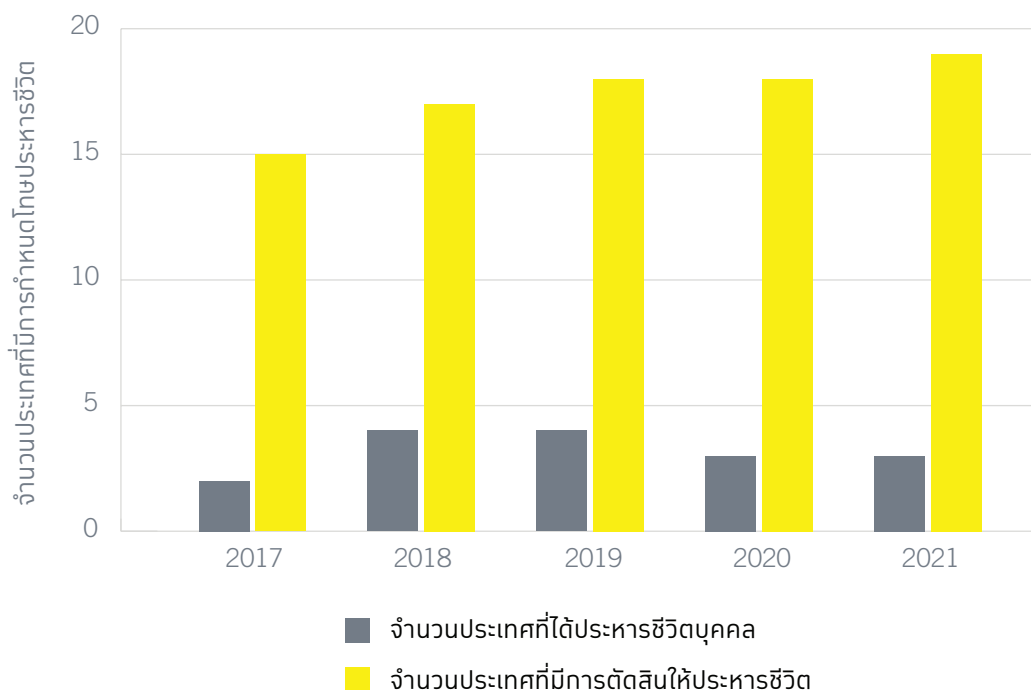
ประเทศ	การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	การกำหนดโทษประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564	จำนวนผู้ที่ถูกกำหนดโทษประหารชีวิตจนถึงสิ้นปี 2564 จากข้อมูลที่มีอยู่
โบเจอร์	0	0	4
ไนจีเรีย	0	56+	3,036+
เซียร์ราลีโอน	0	23	117
โซมาเลีย	21+	27+	6+
ซูดานใต้	9+	10+	334+
ซูดาน	0	7+	95+
แทนซาเนีย	0	+	480+
ยูกันดา	0	2+	135+
แซมเบีย	0	9+	257
ซิมบับเว	0	1	66

การเพิ่มขึ้นอย่างมากของการประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในสองจากสามประเทศ ซึ่งยังคงมีการประหารชีวิตในภูมิภาคนี้ ส่งผลให้ตัวเลขโดยรวมของการประหารชีวิตที่บันทึกได้ในแอฟริกาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮาราเพิ่มขึ้นกว่าสองเท่า จาก 16 ครั้งในปี 2563 เป็น 33 ครั้งในปี 2564 การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในโซมาเลียเพิ่มจาก 11 ครั้งเป็น 21 ครั้ง และในซูดานใต้ จากสองครั้งเป็นเก้าครั้ง แม้มีปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลในประเทศเหล่านี้ และตัวเลขที่แท้จริงอาจสูงกว่านี้ ส่วนในบอตสวานา แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกข้อมูลการประหารชีวิตบุคคลสามคน เท่ากันกับปี 2563

ตัวเลขโดยรวมของการตัดสินประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ในปี 2564 คือ 373 ครั้ง ถือว่าสูงกว่าปี 2563 มาก ซึ่งอยู่ที่ 305 ครั้ง เพิ่มขึ้น 22% มีโทษประหารชีวิตที่บันทึกได้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเพิ่มขึ้นกว่าสี่เท่า จาก 20 ครั้งในปี 2563 เป็น 81 ครั้งในปี 2564 โทษประหารชีวิตที่บันทึกได้ในเซียร์ราลีโอนลดลง 41% จาก 39 ครั้งในปี 2563 เป็น 23 ครั้งในปี 2564 ในโซมาเลียมีการประหารชีวิตอย่างน้อย 21 คน จากนักโทษประหารชีวิตทั้งหมด 27 คนในปี 2564 ในระหว่างปีนี้

มีข้อมูลการลดโทษ การอภัยโทษ และการล้างมลทินในหลายประเทศ โดยเฉพาะในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ซึ่งมีการอภัยโทษนักโทษประหารชีวิตอย่างน้อย 26 คน และจนถึงสิ้นปีมีการเปลี่ยนโทษให้กับผู้ต้องโทษประหารชีวิตทุกคน ซึ่งได้อุทธรณ์คำสั่งและถูกยกคำร้องจนหมดสิ้นแล้ว ในแซมเบีย มีการเปลี่ยนโทษให้กับนักโทษประหารชีวิตที่ถูกคุมขังกว่าแปดปีจำนวน 23 คน ในไนจีเรีย นักโทษประหารชีวิต 17 คน ได้รับการยกฟ้องภายหลังการอุทธรณ์ และมีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้กับ 83 คน

ภาพ 11: จำนวนประเทศในแอฟริกาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา ซึ่งมีข้อมูลว่าได้ประหารชีวิต หรือมีการตัดสินให้ประหารชีวิต ระหว่างปี 2560-2564

รวมการใช้โทษประหารชีวิตที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2560-2564

มีนักโทษประหารชีวิตอย่างน้อย 5,843 คน โดย 52% (อย่างน้อย 3,036 คน) อยู่ในประเทศไนจีเรีย

หลายประเทศดำเนินการในทางบวกเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต ในเซียร์ราลีโอน รัฐสภาออกเสียงเป็นเอกฉันท์ประกาศใช้กฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทุกประเภทเมื่อสิ้นปี กฎหมายนี้จึงได้รับการลงนามอย่างเป็นทางการโดยประธานาธิบดี ในกานา รัฐสภาอยู่ระหว่างการพิจารณาร่างกฎหมายเพื่อตัดโทษประหารชีวิตออกจากกฎหมายอาญาและความผิดอื่น ๆ และอาจตัดออกจากกฎหมายกองทัพบ ในสาธารณรัฐแอฟริกากลาง คณะกรรมาธิการรัฐสภา¹⁸³ ตรวจสอบร่างกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างสิ้นเชิงเสร็จแล้ว

¹⁸³ République centrafricaine, Rapport de la commission institutions, démocratie, judiciaire et affaires administratives sur la proposition de loi portant abolition de la peine de mort et modifiant certaines dispositions de la loi portant code pénal centrafricain, 21 เมษายน 2564, มีสำเนาอยู่ที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

พัฒนาการระดับประเทศที่สำคัญ

กระทรวงกลาโหม ความยุติธรรม และความมั่นคงของ**บอตสวานา** แจ้งให้แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลทราบว่า มีการประหารชีวิตสามครั้งในประเทศในปี 2564 มีนักโทษประหารชีวิตหกคน และมีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้นักโทษหนึ่งคน จนถึงสิ้นปี 2564 มีนักโทษประหารชีวิตจำนวนหกคนทั้งหมดเป็นผู้ชาย และมีความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่น ผู้ที่ได้รับการเปลี่ยนโทษเป็นชาวซิมบับเวคนเดียวที่เหลือเป็นชาวบอตสวานา¹⁸⁴ จำนวนผู้ที่ถูกประหารชีวิตในปี 2564 เท่ากับจำนวนผู้ที่ถูกประหารชีวิตในปี 2563

ในวันที่ 7 กันยายน 2564 ศาลทหารกรุงบิรว **แคเมอรูน** สั่งประหารชีวิตชายสี่คนสำหรับความผิดอาญา ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการแบ่งแยกดินแดน การก่อการร้าย การฆ่าผู้อื่น การครอบครองอาวุธที่ผิดกฎหมาย และการล้มล้างระบอบการปกครอง ศาลตัดสินว่าสี่คนมีความผิดฐานโจมตีโรงเรียนอันเป็นเหตุให้เด็กเสียชีวิตอย่างน้อยแปดคน¹⁸⁵ แบร์ริเตอร์ อาโตห์ โวลเตอร์ เอ็ม เซมี ซึ่งเป็นทนายให้กับจำเลยทั้งสี่คนบอกกับแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลว่า การพิจารณาเต็มไปด้วยขั้นตอนการปฏิบัติที่ลึกลับ โดยไม่เพียงเป็นการพิจารณาของศาลทหาร แต่จำเลยทั้ง 12 คนต้องเข้ารับการพิจารณาในวันเดียวกัน เป็นการพิจารณาแบบ “มารารอน” ทำให้ไม่มีการรับฟังหลักฐานของแต่ละคดีมากเพียงพอ นอกจากนั้น พนักงานอัยการยังไม่ได้เสนอพยานเพื่อให้การในศาล มีเพียงการเสนอพยานเอกสาร โดยไม่มีการตรวจสอบจากบุคคลที่สาม หรือไม่เปิดโอกาสให้มีการซักค้านพยาน ส่งผลให้เป็นการพิจารณาตามพยานบอกเล่าเพียงอย่างเดียว ทั้งยังมีปัญหาเรื่องภาษาเนื่องจากเป็นการพิจารณาในภาษาฝรั่งเศส และมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม จำเลยส่วนใหญ่มีความเข้าใจเฉพาะภาษาอังกฤษแบบง่าย¹⁸⁶ มีการยื่นอุทธรณ์คำสั่ง¹⁸⁷ ซึ่งเป็นเหตุให้ชะลอการบังคับใช้บทลงโทษออกไปจนถึงสิ้นปี 2564 ยังไม่มีการกำหนดวันเริ่มพิจารณาในศาลอุทธรณ์

แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลไม่มีข้อมูลการประหารชีวิต โทษประหารชีวิต หรือผู้ต้องโทษประหารชีวิตใน **สาธารณรัฐแอฟริกากลาง** ซึ่งมีกฎหมายให้ใช้โทษประหารชีวิต แต่ไม่ได้ประหารชีวิตบุคคลเลยตั้งแต่ปี 2524

¹⁸⁴ จดหมายจากกระทรวงกลาโหม ยุติธรรม และความมั่นคงถึงแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, 25 มกราคม 2565

¹⁸⁵ Journal du Cameroun, “Cameron: Four get death sentence over Kumba school massacre”, 8 กันยายน 2564, journalducameroun.com/en/cameron-four-get-death-sentence-over-kumba-school-massacre/

¹⁸⁶ แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับแบร์ริเตอร์ อาโตห์ โวลเตอร์ เอ็ม เซมี, 18 มกราคม 2565

¹⁸⁷ Direction de la justice militaire, *Tribunal militaire de Buea, Procès verbal de notification d’une ordonnance portant fixation de la consignation d’appel*, 21 มิถุนายน 2564, มีสำเนาอยู่ที่แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล

ในเดือนเมษายน คณะกรรมการรัฐสภาว่าด้วยสถาบันประชาธิปไตย และกิจการยุติธรรมและฝ่ายบริหาร¹⁸⁸ ตรวจสอบร่างกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างสิ้นเชิงจนเสร็จ หลังมีการเสนอร่างกฎหมายเป็นครั้งแรกในปี 2561¹⁸⁹ คณะกรรมการรับฟังความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและองค์กรภาคประชาสังคมด้านสิทธิมนุษยชน และได้เสนอแนะในรายงานให้รัฐสภารับรองร่างกฎหมายดังกล่าว¹⁹⁰ จนถึงสิ้นปี แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่ได้รับข้อมูลว่ามีการพิจารณาร่างกฎหมายนี้เพิ่มเติมแต่อย่างใด

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ซึ่งไม่มีการประหารชีวิตเลยนับตั้งแต่ปี 2549 มีการสั่งโทษประหารชีวิตอย่างน้อย 81 คน¹⁹¹ ซึ่งรวมถึงผู้หญิงหนึ่งคน เพิ่มขึ้นเป็นกว่าสี่เท่าจากปี 2563¹⁹²

ในวันที่ 8 มกราคม ประธานาธิบดีเฟลิคซ์ ชีเซเคดี ได้อภัยโทษให้นักโทษประหารชีวิต 26 คน พวกเขาต้องโทษประหารชีวิตในปี 2546 จากการสังหารอดีตประธานาธิบดีลอรองต์-ดีซีเร คาบิลาในปี 2544¹⁹³ ในวันที่ 31 ธันวาคม ประธานาธิบดีลงนามคำสั่งเพื่อเปลี่ยนโทษประหารชีวิตทั้งหมดให้เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตสำหรับนักโทษประหารชีวิตทุกคนที่ใช้สิทธิอุทธรณ์คดีจนหมดสิ้นแล้ว¹⁹⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีนักโทษซึ่งได้รับประโยชน์จากคำสั่งนี้นาน้อยเพียงใด

รัฐบาล**เอสวาตีนี**แจ้งให้แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลทราบว่า ไม่มีพัฒนาการใหม่เกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตในปีนี้ แสดงให้เห็นว่าไม่มีการประหารชีวิต และไม่มีการใช้โทษประหารชีวิตในปี 2564 เลย¹⁹⁵ ยังคงมีนักโทษประหารชีวิตที่เป็นชายอยู่เพียงคนเดียว

¹⁸⁸ République centrafricaine, Rapport de la commission institutions, démocratie, judiciaire et affaires administratives sur la proposition de loi portant abolition de la peine de mort et modifiant certaines dispositions de la loi portant code pénal centrafricain, 21 เมษายน 2564, มีสำเนาอยู่ที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

¹⁸⁹ République centrafricaine, Assemblée Nationale, “Loi portant abolition de la peine de mort en République centrafricaine” (ไม่มีวันที่), มีสำเนาอยู่ที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

¹⁹⁰ Committee report, Conclusions.

¹⁹¹ สำนักงานสิทธิมนุษยชนร่วมแห่งสหประชาชาติในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (UNJHRO), MONUSCO – OHCHR, บทวิเคราะห์สถานการณ์สิทธิมนุษยชน ในปี 2564, มกราคม 2565 (ไม่มีวันที่), ย่อหน้า 58

¹⁹² Barron's, “จากข่าว APF: คองโกตัดสินประหารชีวิต 16 คนจากเหตุสังหารเจ้าหน้าที่โรคอีโบล่าเมื่อปี 2562 ”, 9 มีนาคม 2564, barrons.com/news/dr-congo-sentences-16-to-death-for-2019-killing-of-ebola-medic-01615313405

¹⁹³ Africanews, “คองโกปล่อยตัวนักโทษ 26 คนจากคดีสังหารอดีตผู้นำกลุ่มคาบิลา”, 8 มกราคม 2564, africanews.com/2021/01/08/drc-prez-pardons-26-prisoners-for-murder-of-ex-prez-laurent-kabila/

¹⁹⁴ Actualite.cd, “คองโก: เฟลิคซ์ ชีเซเคดีลงนามประกาศคำสั่งมาตรการเพื่ออภัยโทษหมู่ ”, 31 ธันวาคม 2564, actualite.cd/2021/12/31/rdc-felix-tshisekedi-signe-lordonnance-portant-mesure-collective-de-grace

¹⁹⁵ จดหมายจากกระทรวงกลาโหม ความยุติธรรม และความมั่นคงถึงแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 28 ธันวาคม 2564

แม้แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตใน**เอธิโอเปีย** แต่สื่อรายงานโดยไม่ให้รายละเอียดว่า เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ศาลทหารชั้นต้นของกองทัพภาคตะวันตก ตัดสินให้เจ้าหน้าที่ทหารจากหน่วย Ethiopian National Defence Force (ENDF) ของเอธิโอเปียที่ไม่ทราบจำนวน มีความผิดฐานกบฏจากการร่วมมือกับกลุ่มประชาชนปลดแอกติกราย (TPLF) ในการโจมตีกองทัพอากาศท่ามกลางความขัดแย้งกันทางอาวุธในติกราย โดยเจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้รับโทษประหารชีวิตหรือโทษจำคุกตลอดชีวิต¹⁹⁶

นอกจากนั้น ในวันที่ 4 เมษายนศาลภาคโอโรเมียสั่งประหารชีวิตชายคนหนึ่งในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น¹⁹⁷

ยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิตใน**แกมเบีย** ในเดือนกรกฎาคม ศาลสูงเมืองบันจูลตัดสินประหารชีวิตเจ้าหน้าที่ระดับสูงภายใต้รัฐบาลอดีตประธานาธิบดียาห์ยาด้วยการแขวนคอ สืบเนื่องจากการสังหารอดีตรัฐมนตรีออสมัน โคโร ซีเซ¹⁹⁸

ร่างกฎหมายที่เสนอโดย สส. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา**กานา**ในเดือนมิถุนายน เป็นร่างกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตของฟรานซิส-ชาเวียร์ โซซู สส. จากเมืองมาตินา โดยถือเป็นกฎหมายขั้นต้นจากการเสนอแก้ไขกฎหมายความผิดอาญาและความผิดอื่น ๆ¹⁹⁹ จนถึงสิ้นปี ร่างกฎหมายที่เสนอยังอยู่ในวาระที่ 1 โดยมีการอภิปรายขยายครอบคลุมถึงข้อบกพร่องในกฎหมายกองทัพ²⁰⁰ ซึ่งยังกำหนดให้มีการใช้โทษประหารชีวิต

อธิบดีกรมราชทัณฑ์กานาแจ้งต่อแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลว่า ไม่มีการประหารชีวิตเกิดขึ้นในประเทศเลย มีผู้ถูกตัดสินประหารชีวิตเจ็ดคน และมีนักโทษประหารชีวิต 165 คนจนถึงสิ้นปี หกคนเป็นผู้หญิง และอีกหกคนเป็นพลเมืองต่างชาติ ไม่มีการลดโทษหรือการอภัยโทษเลย²⁰¹ แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลระบุว่า ทั้ง 165 คน มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ซึ่งยังเป็นความผิดที่มีการลงโทษประหารชีวิตเชิงบังคับในกานา ทำให้ผู้พิพากษาไม่สามารถพิจารณาเงื่อนไขบางประการเพื่อเป็นเหตุแห่งการบรรเทาโทษ

¹⁹⁶ Addis Standard, “ข่าว: ศาลทหารภาคใต้ตัดสินจำคุก 8-18 ปี เจ้าหน้าที่ทหารที่มีส่วน ‘เชื่อมโยงโดยตรง’ กับกลุ่ม T.P.L.F. ”, 26 สิงหาคม 2564, addisstandard.com/news-southern-command-military-court-sentences-army-members-accused-of-direct-links-with-t-p-l-f-from-eight-to-eighteen-years-in-prison ข้อมูลเบื้องต้นของรายงานว่าด้วยการกำหนดโทษปรากฏอยู่ในข้อความในเฟซบุ๊กของเจ้าหน้าที่กระทรวงกลาโหมเอธิโอเปีย แต่มีการลบข้อความออกไปในเวลาต่อมา

¹⁹⁷ Ethiopian Monitor, “ผู้ชายถูกสั่งประหารชีวิตหลังสังหารไปสามคน”, 4 เมษายน 2564, ethiopianmonitor.com/2021/04/04/man-gets-death-penalty-after-killing-three-people/

¹⁹⁸ FOROYAA (Serrekunda), “ศาลแกมเบียสั่งประหารชีวิตยานคูบา เดาเรด้วยการแขวนคอ ”, 14 กรกฎาคม 2564, allafrica.com/stories/202107150194.html

¹⁹⁹ กฎหมายความผิดอาญาและความผิดอื่น ๆ พ.ศ. 2503 Act 29

²⁰⁰ กฎหมายกองทัพ พ.ศ. 2505 Act 105

²⁰¹ จดหมายจากหน่วยงานเรือนจำ/เทคนิคถึงแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล กานา, 31 มกราคม 2565

ในวันที่ 6 กรกฎาคม ศาลฎีกา**เคนยา** มีคำวินิจฉัย²⁰² กำหนดแนวทางการดำเนินงานตามคำวินิจฉัย ในปี 2560 ในคดีระหว่าง *Muruatetu และพวก กับ สาธารณรัฐ* ซึ่งประกาศว่าโทษประหารชีวิต เชิงบังคับสำหรับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ²⁰³ ในคำพิพากษาปี 2560 ศาลสั่งการให้หลายสถาบัน รวมทั้งรัฐสภาและอัยการสูงสุด แก้ไขกฎหมายและนโยบายเพื่อประกันให้มีการดำเนินงานดังกล่าว แต่ในคำวินิจฉัยเดือนกรกฎาคม 2564 ศาลแสดงความไม่พอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามคำสั่งเหล่านี้ โดยระบุว่ายังมีความสับสนในบรรดาศาลชั้นต้นเกี่ยวกับชะตากรรมของจำเลยหลายร้อยคนที่เคยถูกตัดสินประหารชีวิต ขณะที่ยังมีโทษประหารชีวิตเชิงบังคับ ส่งผลให้เกิดสภาพที่ศาลอธิบายว่าเป็น “หิมะถล่มของการร้องให้กำหนดโทษใหม่” ในคำวินิจฉัยของศาล เมื่อเดือนกรกฎาคม 2564 ศาลยังชี้แจงว่า คำวินิจฉัยปี 2560 ไม่มีผลต่อข้อบทที่ใช้โทษประหารชีวิตเชิงบังคับ รวมทั้งในคดีกบฏ การปล้นทรัพย์โดยใช้ความรุนแรง และความพยายามปล้นทรัพย์ด้วยความรุนแรง แต่บุคคลก็สามารถยื่นคำร้องให้ศาลทบทวนได้ โดยอาจมี “ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกัน” สำหรับความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ศาลวินิจฉัยว่าตราที่ยังไม่มีการยกเลิก จะต้องจำกัดการใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะ “คดีที่หายากมากที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการสังหารบุคคลโดยเจตนาและมีพฤติการณ์อุกอาจ” ศาลวินิจฉัยว่า จำเลยทุกคนที่ต้องโทษประหารชีวิตขณะที่ยังเป็นโทษประหารชีวิตเชิงบังคับมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ไต่สวนเพื่อกำหนดโทษใหม่

ไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตและโทษประหารชีวิตใหม่ใน**ไลบีเรีย** แต่ยังคงมีนักโทษประหารชีวิตอย่างน้อย 16 คน

ในเดือนธันวาคม สภาผู้แทนราษฎรผ่านร่างกฎหมายแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่เอาผิดกับ “การบูชาวิญญาณมนุษย์” การแก้ไขกฎหมายนี้ รวมทั้งตัวกฎหมายการบูชาวิญญาณมนุษย์ เป็นการเอาผิดทางอาญากับการปฏิบัติรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งการให้ทุนสนับสนุน ความพยายามความร่วมมือ และการครอบครองเครื่องมือเพื่อการปฏิบัติดังกล่าว และกำหนดโทษประหารชีวิตให้กับความผิดหลายประการ ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนเงินเพื่อการบูชาวิญญาณมนุษย์ และการครอบครองอุปกรณ์เพื่อดำเนินการดังกล่าว มีการส่งร่างกฎหมายเพื่อขอความเห็นชอบจากวุฒิสภา²⁰⁴

ในเดือนเมษายน ศาลฎีกา**มาลาวี** วินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการตัดสินประหารชีวิตตามกฎหมายที่ใช้โทษประหารชีวิตเชิงบังคับกับคดีฆ่าผู้อื่น ซึ่งศาลสูงเคยวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เมื่อปี 2550²⁰⁵ โดยในเบื้องต้น ศาลวินิจฉัยว่า โทษประหารชีวิตโดยตัวของมันเองไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม มีการกลับคำวินิจฉัยนี้ในเวลาต่อมา โดยผู้พิพากษาศาลสูงได้กลับคำตัดสิน

²⁰² *Francis Karioko Muruatetu & another v Republic; Katiba Institute & 5 Others (Amicus Curiae)* [2564] eKLR, คำพิพากษาวันที่ 6 กรกฎาคม 2564

²⁰³ *Francis Karioko Muruatetu & another v Republic* [2017] eKLR, คำพิพากษาวันที่ 14 ธันวาคม 2560

²⁰⁴ Daily Observer, “ผู้สังหารในพิธีและผู้ร่วมงานถูกล้างประหารชีวิต”, 13 ธันวาคม 2564, liberianobserver.com/ritual-killers-accomplices-get-death-penalty

²⁰⁵ ระหว่าง *Kafantayeni และพวก กับ อัยการสูงสุด*, คดีรัฐธรรมนูญเลขที่ 12 ปี 2548 [2550] [ศาลสูงซึ่งทำหน้าที่พิจารณาแทนศาลรัฐธรรมนูญ ต่อมามีการพิพากษายืนโดยศาลอุทธรณ์]

ก่อนหน้านี้²⁰⁶ การกลับคำตัดสินเกิดขึ้นด้วยเหตุผลเชิงขั้นตอนปฏิบัติเท่านั้น และไม่ได้เป็นการตอบคำถามว่าโทษประหารชีวิตสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของมาลาวีหรือไม่ อีกทั้งไม่ได้พิจารณาเหตุผลที่สนับสนุนคำวินิจฉัยเบื้องต้นที่ระบุว่าโทษประหารชีวิตไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

กระทรวงยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนของ**มาลี**แจ้งกับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลว่า ศาลอุทธรณ์สามแห่งในเมืองบาร์มาโก คายาส และมอฟติ ตัดสินประหารชีวิตจำเลย 48 คน ในการพิจารณาคดี Assize (อาชญากรรมร้ายแรง) โดยอย่างน้อยหนึ่งคนมีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย²⁰⁷ ในวันที่ 30 มิถุนายน ระหว่างการพิจารณาคดีอาชญากรรมร้ายแรง ศาลอุทธรณ์เมืองมอฟติสั่งประหารชีวิตจำเลย 12 คน ที่เกี่ยวข้องกับการโจมตีในเมืองเกาโลกอน พัลห์ เขตแบงคาส เมื่อปี 2562 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตหลายสิบคน มีการเผาอาคารและปล้นสะดม โดยเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยทั้ง 12 คน²⁰⁸

ในเดือนมกราคม มีการพิจารณาสถิติด้านสิทธิมนุษยชนของ**มอริเตเนีย** ตามกระบวนการทบทวนสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนตามวาระของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รายงานของมอริเตเนียไม่ได้กล่าวถึงโทษประหารชีวิต²⁰⁹ ในระหว่างการอภิปราย ตัวแทนประเทศระบุว่า ไม่มีการประหารชีวิตเลยตั้งแต่ปี 2530 และมอริเตเนียจะยังคงปฏิบัติตามข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตในทางพฤตินัยต่อไป²¹⁰ อย่างไรก็ตาม แม้มอริเตเนีย “มีข้อสังเกต” ต่อข้อเสนอแนะบางประการที่เรียกร้องให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต และให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง จัดทำข้อตกลงชั่วคราวเพื่อ

²⁰⁶ ระหว่าง *Khoviwa* กับ *สาธารณรัฐ* (MSCA คดีอาญาโนสาเร่ในชั้นอุทธรณ์ที่ 12 ปี 2560) [2564] MWSC 3 (28 เมษายน 2564)

²⁰⁷ จดหมายจากกระทรวงความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนถึงแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 25 มกราคม 2565 และโปรตุเกส Malijet, “Mali: Clôture de la 1ère session de la cour d’assises de Bamako: 13 condamnations à la peine de mort prononcées par les juges”, 14 เมษายน 2564, malijet.co/societe/faits-divers/cloture-de-la-1ere-session-de-la-cour-dassises-de-bamako-13-condamnations-a-la-peine-de-mort-prononcees-par-les-juges; Nouvel Horizon, “Clôture de la 2eme session ordinaire de la cour d’Assises de Bamako”, 4 ตุลาคม 2564, nouvelhorizonmali.com/2021/10/cloture-de-la-2eme-session-ordinaire-de-la-cour-dassises-de-bamako/; Indépendant [Mali], “Fin de la 1ère session de la cour d’Assises de Kayes: Sur les 40 affaires inscrites au rôle 7 ont été renvoyées à la prochaine session”, 13 ตุลาคม 2564, lindependant-mali.net/2021/10/13/fin-de-la-1ere-session-de-la-cour-dassises-de-kayes-sur-les-40-affaires-inscrites-au-role-7-ont-ete-renvoyees-a-la-prochaine-session/

²⁰⁸ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ, สถานการณ์ในมาลี: รายงานของเลขาธิการ, 1 ตุลาคม 2564, UN Doc. S/2021/844, ย่อหน้า 35

²⁰⁹ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, รายงานประเทศที่เสนอตามย่อหน้า 5 ของภาคผนวกของมติที่ 16/21 ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ: *มอริเตเนีย*, 9 พฤศจิกายน 2563, UN Doc. A/HRC/WG.6/37/MRT/1

²¹⁰ คณะทำงานว่าด้วยกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระ, รายงาน: *มอริเตเนีย*, 9 เมษายน 2564, UN Doc. A/HRC/47/6, ย่อหน้า 52

พักใช้การประหารชีวิตทางนิตินัย และลดจำนวนความผิดที่มีโทษประหารชีวิตลง แต่ไม่มีการรับข้อเสนอแนะเหล่านั้น²¹¹

ในวันที่ 25 พฤศจิกายน ศาลอาญานีอกชอตเหนือสั่งประหารชีวิตชายสามคน จากเหตุการณ์แกงอาจารย์มหาวิทยาลัยจนเสียชีวิตบริเวณใกล้บ้านในเดือนมิถุนายน 2564²¹²

กระทรวงยุติธรรมมอริเตเนียแจ้งต่อแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลว่า ไม่มีการประหารชีวิตในประเทศระหว่างปี 2564 มีการตัดสินประหารชีวิต 60 คน และมีนักโทษประหารชีวิตอยู่ 183 คนจนถึงสิ้นปี รวมทั้งพลเมืองต่างชาติ 18 คน โดยเป็นนักโทษเด็ดขาด 91 คน และอยู่ระหว่างอุทธรณ์ 92 คน²¹³

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตในไนจีเรียในปี 2564 แม้ในวันที่ 23 กรกฎาคม รัฐมนตรียุติธรรมราอุฟ อาเรเกเบโซตา จะกระตุ้นให้ผู้ว่าการรัฐลงนามให้ประหารชีวิตบุคคลที่ต้องโทษประหารชีวิตทั้งประเทศไนจีเรีย กรณีที่อุทธรณ์คดีจนสิ้นสุดแล้วและกรณีที่ไม่มีความผิดอันควรบรรเทาโทษ หรือเหตุเพื่อการเปลี่ยนโทษหรือการอภัยโทษเหลืออยู่ โดยถือเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาคriminal overcrowding ในเรือนจำของประเทศ²¹⁴ อย่างไรก็ดี ศาลไนจีเรียสั่งประหารชีวิตบุคคลอย่างน้อย 56 คนตลอดทั้งปี ทำให้มีนักโทษประหารชีวิตอย่างน้อย 3,036 คน นับเป็นตัวเลขสูงสุดเท่าที่บันทึกข้อมูลได้ในแอฟริกาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา และสูงสุดอีกแห่งหนึ่งในโลก ผู้ว่าการรัฐและศาลไนจีเรียเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้กับนักโทษอย่างน้อย 83 คน และศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องอีกอย่างน้อย 17 คนสำหรับผู้ที่เคยถูกตัดสินประหารชีวิต

สามรัฐ ได้แก่ จิกาวา ทาราบา และไนเจอร์ ประกาศใช้กฎหมายใหม่เพื่อใช้โทษประหารชีวิตกับความผิดอาญาหลายประเภทที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสังหารโดยเจตนา ในเดือนกุมภาพันธ์ รัฐจิกาวาประกาศใช้กฎหมายลงโทษประหารชีวิตกับบุคคลที่มีความผิดข้อหาข่มขืนและแพร่เชื้อเอชไอวีให้กับบุคคลอื่น²¹⁵ และสภาแห่งรัฐทาราบาประกาศใช้กฎหมายลงโทษประหารชีวิตกับบุคคล “ที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้เยาว์” เว้นแต่ผู้มีความผิดเป็นผู้มีอายุต่ำกว่า 14 ปี²¹⁶ ในเดือนกรกฎาคม รัฐไนเจอร์ประกาศใช้กฎหมายลงโทษประหารชีวิตกับบุคคลใด ๆ ที่ให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุน ยุยง หรือส่งเสริมและช่วยเหลือ

²¹¹ คณะทำงานว่าด้วยกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระ, รายงาน: มอริเตเนีย, ภาคผนวก, 19 เมษายน 2564, UN Doc. A/HRC/47/6/Add.1, ข้อเสนอแนะ 130.4-130.25

²¹² Kiffa online, “إملا دلو، قتل على ادعاء حبس / إعدامات”, 25 พฤศจิกายน 2564, kiffaonline.com/2021/11/25/

²¹³ จดหมายจากกระทรวงยุติธรรมถึงแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 28 กุมภาพันธ์ 2565

²¹⁴ Punch.com, “สั่งประหารชีวิตเพื่อลดความแออัดของเรือนจำ อาเรเกเบโซตากระตุ้นให้รัฐบาลดำเนินการ” 24 กรกฎาคม 2564, punchng.com/sign-death-warrants-to-decongest-prisons-aregbesola-urges-govs/

²¹⁵ Premium Times, “ผู้ว่าการไนจีเรียลงนามประกาศใช้กฎหมายลงโทษประหารชีวิตกับผู้ข่มขืน”, 24 กุมภาพันธ์ 2564, premiumtimesng.com/news/headlines/445090-nigerian-governor-signs-law-approving-death-sentence-for-rapists.html

²¹⁶ Business Day, “สภาทาราบาประกาศใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ข่มขืน”, 25 กุมภาพันธ์ 2564, businessday.ng/politics/article/taraba-assembly-embraces-death-penalty-for-rapists/

การลักพาตัวและลักขโมยบุคคล²¹⁷ การลักพาตัวและลักขโมยบุคคลโดยตัวของมันเองมีโทษถึงขั้นประหารชีวิตอยู่แล้วในรัฐไนเจอร์และอีกหลายรัฐของไนจีเรีย

ในวันที่ 21 มกราคม คณะกรรมการอุทธรณ์คดีที่มีประธานเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลของรัฐบาลไนจีเรียให้พิจารณาคดีใหม่ต่ออาชญากร ซารีฟ-อามินู ซึ่งเป็นนักร้อง นักดนตรีและนักแต่งเพลง เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563 ขณะที่เขามีอายุ 20 ปีต้น ๆ เขาถูกศาลสูงอิสลามแห่งรัฐคาโตตัดสินว่ามีความผิดและให้ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ จากการดูหมิ่นศาสนาตามูฮัมหมัดในเพลงที่เขานำมาเผยแพร่ผ่านว็อกสแอปช่วงต้นปีนั้น²¹⁸ คณะกรรมการศาลสั่งให้ศาลสูงอิสลามพิจารณาคดีนี้ใหม่ หลังจากเคยตัดสินว่าเขามีความผิดและกำหนดโทษต่อเขามาแล้ว แต่ให้เปลี่ยนตัวผู้พิพากษา คำวินิจฉัยครั้งนี้เป็นผลมาจากการที่จำเลยไม่มีทนายความตลอดทั้งการพิจารณาในเบื้องต้น²¹⁹ การพิจารณาคดีในศาลสูงรัฐบาลไนจีเรียจะเริ่มขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2565

รัฐสภา**เซียร์ราลีโอน**ออกเสียงผ่านกฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิต พ.ศ. 2564 เป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม เป็นกฎหมายที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทุกประเภทไม่ให้ใช้เป็นบทลงโทษในแต่ละมาตราของประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ รวมทั้งกฎหมายทหาร และได้นำโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยให้มีการจำคุกขั้นต่ำ 30 ปีมาใช้แทนโทษประหารชีวิตในความผิดอาญาเหล่านี้ และอนุญาตให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้²²⁰

จนถึงสิ้นปี รัฐสภายังอยู่ระหว่างการพิจารณากฎหมายนี้ในขั้นสุดท้าย และอยู่ระหว่างเตรียมการรอลงนามโดยประธานาธิบดี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แม้ว่ามาตรา 16(1) ของรัฐธรรมนูญเซียร์ราลีโอนอนุญาตให้ใช้โทษประหารชีวิตได้ แต่รัฐบาลรายงานตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงแผนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการแก้ไขมาตรานี้เพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต²²¹

²¹⁷ The Cable, “ไนเจอร์เตรียมใช้โทษแขวนคอกับผู้ลักพาตัว หนอนบ่อนไล่”, 16 กรกฎาคม 2564, thecable.ng/niger-state-to-hang-convicted-kidnappers-informants

²¹⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิต ในปี 2563 (Index: ACT 50/3760/2021), เมษายน 2564, amnesty.org/en/documents/act50/3760/2021/en/, หน้า 53

²¹⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ไนจีเรีย: ทางรอดต้องยกเลิกคำตัดสินและคำสั่งประหารชีวิตนักร้องที่เมืองคาโน”, 13 สิงหาคม 2563, amnesty.org/en/latest/news/2020/08/nigeria-authorities-must-quash-the-conviction-and-death-sentence-imposed-on-kano-based-singer/; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ศาลสั่งให้พิจารณาใหม่ในคดีนักร้องที่ต้องโทษประหารชีวิต”, 29 มกราคม 2564, amnesty.org.uk/files/2021-01/FI13720_1.pdf?Version-Id=w4Qkyqsl8YLMgw4h57REqb6u0OmaldFL

²²⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “เซียร์ราลีโอน: การยกเลิกโทษประหารชีวิตเป็นชัยชนะครั้งสำคัญ”, 25 กรกฎาคม 2564, amnesty.org/en/latest/news/2021/07/sierra-leone-abolition-of-death-penalty-a-major-victory/

²²¹ รายงานผลทบทวนสนธิสัญญาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญเซียร์ราลีโอนของรัฐบาลเมื่อปี 2560, 2534 (Act No. 6 of 1991), ธันวาคม 2564, หน้า. 7

กรมราชทัณฑ์เซียร์ราลีโอนแจ้งต่อแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลว่า ในปี 2564 ไม่มีการประหารชีวิตในประเทศเลย มีการกำหนดโทษประหารชีวิตให้กับจำเลย 23 คน เป็นผู้ชายทั้งหมด และยังคงมีนักโทษประหารชีวิตอยู่ 117 คน สามคนเป็นผู้หญิง และมีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้กับนักโทษสี่คน²²²

ในโซมาเลีย มีการประหารชีวิต 21 คนเมื่อวันที่ 27 มิถุนายนด้วยการยิงเป้าที่พุนต์แลนด์ ตามข้อมูลของเจ้าหน้าที่ในรายงานของสื่อมวลชน ผู้ชายทั้งหมดถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานเป็นสมาชิกของกลุ่มอัล-ชาบับ และการก่อการร้าย รวมทั้งการสังหาร โดยมีการแยกพิจารณาในศาลในเมืองกัลกาโย กาโรเว และควอโด ในช่วงต้นปี มีผู้ถูกประหารชีวิต 18 คนที่เมืองกัลกาโย อีกสามคนถูกประหารชีวิตแยกกันในเมืองกาโรเวและควอโด มีรายงานว่าเป็นการประหารชีวิตเพียงสองชั่วโมงหลังจากสมาชิกกลุ่มอัล-ชาบับโจมตีเมืองวีซิล ซึ่งส่งผลให้พลเรือนหลายสิบคนเสียชีวิต²²³

นอกจากการประหารชีวิต 21 คนในปี 2564 แล้ว มีอย่างน้อยหกคนที่ถูกศาลสั่งประหารชีวิต ในวันที่ 21 เมษายน ศาลชั้นต้นของกองทัพอากาศและอาัยนในพุนต์แลนด์สั่งประหารชีวิตชายห้าคนในความผิดฐานสังหารทั้งทหารและพลเรือน โดยเป็นการทำงานให้กับกลุ่มติดอาวุธอัล-ชาบับ²²⁴

ในวันที่ 13 มีนาคม ศาลทหารในโซมาลีแลนด์ ตัดสินประหารชีวิตทหารนายหนึ่งจากการสังหารครูพลเรือนในเมืองเกบิลีทาวน์ โซมาลีแลนด์²²⁵

จำนวนการประหารชีวิตที่บันทึกข้อมูลได้ใน**ชุดานใต้**เพิ่มขึ้นอย่างมาก จากสองครั้งในปี 2563 เป็นเก้าครั้งในปี 2564 จำนวนโทษประหารชีวิตก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน จากอย่างน้อยหกครั้งเป็นสิบครั้ง มีนักโทษประหารชีวิตอย่างน้อย 334 คนจนถึงสิ้นปี

องค์กรภาคประชาสังคมในชุดานใต้ยังคงพยายามสนับสนุนช่วยเหลือผู้ที่ต้องโทษประหารชีวิตจากการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรม ในวันที่ 10 มิถุนายน ชายคนหนึ่งได้รับการปล่อยตัว หลังอยู่ในแดนประหารมา 13 ปี ด้วยความช่วยเหลือจากหน่วยงาน Justice and Human Rights Observatory Organization ตามข้อมูลของทนายความ ชายคนดังกล่าวถูกศาลตัดสินว่ามีความผิด

²²² จดหมายจากกรมราชทัณฑ์เซียร์ราลีโอน ถึงแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เซียร์ราลีโอน, 3 กุมภาพันธ์ 2565

²²³ Voice of America, “โซมาเลียประหารชีวิตกลุ่มติดอาวุธท่ามกลางการโจมตีอย่างรุนแรง” 27 มิถุนายน 2564, voanews.com/a/africa_somalia-executes-militants-amid-deadly-attack/6207538.html; Garowe Online, “อัล-ชาบับประหารชีวิต 6 คนที่ถูกกล่าวหาว่าเป็น ‘สปายให้อเมริกา’ ในโซมาเลีย”, 28 มิถุนายน 2564, garoweonline.com/en/news/somalia/al-shabaab-executes-us-spies-in-somalia-after-21-militants-shot-dead

²²⁴ Horn Observer, “โซมาเลีย: ศาลทหารพุนต์แลนด์ตัดสินประหารชีวิตสมาชิกอัล-ชาบับ 5 คน”, 21 เมษายน 2564, hornobserver.com/articles/830/Somalia-Puntland-Military-court-hands-down-death-sentence-to-five-Shabab-members

²²⁵ Somalia24, “ศาลทหารโซมาลีแลนด์สั่งประหารชีวิตทหารนายหนึ่งนาย”, 13 มีนาคม 2564, handsoffcain.info/archivio_news/202103.php?iddocumento=60325368&mover=0

ในปี 2552 ข้อหาฆ่าผู้ชายอีกคนหนึ่ง แต่เขายืนยันมาตลอดว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ การอุทธรณ์กับศาลอุทธรณ์ไม่เป็นผล แต่ต่อมาศาลฎีกากลับคำพิพากษา ด้วยเหตุผลว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอ²²⁶

ในวันที่ 5 สิงหาคม ศาลในเมืองอัล-โอเบอิด เมืองหลวงของภาคคอร์โดฟันเหนือ **ซูดาน** ตัดสินประหารชีวิตสมาชิกกำลังกึ่งทหารหกนายที่เป็นส่วนหนึ่งของ Rapid Support Forces (RSF) จากการสังหารผู้ชุมนุมประท้วงการขาดแคลนน้ำมันและอาหารในเดือนกรกฎาคม 2562 ในเมืองดังกล่าว RSF เป็นหน่วยทหารที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2556 โดยอดีตประธานาธิบดีโอมาร์ อัล-บาเซียร์²²⁷

แม้ไม่มีการประหารชีวิตใน**แทนซาเนีย**ตั้งแต่ปี 2537 แต่ศาลยังคงลงโทษประหารชีวิต โดยมีนักโทษประหารชีวิตอย่างน้อย 480 คนจนถึงสิ้นปี

ในเดือนพฤศจิกายน ศาลทหารที่จัดตั้งขึ้นเป็นพิเศษใน**ยูกันดา** ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองโมกาดีชู โซมาเลีย ตัดสินประหารชีวิตทหารสองนายที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยปฏิบัติงานสหภาพแอฟริกาในโซมาเลีย (AMISOM) และอยู่ในประเทศ จากการสังหารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อพลเรือนชาวโซมาเลียระหว่างปฏิบัติการทหาร เพื่อต่อต้านกลุ่มติดอาวุธอัล-ชาบับในเดือนสิงหาคม โดยมีการส่งตัวทหารทั้งสองนายกลับไปยูกันดาเพื่อการพิจารณาคดีในชั้นต่อไป²²⁸

ในวันที่ 27 มกราคม สตีเฟน กัมยองโก รัฐมนตรีมหาดไทย**แซมเบีย**ประกาศว่า ประธานาธิบดีเอ็ดการ์ ลุนกู เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตให้กับนักโทษจำนวน 246 คน สตีเฟน กัมยองโก อธิบายว่า เหตุผลสำคัญของการลดโทษนักโทษชายทั้ง 225 คน เป็นเพราะความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของผู้ใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งประหารชีวิตจนหมดแล้ว และผู้ที่ถูกจองจำอยู่ในเรือนจำความมั่นคงสูงสุดมูโกเบโก ซึ่งเป็นทัณฑสถานที่สร้างมาตั้งแต่ยุคอาณานิคม สามารถรองรับนักโทษได้ไม่เกิน 40 คนในเวลาไม่กี่เดือน แต่ที่ผ่านมามีต้องใช้เป็นที่คุมขังนักโทษชายกว่า 400 คน ข้อพิจารณาด้านสุขภาพดังกล่าวครอบคลุมถึงความเสี่ยงต่อโรคโควิด-19 และเหตุผลอื่น ๆ ในทำนอง

²²⁶ Usdg Sudans Post, “ศาลพิพากษาจำคุกนักโทษที่จู่บา 13 ปี”, 10 มิถุนายน 2564, sudanspost.com/juba-prisoner-found-not-guilty-after-13-years-in-jail/

²²⁷ Africanews, “ซูดาน: โทษประหารชีวิตสำหรับทหารบ้านหกนาย จากการสังหารผู้ชุมนุมประท้วงในปี 2562”, 6 สิงหาคม 2564, africanews.com/2021/08/06/sudan-death-sentences-for-six-paramilitaries-for-the-kill-ing-of-protesters-in-2019/

²²⁸ AMISOM, “ใบแจ้งข่าว: ศาลทหารตัดสินว่าทหารหน่วย AMISOM มีความผิดฐานสังหารพลเรือนที่เมืองโกโลเวน” PR/24/2021, Mogadishu, 13 พฤศจิกายน 2564, facebook.com/amisom.somalia/photos/a.405210486184589/4714623708576557/?type=3; BBC, “ทหารยูกันดาสองนายถูกสั่งประหารชีวิตในโซมาเลีย”, 14 พฤศจิกายน 2564, bbc.co.uk/news/world-africa-59280210

เดียวกัน มีการลดโทษประหารชีวิตให้กับนักโทษหญิงจำนวน 21 คนที่เรือนจำหญิงคัมเบเว สตีเฟน กัมยองโก ยังกล่าวว่า ประเทศของเขายังไม่ยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะจำเป็นต้องจัดประชาต²²⁹

อย่างไรก็ดี ศาลแซมเบียยังคงสั่งประหารชีวิตบุคคล รวมทั้งในคดีปล้นทรัพย์ที่มีพฤติการณ์อุกอาจ ซึ่งมีโทษประหารชีวิตเชิงบังคับ²³⁰ และในขณะที่ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกายกฟ้องจำเลยบางคดีที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แต่ส่วนใหญ่มีจะต้องถูกจองจำในฐานะนักโทษประหารชีวิต²³¹

ในวันที่ 13 เมษายน ประธานาธิบดีเอมเมอร์สัน มานังกาโกว แห่ง**ซิมบับเว** สั่งการให้เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต สำหรับนักโทษประหารชีวิตทุกคนที่ถูกจองจำอย่างน้อยแปดปี²³²

กรมราชทัณฑ์และเรือนจำซิมบับเวแจ้งต่อแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลว่า มีการสั่งประหารชีวิตจำเลยหนึ่งคนในข้อหาฆ่าผู้อื่น และมีนักโทษประหารชีวิตอยู่ 66 คนจนถึงสิ้นปี ทั้งหมดเป็นผู้ชายและมีความผิดเกี่ยวกับการฆ่าผู้อื่น มีการรอกโทษจากประธานาธิบดีให้กับนักโทษประหารชีวิตคนหนึ่ง และมีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้กับนักโทษชาย 23 คน²³³ เนื่องจากตามข้อมูลของกรมราชทัณฑ์และเรือนจำ การลดโทษทั้งหมดมีผลต่อนักโทษที่ถูกกำหนดโทษตั้งแต่ปี 2556 หรือก่อนหน้านั้น แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล จึงเชื่อว่าทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากการลดโทษตามคำสั่งประธานาธิบดีในเดือนเมษายน

²²⁹ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน [ของแซมเบีย], “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเสนอประธานาธิบดีเอ็ดการ์ ลุนกู ให้เปลี่ยนโทษประหารชีวิตของนักโทษประหารชีวิตจำนวน 246 คน เพื่อควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ในทัณฑสถาน”, 1 กุมภาพันธ์ 2564, hrc.org.zm/index.php/multi-media/news/372-hrc-commends-president-edgar-lungu-for-commuting-sentences-of-246-death-row-inmates-to-control-the-spread-Covid-19-in-correctional-facilities; News Diggers!, “ลุนกูเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตให้นักโทษ 246 คน”, 28 มกราคม 2564, diggers.news/local/2021/01/28/lungu-commutes-246-inmates-sentences-from-death-row-to-life-imprisonment/

²³⁰ สาระณัฐแซมเบีย, กฎหมายประมวลกฎหมายอาญา (2496), มาตรา 294(2)

²³¹ Africanlii.org, “ถึงเวลาต้องยุติโทษประหารชีวิตเชิงบังคับในแซมเบียหรือไม่?”, 24 มิถุนายน 2564, africanlii.org/article/20210624/time-end-mandatory-death-penalty-zambia

²³² ประธานาธิบดีเอมเมอร์สัน มานังกาโกว, *คำสั่งกฤษฎีกาฉบับที่ 1 พ.ศ. 2564*, ราชกิจจานุเบกษาซิมบับเว, 13 เมษายน 2564, gazettes.africa/archive/zw/2021/zw-government-gazette-dated-2021-04-13-no-47.pdf, ย่อหน้า 9

²³³ จดหมายจากกรมราชทัณฑ์ซิมบับเวถึงแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 18 กุมภาพันธ์ 2565

ภาคผนวก I: การประหารชีวิต และการตัดสินให้ประหารชีวิต ที่มีการบันทึกข้อมูลในปี 2564

รายงานฉบับนี้ครอบคลุมการใช้โทษประหารชีวิตผ่านกระบวนการศาล ไม่รวมการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลรายงานเฉพาะตัวเลขที่สามารถยืนยันได้อย่างสมเหตุสมผล แม้ว่าตัวเลขที่แท้จริงในบางประเทศอาจสูงกว่านี้มาก รัฐบาลบางแห่งจงใจปกปิดขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิต ส่วนรัฐอื่น ๆ ไม่ได้เก็บข้อมูลหรือไม่ยอมเผยแพร่ตัวเลขคำตัดสินลงโทษประหารชีวิตและการประหารชีวิต

เครื่องหมาย “+” ที่ตามหลังชื่อประเทศ อย่างเช่น มาเลเซีย (14+) หมายถึงแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ยืนยันว่ามีการประหารชีวิตหรือการตัดสินให้ประหารชีวิตในมาเลเซีย 14 ครั้ง แต่เชื่อน่าจะมีมากกว่า 14 ครั้ง ส่วนเครื่องหมาย “+” ที่อยู่หลังประเทศและไม่มีตัวเลขอยู่ด้านหลัง อย่างเช่น โอมาน (+) หมายถึงว่าแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ประมวลข้อมูลจากหลักฐาน เชื่อว่ามีการประหารชีวิตหรือการตัดสินให้ประหารชีวิต (มากกว่าหนึ่งครั้ง) ในประเทศนั้น เพียงแต่ไม่มีข้อมูลมากพอที่จะระบุตัวเลขขั้นต่ำที่น่าเชื่อถือได้ สำหรับการคำนวณตัวเลขรวมในระดับโลกและภูมิภาค เครื่องหมาย “+” ให้นับว่าเป็น 2 รวมทั้งกรณีของจีน

การประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564

จีน 1,000s	อิยิปต์ 83+	ซีเรีย 24+
อิรัก 17+	สหรัฐฯ 11	บังกลาเทศ 5
ญี่ปุ่น 3	สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ 1+	โอมาน +
อิหร่าน 314+	ซาอุดีอาระเบีย 65	โซมาเลีย 21+
เยเมน 14+	ซูดานใต้ 9+	บอตสวานา 3
เบลารุส 1+	เกาหลีเหนือ +	เวียดนาม +

การตัดสินใจประหารชีวิตที่บันทึกได้ในปี 2564

จีน 1,000s	สิงคโปร์ 10	ซูดาน 7+
มาเลเซีย 14+	เบลารุส 1	ลิเบีย+
แกมเบีย 3	อินโดนีเซีย 114+	มาลี 48
อียิปต์ 356+	สหรัฐอเมริกาเอมิเรตส์ 9+	กานา 7
เคนยา 14	มัลดีฟส์ 1	เกาหลีเหนือ +
ญี่ปุ่น 3	อิรัก 91+	โซมาเลีย 27+
เยเมน 298+	แซมเบีย 9+	บอตสวานา 6
เลบานอน 12+	โมร็อกโก/ซาอุดีอาระเบีย 1	โอมาน +
ตรินิแดดและโตเบโก 3	เมียนมา 86+	เซียร์ราลีโอน 23
บังกลาเทศ 181+	แอลจีเรีย 9	คูเวต 5+
มาลาวี 11+	ซิมบับเว 1	กาตาร์ +
อัฟกานิสถาน 2+	สาธารณรัฐประชาธิปไตย	ปาเลสไตน์ (รัฐ) 21+
อินเดีย 144	คองโก 81+	แคเมอรูน 4+
จอร์แดน 11+	ซาอุดีอาระเบีย 8+	ซีเรีย +
ยูกันดา 2+	เอธิโอเปีย +	สหรัฐฯ 18
ปากีสถาน 129+	มอริเตเนีย 60	กายอานา 4
ซูดานใต้ 10+	ศรีลังกา 8+	แทนซาเนีย +
ไต้หวัน 2	อิหร่าน +	ตูนิเซีย 3+
เวียดนาม 119+	ไนจีเรีย 56+	ไทย +

ภาคผนวก II:

ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตและ ประเทศที่ยังคงบทลงโทษประหารชีวิต

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

มากกว่าสองในสามของ
ประเทศต่าง ๆ ในโลก
ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต
ในทางกฎหมายและในทาง
ปฏิบัติ ตัวเลขจนถึงวันที่
31 ธันวาคม 2564
ปรากฏดังนี้

- ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาทุกประเภท: 108 ประเทศ
- ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาทั่วไปเท่านั้น: 8 ประเทศ
- ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ: 28 ประเทศ
- รวมประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางกฎหมายหรือในทางปฏิบัติ: 144 ประเทศ
- ประเทศที่ยังคงบทลงโทษประหารชีวิต: 55 ประเทศ

ข้อมูลต่อไปนี้เป็นรายชื่อประเทศที่แบ่งออกเป็นสี่กลุ่ม ได้แก่ ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาทุกประเภท ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาทั่วไปเท่านั้น ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ และประเทศที่ยังคงบทลงโทษประหารชีวิต

1. ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาทุกประเภท

ประเทศซึ่งไม่มีกฎหมายให้ลงโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาใด ๆ ประกอบด้วย

แอลเบเนีย อันดอร์รา แองโกลา อาร์เจนตินา อาร์เมเนีย ออสเตรเลีย ออสเตรีย อาเซอร์ไบจาน
เบลเยียม เบนิน บรูไน โบลิเวีย บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรีย บุรุนดี เคปเวิร์ด กัมพูชา
แคนาดา ชาด โคลอมเบีย คองโก (สาธารณรัฐ) หมู่เกาะคุก คอสตาริกา โครเอเชีย ไซปรัส
สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก จิบูตี สาธารณรัฐโตมินิกัน เอกวาดอร์ เอสโตเนีย ฟิจิ ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส
กาบอง จอร์เจีย เยอรมนี กรีซ กินี กินีบิสเซา เฮติ ฮอนดูรัส ฮังการี ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี

คิริบาตี โคโซโว²³⁴ คิริกีซสถาน ลัตเวีย ลิกเตนสไตน์ ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มาดากัสการ์ มอลตา หมู่เกาะมาร์แชลล์ มอริเชียส เม็กซิโก ไมโครนีเชีย มอลโดวา โมนาโก มองโกเลีย มอนเตเนโกร โมซัมบิก นามิเบีย นาอูรู เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นิการากัว นีอูเอ นอร์มามาชีโดเนีย นอร์เวย์ ปาเลา ปานามา ปารากวัย ฟิลิปปินส์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย รวันดา ซามัว ซานมารีโน เซาตูเม และปรินซิปี เซเนกัล เซอร์เบีย เซเชลส์ สโลวะเกีย สโลวีเนีย หมู่เกาะโซโลมอน แอฟริกาใต้ สเปน ชูรินาเม สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ตีมอร์-เลสเต โตโก ตูรกี เติร์กเมนิสถาน ตูวาลู สหราชอาณาจักร ยูเครน อุรุกวัย อุซเบกิสถาน วาตูอาตู นครรัฐวาติกัน เวเนซุเอลา

2. ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญา ทั่วไปเท่านั้น

ประเทศเหล่านี้เป็นประเทศซึ่งโทษประหารชีวิตมีไว้สำหรับอาชญากรรมบางประเภทเท่านั้น เช่น อาชญากรรมภายใต้ธรรมนูญทหาร หรืออาชญากรรมซึ่งเกิดขึ้นจากเงื่อนไขที่เป็นข้อยกเว้นของประเทศ²³⁵ ประกอบด้วย

บราซิล บุร์กินาฟาโซ ชิลี เอลซัลวาดอร์ กัวเตมาลา อิสราเอล คาซัคสถาน เปรู

3. ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ

ประเทศเหล่านี้ยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมทั่วไป เช่น ฆาตกรรม แต่อาจถือได้ว่าได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ เนื่องจากได้ระงับการประหารชีวิตในช่วงสิบปีที่ผ่านมาหรือมากกว่านั้น และยังคงเชื่อว่า มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติที่จะไม่ลงโทษประหารชีวิต ประกอบด้วย

แอลจีเรีย บรูไนดารุสซาลาม แคเมอรูน สาธารณรัฐแอฟริกากลาง เอริเทรีย เอสวาตินี (อดีต สวาซีแลนด์) กานา เกรนาดา เคนยา ลาว ไลบีเรีย มาลาวี มัลดีฟส์ มาลี มอริเตเนีย โมร็อกโก/ซาฮาราตะวันตก เมียนมา ไนเจอร์ ปาปัวนิวกินี สหพันธรัฐรัสเซีย²³⁶ เซียร์ราลีโอน เกาหลีใต้ (สาธารณรัฐเกาหลี) ศรีลังกา ทาจิกิสถาน แทนซาเนีย ตองกา ตูนิเซีย แซมเบีย

²³⁴ การใส่เครื่องหมาย (*) ไม่มีเหตุผลเกี่ยวกับจุดยืนของเราต่อสถานะของประเทศ และสอดคล้องกับมติของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติที่ 1244 และความเห็นของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศว่าด้วยการประกาศเอกราชของโคโซโว

²³⁵ ไม่มีข้อมูลการประหารชีวิตในประเทศเหล่านี้เกินกว่า 10 ปี

²³⁶ สหพันธรัฐรัสเซียประกาศใช้ข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตในเดือนสิงหาคม 2539 อย่างไรก็ดี มีการประหารชีวิตระหว่างปี 2539 และปี 2542 ในสาธารณรัฐเชเชน

4. ประเทศซึ่งยังคงบงกชโทษประหารชีวิต

ประเทศเหล่านี้ยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมทั่วไป ประกอบด้วย

อัฟกานิสถาน แอนติกาและบาร์บูดา บาฮามาส บาห์เรน บังกลาเทศ บาร์เบโดส เบลารุส เบลีซ บอตสวานา จีน โคโมโรส คิวบา สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก โดมินีกา อียิปต์ อิเควทอเรียลกินี เอริโอเปีย แกมเบีย กายอานา อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก จาเมกา ญี่ปุ่น จอร์แดน คูเวต เลบานอน เลโซโท ลิเบีย มาเลเซีย ไนจีเรีย เกาหลีเหนือ (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี) โอมาน ปากีสถาน ปาเลสไตน์ (รัฐ) กาตาร์ เซนต์คิตส์และเนวิส เซนต์ลูเชีย เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ โซมาเลีย ซูดานใต้ ซูดาน ซีเรีย ไต้หวัน ไทย ตรินิแดดและโตเบโก ยูกันดา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหรัฐฯ เวียดนาม เยเมน ซิมบับเว

ภาคผนวก III:

การให้สัตยาบันรับรองสนธิสัญญา ระหว่างประเทศ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

ประชาคมระหว่างประเทศรับรองสนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งบับที่กำหนดให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต
สนธิสัญญาหนึ่งฉบับครอบคลุมทั่วโลก ส่วนอีกสามฉบับครอบคลุมระดับภูมิภาค

ด้านล่างเป็นคำอธิบายสนธิสัญญาทั้งสี่ฉบับอย่างย่อ และรายชื่อรัฐภาคีและประเทศที่ลงนาม
แต่ยังไม่ให้สัตยาบัน จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 รัฐสามารถเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาระหว่างประเทศ
ด้วยการให้ภคยานุวัติหรือการให้สัตยาบัน การลงนามเป็นการแสดงความจำนงที่จะเข้าเป็นภาคี
ในโอกาสต่อมา โดยการให้สัตยาบัน รัฐต่าง ๆ มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยต้อง
เคารพข้อบัญญัติในสนธิสัญญาที่ได้เข้าเป็นภาคี และต้องไม่กระทำการอันขัดต่อวัตถุประสงค์และ
เป้าประสงค์ของสนธิสัญญาที่ได้ลงนามไว้

พิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่มีเป้าหมายยกเลิกโทษประหารชีวิต

พิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
ที่มีเป้าหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตได้รับการรับรองจากสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติในปี
2532 มีผลบังคับใช้ทั่วโลก เป็นกฎบัตรที่กำหนดให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างสิ้นเชิง แต่อนุญาต
ให้รัฐภาคีสามารถใช้โทษประหารชีวิตได้ในภาวะสงคราม หรือกรณีที่มีการประกาศข้อสงวนไว้ในช่วงที่
ให้สัตยาบัน หรือให้ภคยานุวัติต่อพิธีสาร รัฐใด ๆ ที่เป็นภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วย
สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองสามารถเข้าเป็นภาคีของพิธีสารได้

รัฐภาคี ได้แก่ แอลเบเนีย อันดอร์รา แองโกลา อาร์เจนตินา อาร์เมเนีย ออสเตรเลีย ออสเตรีย อาเซอร์ไบจาน เบลเยียม เบนิน โบลิเวีย บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา บราซิล บัลแกเรีย เคนยา คาเมรูน แคเมรูน ซาโลมอน คอสตาริกา โครเอเชีย ไซปรัส สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก จิบูตี สาธารณรัฐโดมินิกัน เอกวาดอร์ เอลซัลวาดอร์ เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส กาบอง แกมเบีย จอร์เจีย เยอรมนี กรีซ กินีบิสเซา ฮอนดูรัส ฮังการี ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี คิริบาส ลัตเวีย ไลบีเรีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มาดากัสการ์ มอลตา เม็กซิโก มอลโดวา โมร็อกโก มองโกเลีย มอนเตเนโกร โมซัมบิก นามิเบีย เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นิกการากัว มาซิโดเนียเหนือ นอร์เวย์ ปาเลสไตน์ (รัฐ) ปานามา ปารากวัย ฟิลิปปินส์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย รวันดา ซานมารีโน เซาตูเมและปรินซิปี เซอร์เบีย เซเชลส์ สโลวาเกีย สโลวีเนีย แอฟริกาใต้ สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ตูนิเซีย-เลสเต โตโก ตุรกี เติร์กเมนิสถาน สหราชอาณาจักร ยูเครน อุรุกวัย อุซเบกิสถาน เวเนซุเอลา (รวม 89 ประเทศ)

ประเทศที่ลงนามแต่ยังไม่ให้สัตยาบัน ได้แก่ คาซัคสถาน (รวม 1 ประเทศ)

พิธีสารอนุสัญญาอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและการยกเลิกโทษประหารชีวิต (PROTOCOL TO THE AMERICAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS ON THE ABOLITION OF DEATH PENALTY)

พิธีสารอนุสัญญาอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและการยกเลิกโทษประหารชีวิตได้รับการรับรองจากสมัชชาใหญ่ องค์การรัฐอเมริกัน (Organization of American States) ในปี 2533 และกำหนดให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่อนุญาตให้รัฐภาคีสามารถใช้โทษประหารชีวิตได้ในภาวะสงคราม หรือกรณีที่มีการประกาศข้อสงวนไว้ในช่วงที่ให้สัตยาบันหรือให้ภาคยานุวัติต่อพิธีสารรัฐใด ๆ ที่เป็นภาคีของอนุสัญญาอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและการยกเลิกโทษประหารชีวิตสามารถเข้าเป็นภาคีของพิธีสารได้

รัฐภาคี ได้แก่ อาร์เจนตินา บราซิล ซาโลมอน คอสตาริกา สาธารณรัฐโดมินิกัน เอกวาดอร์ ฮอนดูรัส เม็กซิโก นิกการากัว ปานามา ปารากวัย อุรุกวัย เวเนซุเอลา (รวม 13 ประเทศ)

พิธีสารฉบับที่ 6 ของอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปว่าด้วยการยกเลิกโทษประหารชีวิต (PROTOCOL NO.6 TO THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS. CONCERNING THE ABOLITION OF THE DEATH PENALTY)

พิธีสารฉบับที่ 6 ของอนุสัญญาเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานแห่งยุโรป (European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms) เกี่ยวข้องกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต ได้รับการรับรองจากสภายุโรป (Council of Europe) ในปี 2526 กำหนดให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในช่วงปลอดสงคราม รัฐภาคียังอาจใช้โทษประหารชีวิต

ต่อไปได้สำหรับความผิดทางอาญา “ในช่วงสงครามหรือใกล้จะมีสงคราม” รัฐใด ๆ ที่เป็นภาคีของอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป สามารถเข้าเป็นภาคีของพิธีสารได้

รัฐภาคี ได้แก่ แอลเบเนีย อันดอร์รา อาร์เมเนีย ออสเตรีย อาเซอร์ไบจาน เบลเยียม บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรีย โครเอเชีย ไซปรัส สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย เยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา มอลโดวา โมนาโก มอนเตเนโกร เนเธอร์แลนด์ มาซิโดเนียเหนือ นอร์เวย์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย ซานมารีโน เซอร์เบีย สโลวะเกีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ตุรกี สหราชอาณาจักร ยูเครน (รวม 46 ประเทศ)

ประเทศที่ลงนามแต่ยังไม่ให้สัตยาบัน ได้แก่ สหพันธรัฐรัสเซีย (รวม 1 ประเทศ)

พิธีสารฉบับที่ 13 ของอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (PROTOCOL NO. 13 TO THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS) เกี่ยวข้องกับการยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกพฤติการณ์

พิธีสารฉบับที่ 13 ของอนุสัญญาเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานแห่งยุโรป (European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms) เกี่ยวข้องกับการยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกพฤติการณ์ ได้รับการรับรองจากคณะมนตรียุโรป (Council of Europe) ในปี 2545 กำหนดให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกพฤติการณ์ รวมทั้งในช่วงสงครามหรือใกล้จะมีสงคราม รัฐใด ๆ ที่เป็นภาคีของอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปสามารถเข้าเป็นภาคีของพิธีสารได้

รัฐภาคี ได้แก่ แอลเบเนีย อันดอร์รา ออสเตรีย เบลเยียม บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรีย โครเอเชีย ไซปรัส สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย เยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา มอลโดวา โมนาโก มอนเตเนโกร เนเธอร์แลนด์ มาซิโดเนียเหนือ นอร์เวย์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย ซานมารีโน เซอร์เบีย สโลวะเกีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ตุรกี สหราชอาณาจักร ยูเครน (รวม 44 ประเทศ)

ประเทศที่ลงนามแต่ยังไม่ให้สัตยาบัน ได้แก่ อาร์เมเนีย (รวม 1 ประเทศ)

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล
เป็นขบวนการระดับโลก
เพื่อสิทธิมนุษยชน
เมื่อเกิดความอยุติธรรมขึ้น
ต่อคนคนหนึ่ง
ย่อมเป็นเรื่องสำคัญของคนทุกคน

ติดต่อเรา

info@amnesty.or.th

02-513-8745 หรือ 02-513-8754

คุยกับเราได้ที่นี่

AmnestyThailand

AmnestyThailand

รายงานโทษประหารชีวิตประจำปี 2564 ของแอมเนสตี้

ประเทศที่มีการประหาร ชีวิตสูงสุดห้าอันดับของ โลก ในปี 2564

314+
อิหร่าน

83+
อียิปต์

65
ซาอุดีอาระเบีย

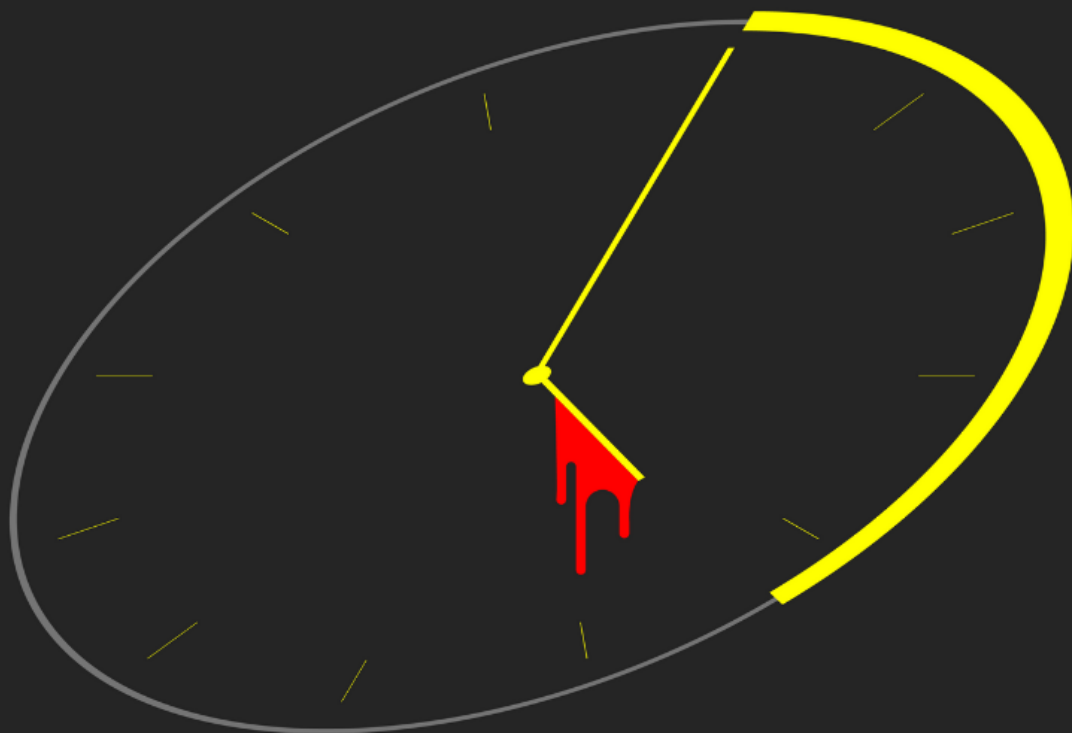
24+
ซีเรีย

1000+

จีน

AMNESTY
INTERNATIONAL

ในปี 2564 ทุกๆ 4.3 ชั่วโมง
จะมีอย่างน้อยหนึ่งคน
ถูกตัดสินประหารชีวิต

อ่านต่อที่รายงานโทษประหารชีวิตประจำปี 2564 ของแอมเนสตี้

มากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศทั่วโลก

ยกเลิก โทษประหาร ชีวิตแล้ว

ในทุกกรณี

รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิต

และการประหารชีวิต

ปี 2564

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลติดตามข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตทั่วโลกในปี 2564 และพบข้อมูลการประหารชีวิตที่เพิ่มขึ้น 20% และมีการตัดสินประหารชีวิตเพิ่มขึ้น 39% เมื่อเทียบกับปี 2563 โดยมีแปดประเทศที่ประหารชีวิตบุคคลรวมกันอย่างน้อย 579 คน 56 ประเทศได้ตัดสินประหารชีวิตบุคคลรวมกันอย่างน้อย 2,052 คน

การเพิ่มขึ้นอย่างมากของการประหารชีวิตสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในอิหร่าน ส่งผลให้ตัวเลขทั่วโลกสูงขึ้น แต่ตัวเลขที่สูงขึ้นอย่างมากยังปรากฏอยู่ในซาอุดีอาระเบีย โชมเลีย ชูตานใต้ และเยเมน ส่วนในจีนเราเชื่อว่าการประหารชีวิตในหลักพัน เกาหลีเหนือ และเวียดนามยังคงใช้โทษประหารชีวิตอย่างเต็มที่ มาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ยังส่งผลให้มีการใช้โทษประหารชีวิตมากขึ้น รวมทั้งในบังกลาเทศ อินเดีย และปากีสถาน ในขณะที่บางรัฐในสหรัฐฯ นำการประหารชีวิตกลับมาใช้อีกครั้ง

หลายประเทศแสดงความเพิกเฉยต่อหลักประกันตามกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และเป็นอีกครั้งหนึ่งที่หลายประเทศยังคงใช้โทษประหารชีวิตเป็นเครื่องมือปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วงและชนกลุ่มน้อย ในเมียนมา มีการใช้อำนาจตามกฎหมายการศึกษาเพื่อลงโทษประหารชีวิตในอัตราที่น่าตกใจ ในอียิปต์ มีการประหารชีวิตหมู่ ซึ่งมักเป็นผลมาจากการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรม ในศาลพิเศษในอิหร่าน ผู้ที่ถูกประหารชีวิตส่วนใหญ่มักเป็นชนกลุ่มน้อยชาวบาลูชี

อย่างไรก็ดี ตัวเลขการประหารชีวิตทั่วโลกในปี 2564 นับเป็นตัวเลขต่ำสุดเป็นอันดับสองเท่าที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกได้อย่างน้อยตั้งแต่ปี 2553 สอดคล้องกับแนวโน้มของโลกที่มุ่งสู่การยกเลิกโทษประหารชีวิต เซียร์ราลีโอน คาซัคสถาน และรัฐเวอร์จิเนียของสหรัฐฯ ประกาศใช้กฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต และมีการจัดทำข้อตกลงชั่วคราวเพื่อพักใช้การประหารชีวิตในสหรัฐฯ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลคัดค้านการใช้โทษประหารชีวิตทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้น

